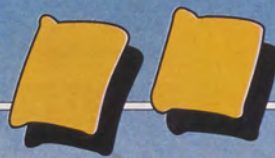

VLAAMS NATIONAAL

WEEKBLAD

WtW

VRIJDAG 10 JANUARI '92

37^e JAARGANG • NRS. 1 & 2 • 33 fr.

NAAR VREDE IN KROATIE?
OOGGETUIGEVERSLAG

LEPEL & VORK

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het

**Vlaams
Ontmoetingscentrum**

*** De Gulden Spoor**

rechtover uitgang parking

't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82

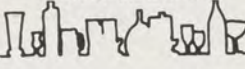
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 s-Gravenweeren

Zitplaatsen feest-
zaal voor 100 per-
sonen - Groepen
en bussen op af-
spraak tegen spe-
ciale prijzen - toe-
ristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
011/47.28.97

Taverne „DE BOEMELTREIN”
Vlaams Huis

Streekbieren - Snacks - Ijs - Wafels - Pannekoeken.
Sfeervol treinmeubilair - Ook vergader ruimte.
Weststraat 131 - 9940 SLEIDINE.
Tel.: 091/57.68.46. - Zat. en zond. gesloten.

HOF VAN ENGELAND

bij Guido

hét Vlaams trefpunt in Brussel

Lakensestraat 157 (KVS)
1000 Brussel
tel.: 218.01.27

'tboerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen
op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA

JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

**RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE**

Salons Raymond

— banketzalen tot 300 personen
— specialiteiten bruiloften en banket-
ten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis

Sedert 1910

JAN PAUWELS-DE BRAUWER

Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

Brood- en
banketbakkerij

R. DE BEULE

Heirbaan 53

2070 BURCHT

Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor
van kalmte, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U:

- 14 luxe hotelkamers met alle denkbare comfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 895 fr. tot 1800 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.

Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:

Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

DE TIJD DRINGT

NA de stille dagen van het politieke eindejaar is de Wetstraat plots gaan rimpelen. Het mocht tijd worden want het is alsof dit land, nu de lichtjes gedoofd zijn, in een leegte is terecht gekomen. De formateur heeft zich onderhand genoeg geïnformeerd en legt zijn bevindingen voor aan partijen die hij aanspreekbaar acht. Ondertussen heeft zich in Wallonië een regering gevormd met Guy Spitaels als minister-president. De PS-gezinde *Le Peuple* betitelt zijn aantreden als historisch, de retoriek druipert er zo af.

Ons, wat nuchtere Vlamingen, ligt zo'n stijl niet. Wat dan weer niet wil zeggen dat wij klakkeloos aan de gebeurtenis mogen voorbijgaan, er valt uit te leren.

Spitaels heeft met zijn machtsgreep van eind september '91 de aanzet gegeven om voor Wallonië de beslissende knoop door te hakken, de uitslag van 24 november heeft hem wat gas doen terugnemen maar met het premierschap lijkt het erop dat hij revancheert. 'Dieu' heeft nu het roer in handen genomen, niet enkel van de grootste partij van Wallonië, maar van de hele regio.

Uit de gebeurtenissen moet men ook opmaken dat Spitaels nog weinig, of misschien zelfs geen, belang hecht aan een Belgische functie, laat staan aan België zelf. Meer dan ooit, en gedreven door de sterke regionalistische *Happart*-vleugel in zijn partij, is de onafhankelijkheid van Wallonië zijn streven geworden.

Spitaels heeft door dat dit land ten dode opgeschreven is, in de toekomst valt er met België niets meer te verdienen, voor hem en door hem en met hem kan de grote schoon- en 'leegmaak' beginnen. Spitaels weet dat in het toekomstig Europa de regio's een eerste rol zullen spelen, hij ziet welke hoge vaart de economisch welvarende regio's van de EG nemen, zij spreken reeds met krachtiger stem, ook internationaal. Hij acht de tijd rijp om Wallonië deelachtig te maken aan dit gebeuren en een plaats in deze suksesreeks moet innemen. Hij bereidt de grote mutatie voor.

Maar Spitaels is niet van gisteren, hij kent de Vlamingen en hun verdeeldheid, en gebruikt België en de Vlamingen als het hem en Wallonië uitkomt.

België wil hij, zoals men een oud en versleten huis leeghaalt, tot de laatste druppel uitmelken.

Wathelet, of wie ook de nieuwe federale regering vormt, zal rekening dienen te houden met de Waalse gewestpremier die wel niet zelf naar Brussel zal komen maar vanuit Namen de richtlijnen zal geven hoe het met België verder moet.

Alhoewel wij alleen maar blij kunnen zijn met de zelfstandige richting die Wallonië uitgaat is de vrees groot dat van Vlaamse zijde een gelijkaardige kordaatheid ontbreekt.

Wie verwacht had dat de CVP, nog steeds de grootste politieke partij in Vlaanderen, haar verantwoordelijk opneemt heeft het verkeerd voor. Dat de verleidelijke slogan *Geen sterk Vlaanderen zonder een sterke CVP*, slechts een holle fraze was wordt nu toch wel duidelijk.

Want ofwel zit de CVP nog volop te kniezen over 24 novem-

ber, ofwel speelt zij haar behoudend unitair spel schaamteloos verder. Zou toch waar zijn wat een commentator deze week opmerkte dat de Twekerkenstraat de verdediging van het Vlaams belang ondergeschikt blijft maken aan de verdediging van haar nationale zuilenbelangen?

Het was voor de CVP na 24 november misschien niet het geschikte ogenblik om reeds 's anderendaags dit en dat te eisen, maar „de dagen beginnen reeds lengen” en onder de taalgrens staat een strijdvaardige Spitaels-regering klaar. De tijd dringt, de verrotting gaat verder.

In plaats van het gekibbel over een mogelijke tripartite zou het voor de CVP toch tijd worden om boven water te komen en met alle Vlaamse partijen aan een nieuwe Vlaamse regering te werken.

Want deze is dringend nodig, ook al zal zij maar tot oktober '92 regeren. Krappe tijd, maar onmisbaar! Niet alleen om de Waalse tegenhanger van antwoord te dienen maar ook, en op de eerste plaats, om samen met de Franstaligen het ultieme gesprek over de verdere boedelscheiding aan te vatten. Blijkbaar hebben CVP en SP daar geen oren naar, zij verkiezen liever de traditionele Belgische omweg.

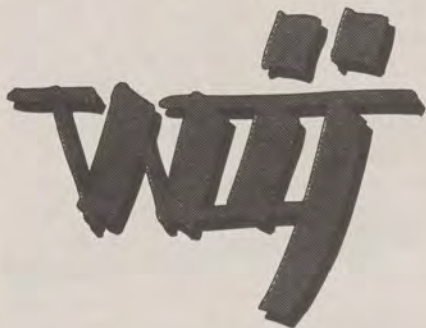
Het partijbestuur van de *VU Vlaamse Vrije Demokraten* heeft begin deze week laten weten dat er hoogdringend een einde moet komen aan deze Vlaamse onmacht. Het wettelijk kader voor de vorming van een Vlaamse regering is er, waarop moet er nog gewacht worden? Na de jongste stembusgang schermde elke partij tot in den treure met „de duidelijke signalen door de kiezer gegeven” maar nog nooit werd zoveel gedaan alsof er geen 24 november was.

Omdat de Vlaams-nationalisten inzien dat door langer wachten de leegte nog leger wordt menen zij dat er zo snel mogelijk een proportioneel samengestelde regering met een duidelijk Vlaams programma moet komen. Voor zo'n opdracht hebben zij de punten vastgelegd die voorrang hebben. Met o.m. de afschaffing van het dubbelmandaat, de rechtstreekse verkiezing van een Vlaams parlement, de aanpassing van de Europese zetelverdeling, een goed bestuur van de Vlaamse instellingen, een onafhankelijke en sociaal-rechtvaardige politiek, de afbouw van de geldstromen die niet op solidariteit stoelen, enz.

Daar CVP en SP voorlopig liever in hun leger blijven heeft de VU samen met de PVV *Krachtlijnen voor een nieuw beleid in Vlaanderen* uitgeschreven. Op het ogenblik dat wij deze commentaar schrijven worden de teksten aan andere partijen voorgelegd. Het is dus afwachten of zij op het voorstel (willen) ingaan.

Is hun antwoord positief, dan kan er vlug een Vlaamse regering gevormd worden. Indien hun voorrang eerst naar de opmaak van een federale regering uitgaat dan ziet de toekomst er beroerd uit. En houdt Spitaels verder de sleutel in handen om Vlaanderen de wetten te blijven stellen.

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

**Vlaams-Nationaal
Weekblad**

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredacteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit
en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**,
Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel.
02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231
(’s voormiddags) of privé, Alsebergse-
steenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

7 De USSR bestaat niet meer. WIJ sprak met Rode Vaan-
hoofdredakteur Dullaert over
de gevolgen van de teloor-
gang van de Sovjet-Unie.

9 Vanaf deze week brengt ge-
wezen VU-senator Hans De
Belder zijn commentaar bij
het buitenlands nieuws.

10 Het initiatief dat VU en
PVV deze week namen
om snel een sterke
Vlaamse regering te vor-
men dwingt alvast CVP en SP kleur
te bekennen.

12 Tijdens de kerstperiode
was een Vlaamse delega-
tie o.l.v. Willy Kuijpers op
bezoek in Kroatië. Het
dagboek-relaas van een bewogen
reis.

19 De schilder-tekenaar-gra-
fikus Roger Raveel is een
van de toonaangevende
vertegenwoordigers van
de huidige Vlaamse kunstgenera-
tie. Een portret.

24 Rik De Dapper overloopt
onze voeding op zoek
naar zout.

25 Onlangs verscheen deel
4 van „Nederlandse vrij-
willigers in Europese
krijgsmilitaire”, het jongste
boek in een reeks over de Vlaamse
en Nederlandse militaire kollabora-
tie.

27 In de stripwereld is Fran-
çois Boucq een begrip.
Maak kennis met zijn ge-
nadeloos sarkastische
verhalen vol lelijke mensen.

28 Terwijl de sportwereld
rond de jaarwisseling rus-
tiger ademde, vond Flan-
drien de tijd om zich te
bezinnen over de achterkant van de
topsport.

(omslagfoto R. Szommer)

NIEUW IN WIJ

WIJ begint een nieuwe jaargang, de
37ste, met twee nieuwe rubrieken. Op
blz 9 is dat *Horizon*, een wekelijks
buitenlands commentaar door Hans De
Belder. Op onze regionale bladzijden
wordt in de rubriek *Het Buitenbeen van
de Week* het licht gezet op een „buiten-
benige” VU-afdeling.

Veel leesgenot!

DE EG VOLGENS DELORS

De voorzitter van de Europese Commissie, de Fransman *Jacques Delors*, heeft een beeld geschetst van hoe hij de toekomstige Europese Gemeenschap ziet. Die Gemeenschap kan volgens Delors 24 tot 35 lidstaten tellen, en geleid worden door een president die verkozen wordt door de staatshoofden van de lidstaten.

Delors meent dat alvast Polen, Tsjechoslowakije en Hongarije tegen het begin van de volgende eeuw klaar zullen zijn om EG-lidmaatschap te overwegen. Intussen moet de EG de politiek voor een eenheidsmunt uitvoeren en zich bewijzen in termen van een gemeenschappelijk buitenlands beleid. Op het vlak van de defensiepolitiek zou de commissievoorzitter de oprichting van een legerkorps willen dat niet alleen met NAVO-strijdkrachten kan opereren, maar ook zelfstandig kan optreden buiten het operatiegebied van de NAVO. De Franse kernmacht moet zich volgens Delors in dit kader inschakelen.

Het toekomstbeeld dat de commissievoorzitter schetst zwijgt in alle talen over de rol van de regio's, of over de versterking van de Europese democratie. Er ligt voor de volksnationalisten ook op Europees vlak nog heel wat werk op de plank.

MEER KRIMINALITEIT...

Volgens statistische gegevens van de rijkswacht is de criminaliteit het afgelopen jaar zowat overal in Vlaanderen flink toegenomen. Gedurende de eerste negen maanden van '91 nam het aantal roofovervallen, diefstallen met geweld en gewapende afpersingen op straat in Brussel met 53% toe in vergelijking met dezelfde periode in 1990. De autodiefstallen stegen met 30%.

Maar ook elders in Vlaanderen stijgt de criminaliteit onrustwekkend. Zo steeg het aantal zware diefstallen in Oost-Vlaanderen bvb. met 90%, en de inbraken in auto's met 46%. Volledige cijfers over 1991 zijn nog niet bekend. Maar er kan zeker besloten worden dat „het toegenomen gevoel van onveiligheid” niet louter een gevoel is. Nu moet er een beleid uitgewerkt worden dat de oorzaken van de criminaliteit opspoort en aanpakt: (kans-)armoede, drugs, verwaterend normbesef, illegale inwijking, bendevoering. Het probleem is dat een beleid dat de criminaliteit terug stevig doet zakken met dezelfde moeilijkheden kampt als het integratiebeleid: de studies en voorstellen zijn er. Ze uitvoeren zal veel geld en politieke moed kosten.

...EN FALINGEN

Ook het aantal falingen steeg het voorbije jaar, zij het niet zo onrustwekkend als som-

Verleden zondag hebben enkele tientallen vertegenwoordigers van de Werkgroep Vlaanderen 2000 een bezinningsactie gehouden voor het Berlaymontgebouw in Brussel. Voorzitter Lionel Vandenberghe van het IJzerbedevaartkomitee en Vlaanderen 2000-voorzitter Arnold Peeters voerden het woord.

In de toespraken werden de thema's zelfbestuur, vrede en verdraagzaamheid toegelicht en geaktualiseerd. Er werd gesteld dat ook in de Vlaamse beweging velen huiveren voor een conservatief, enggeestig en onverdraagzaam nationalisme. Door de onverschilligheid van de modale Vlaming zou deze opvatting echter meer en meer een monopoliepositie kunnen innemen binnen de Vlaamse beweging, zo meent Vlaanderen 2000.

Er werd een grote nieuwjaarsbrief, bevestigd aan enkele kleurrijke ballons, de lucht ingelaten. Deze brief bevatte de boodschap: Doorbreek die grijze onverschilligheid! Samen bouwen we voor Vlaanderen een eigen kamer in het Europese huis, maar... met open vensters.

(foto Dann)

mige criminaliteitscijfers. Het aantal faillietverklaringen in België steeg vorig jaar met 12,7% tot 4.375. In 1990 werd nog een toename van 6,8% vastgesteld.

De stijging van het aantal falingen was het sterkst in het Brusselse (+17,8%), gevolgd door de rest van Vlaanderen (+11,9%) en Wallonië (+9%). In Vlaanderen zou vooral de provincie Limburg zwaar getroffen zijn (+42%). Het Belang van Limburg vermoedt dat een en ander te maken heeft met het nog jonge en dus kwetsbaarder economisch weefsel van de provincie.

In driekwart van de gevallen gaat het om vennootschappen die op de fles gaan. Vooral de koöperatieve vennootschappen lijken gevoelig voor falen. Deze vennootschappen konden tot voor kort zonder noemenswaardig startkapitaal opgericht worden. Sectorieel werd de grootste stijging van de falingen vastgesteld in de „andere be- en verwerkende industrieën” (met o.m. voedingnijverheid, tekstiel-, hout-, papier- en plasticverwerkende industrie).

Hoewel er heel wat bedrijven en bedrijfjes op de fles gaan, worden er echter ook nog

heel wat opgericht: tot en met de maand oktober zijn er vorig jaar 22.200 nieuwe vennootschappen opgericht. Dat is een stijging van 440 in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder.

HOOG KOMITEE BIJ CVP

Volgens VU-kamerlid *Hugo Coveliers* heeft het Hoog Komitee van Toezicht op 20 december jl. langdurig nationaal CVP-sekretaris en intussen provinciaal senator *Leo Delcroix* ondervraagd. Coveliers schreef dit op 5 januari aan toenmalig senaatsvoorzitter *Ulburghs*.

Delcroix bevestigde dat hij het bezoek van het Hoog Komitee kreeg. De CVP'er ontkent evenwel dat hij scheef in zijn schoenen zou staan. Alles draait om een klacht door onbekenden tegen de CVP. De Vlaamse kristendemokraten zouden smeergeld ontvangen

hebben in ruil voor een minnelijke schikking tussen het staatssekretariaat voor Leefmilieu (Miet Smet) en een tijdelijke vereniging van drie bedrijven over niet-betaalde facturen voor werken aan de „smeerpipij”.

Dat is de kollektor aan het Albertkanaal die bedoeld was om het afvalwater van de bedrijven die langs het kanaal gevestigd zijn naar Antwerpen te draineren waazr het na zuivering in de Schelde zou geloosd worden. Omwille van de vele fouten die bij de bouw van de kollektor gemaakt werden, werd deze smeerpipij nooit in dienst genomen. Met een reeds jarenlang aanslepende gerechtszaak voor gevolg.

Over die rechtszaak was een minnelijke schikking getroffen, maar volgens de onbekende klagers, hield deze ook een „gift” aan de CVP in. Of dat zo is, moet het Hoog Komitee nu uitmaken. Delcroix ontkent in ieder geval alles. Ook Coveliers kan niet bewijzen dat de CVP effectief smeergeld opgestreken heeft. Maar volgens het VU-kamerlid moet wat voor Van Rossem geldt, voor iedereen gelden. En als blijkt dat de CVP vrijuit gaat, zal Coveliers ook de eerste zijn om dat te zeggen.

GRIMBERGEN

De luchthaven van Grimbergen gaat dicht op 17 april. De Vlaamse minister van Openbare Werken en Verkeer Johan Sauwens was na de vergadering van het overlegkomitee tussen de federale regering en de deelregeringen formeel: *Het Vlaamse gewest is niet bereid zijn beslissing te wijzigen. De hele herrie rond de sluiting heeft niets te maken met de belangen van de luchtvaart.*

Enkele weken terug had de Brusselse hoofdstedelijke eksekutieve zich verzet tegen de geplande sluiting van Grimbergen, die de hoofdstedelijke belangen zou schaden. Sauwens aanvaardde dit niet. De VU-minister herinnerde eraan dat Brussel moet beseffen dat er aan de grenzen van de negentien gemeenten niets meer wordt gewijzigd. Het Brussels gewest heeft in Vlaams-Brabant dan ook niets verloren. In Vlaams-Brabant is terzake het Vlaams gewest alleen bevoegd. Er moest dus helemaal geen overleg met een ander gewest plaatsgevonden hebben.

Vermits het overlegkomitee niet tot een akkoord kwam, voorziet de wet dat de beslissing van Sauwens geschorst wordt voor maximum 120 dagen, dus tot 17 april. De Vlaamse minister wil het 125 hektaren grote vliegtrein herbestemmen tot een park- en natuurgebied en een beperkte uitbreiding van de woonzone. De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij zal deze woonzone beheren en kan er zodoende het tekort aan betaalbare woningen voor Vlamingen in de rand rond Brussel mee helpen oplossen.

Naar aanleiding van het komende autosalon hangen de publiciteitsborden op straten en pleinen weer vol met autoreklame. Voor de milieu-organisatie Greenpeace vormde dit autosalon en de overvloedige publiciteit errond de gedroomde aanleiding om een originele actie te voeren. In de grote steden overplakte de milieu-organisatie meer dan 600 publiciteitsborden voor auto-merken met een groene zelfklever met de tekst „De auto schaadt het leefmilieu”. Greenpeace zegt dat de autokonstruktoren de milieu-overwegingen wegwuiven met technische snuffjes en de illusie van de „schone auto”. De groene robin hoods stelden vorig jaar een wetsvoorstel op betreffende de publiciteit voor wagens. Naar nalogie met de tabaksreklame zou op de affiches de vermelding moeten aangebracht worden dat de auto het leefmilieu schaadt.

(foto F. De Maitre)

AZIEL

Vorig jaar vroegen 15.220 mensen aziel in België. De Roemenen vormden hiervan de grootste groep (16%), gevolgd door Zairezen (13%), Ghanezen (9,5%), Indiërs (8,4%), Joegoslaven (7,5%), Turken (7%) en Pakistani (6%). Het aantal aanvragen steeg het afgelopen jaar met 18%.

De nieuwe wet die op 1 oktober '91 van kracht werd, had al wel een forse daling van het aantal aanvragen voor gevolg. In september waren er nog 1.754 aanvragen, in december 978 (-44%).

Natuurlijk worden niet alle azielaanvragen ontvankelijk verklaard, laat staan aanvaard. Er werden 6% positieve beslissingen genomen. In de periode '88-'90 bedroeg dit aantal nog 14%. Sinds de nieuwe wet is ook het percentage ontvankelijkheidsbeslissingen van Justitie gedaald van 37% naar 12%. Bijna 9.000 ontvankelijke azielaanvragen wachten op dit ogenblik nog op een beslissing.

IMELDA

Imelda Marcos, fanatiek schoenenverzamelaarster en weduwe van de gewezen Filipijnse diktator Ferdinand Marcos, zal deelnemen aan de presidentsverkiezingen van 11 mei a.s. Dat besloot de 62-jarige vrouw naar eigen zeggen *na maanden rechtstreeks overleggen met onze arme en onderdrukte burgers.* Imelda Marcos legde haar belangrijke verklaring af op de trappen van het justitiegebouw in Manila, waar ze enkele ogenblikken tevoren van grove corruptie was beschuldigd.

De huidige president van de Filippijnen, Corazon Aquino, liet eerder al weten dat ze zich niet herverkiesbaar stelt. Sommigen menen dat ze in het licht van de kandidatuur van Imelda misschien van mening zal veranderen. Indien dat zo zou zijn, zal Cory aan Imelda een moeilijke klant hebben. Toen ze na zes jaar ballingschap in november van verleden jaar naar haar vaderland terugkeerde, bleek ze nog een aanzienlijke aanhang te bezitten.

BIJ DE TELOORGANG VAN DE USSR

■ De televisie die een **levensechte achtervolging** van criminelen rechtstreeks de huiskamer in straalt, is niet echt nieuw meer maar nog steeds uitzonderlijk. In Californië bracht een lokaal tv-station een bijna 500 km lange achtervolging van een moordenaar vier uur lang op tv. De ontknoping moest voor een fiktieve politiefilm niet onderdoen: de moordenaar werd doodgeschoten.

■ Hoewel de anti-alkoholkampanje van de eindejaarsperiode nog niet geheel is afgelopen wijzen de voorlopige resultaten toch op een positieve tendens. In vergelijking met verleden jaar werden **minder positieve ademhalings tests** uitgevoerd dan verleden jaar.

■ Omdat de **voedselhulp** in de voormalige Sovjet-Unie blijkbaar vrij makkelijk in handen van de mafia terecht komt, en dan tegen woekerprijzen op de zwarte markt verkocht wordt, stuurde Duitsland experts naar Rusland om de zaak te onderzoeken.

■ De Georgische president **Gamsachoerdia** is na een twee weken durende belegering door oppositiestrijdkrachten zijn land ontvlucht. De voormalige Shakespeare-vertaler, mensenrechtenactivist en democratisch verkozen president was op korte tijd geworden tot een diktator met Ceausescu-allures.

■ Bij de verdeling van de ministerportefeuilles voor de Franstalige deelregeringen werd een verloren gewaande zoon terug opgevist: **Guy Mathot**. Deze gewezen vice-premier en burgemeester van Seraing was in een regelrechte schandaalsfeer van het politieke toneel verdwenen. Nu mag hij als Waalse minister van Binnenlandse Aangelegenheden de lokale besturen en gesubsidieerde werken controleren.

■ De diskoteken zullen tijdens het weekend hun deuren dan toch niet moeten sluiten om 3 uur 's nachts. Tenzij de gemeenten toch een **sluittingsuur** opleggen.

■ **Jean-Michel Saive** en **Sabine Appelmans** zijn gekroond tot Sportman en Sportvrouw van het jaar. De Waalse tafeltennisspeeler won al eerder de Trofee voor Sportverdienste. De Vlaamse tennisster kreeg ook verleden jaar al de titel van Sportvrouw.

Nog sneller dan verwacht viel het doek over de Sovjet-Unie. Het mag al een wonder heten dat dit nog zonder veel bloedvergieten gebeurd is. Over deze nieuwe revolutie in de voormalige USSR en de gevolgen voor de wereld en Europa sprak WIJ met **Miel Dullaert**, hoofdredacteur van De Rode Vaan.

■ Was Gorbatsjov een hervormer of zal hij de geschiedenis ingaan als doodgraver van de USSR?

„Gorbatsjov is een kommunist die een vernieuwde Sovjet-Unie voor ogen had, die aanknoopte met de humanistische tradities van mensenrechten, zelfbeschikkingsrecht van de volkeren, integratie van de vrije markt in de economie, zoals hij dat in zijn boek „Perestrojka” in '87 beschreef. Hij is de begraver geworden van een autoritair, bureaucratisch systeem dat reeds dood was.

Gorbatsjov is mislukt door o.m. het dogmatisme en populistisch opportunisme van de leidende kringen van Sovjet-KP. Deze KPSU was totaal vermolmd. Daarbij komt de schandalige houding van het westen dat Gorbatsjov weg-geapplaudisseert heeft, gespekuleerd heeft op de verrottingsstrategie.

Gorbatsjov maakte drie beleidsfouten: overschatting van de veranderingscapaciteit van het systeem in een derde weg tussen stalinisme en het „wilde kapitalisme”, overschatting van de westerse bereidheid tot economische steun, en onderschatting van de jarenlange onderdrukte religieus-nationalistische gevoelens.”

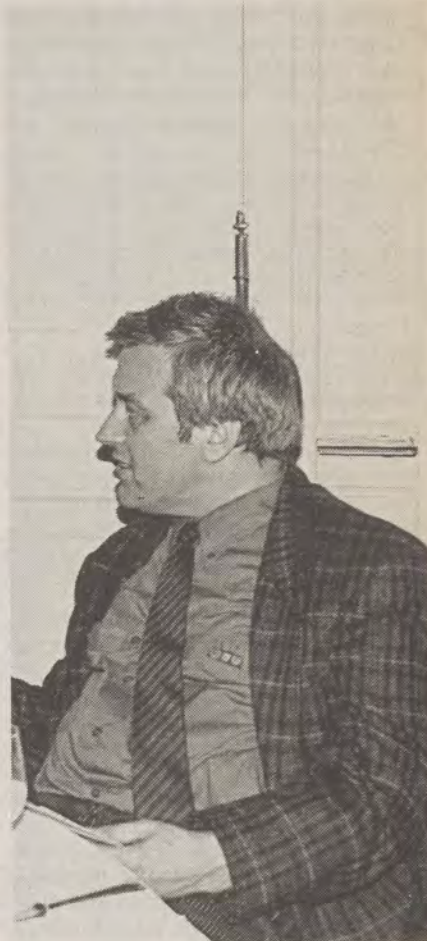
■ Denkt U dat het Gemeenebest van Onafhankelijke Staten zal standhouden?

„In de ex-Sovjet-Unie is er heel wat scepticisme terzake in de meest intelligente, leidende kringen van het land. Er is geen cement dat de middelpuntvliedende krachten zal kunnen beheersen. Of wil Rusland terug die rol spelen? En hoe?”

■ Welke gevolgen heeft het uiteenvallen van de USSR voor de rest van Europa?

„Door het wegvallen van de twee militaire blokken is de veiligheid op makrovlak vergroot. Intern dreigt er de stabilisering door sociale, economische en/of etnische problemen: in Centraal- en Oost-Europa (burgeroorlogen), in West-Europa door een falend sociaal beleid (armoede, werkloosheid), de greep van de mafiabenden in gans Europa, het stijgend racisme en autoritarisme.

Er is behoefte aan een nieuwe politieke strategie, aan een ontwikkelingsbeleid ten bate van de volkeren in centraal en oost, maar ook in het westen van Europa. Daarvoor is een bundeling nodig van democraten en progressieven.”

■ Betekent de teloorgang van de USSR nu ook de definitieve ondergang voor het communisme als ideologie?

„Ja, als je de kommunistische ideologie identificeert met het autoritair, bureaucratisch systeem van de Sovjet-Unie. Neen, als communisme mede de uitdrukking is van de wil naar een democratische en progressieve toekomst, als je kijkt naar de problemen die door het multinationaal kapitaal worden veroorzaakt en wereldwijd steeds meer bevolkingsgroepen treffen.”

■ Onder welke vorm wil de KP in Vlaanderen verderwerken?

„De KP als partij is in Vlaanderen afgeschreven. De kommunisten die er nog zijn kunnen zich enkel groeperen in een overleg en zich als kommunist engageren in het brede spektrum van maatschappelijke organisaties die Vlaanderen rijk is om SAMEN een democratische, progressieve toekomst op te bouwen.”

PERSSPIEGEL

De Waalse vastberadenheid die leidde tot de spoedige vorming van een sterke Waalse regering is het feit van de week. De Vlamingen: op hen past het vers van Henriette Roland-Holst: „Zij krielen dooréén in verwarring en in verdriet”. Ons gans persoverzicht handelt over dit gegeven uit het Belgisch nationaliteitsprobleem. (W.V.B.)

LE PEUPLE

Het blad van de Franstalige socialisten titelt „Beau” en kan zijn vreugde niet op over de stevige Waalse frontvorming onder leiding van Dieu Spitaels die wil afdalen tot op de troon van het Waalse pauschap.

„Hoe zouden wij ons niet verheugen (WIJ die nooit onze regionalistische opties verborgen hielden) dat er een belangrijke vooruitgang is bereikt naar de regionalisering veel eerder dan naar de kommunautarisering. Dit betekent een pluspunt voor de nieuwe en onvermijdelijke grondwettelijke kaart van het land, waarmee de toekomst van Wallonië nauw verbonden is.

„Wij moeten met twee zijn om onze stellingen te doen zegevieren” heeft Spitaels altijd gezegd. Hoe zouden wij niet toejuichen dat Franstalige socialisten en kristelijk-socialen zich aandienen in een gemeenschappelijk front om hun eisen te stellen over de herfinanciering van de Franse gemeenschap en over de regionalisering van de landbouw. Dit is de verdienste van de frankofonen en van de Walen in het bijzonder.

Kortom: het is mooi en zelfs prachtig.”

De Standaard

Dirk Achten maakt een koele analyse over dit Waalse optreden van „eigen volk eerst” met aansluitend de prangende vraag: Waar blijft de grootste partij van Vlaanderen?

„De Waalse socialisten kiezen voor Wallonië. België mag nog voor de PS, maar alleen als het de partij en Wallonië nog wat oplevert. Als dat niet meer lukt, als de Belgische geldkranen het Vlaamse geld niet meer in brede geuten over Wallonië uitstorten, hoeft het voor de PS niet meer. België is alleen een middel om de PS-macht in Wallonië te be-

stendigen en te onderbouwen. Niet meer dan dat.

België gaat een woelige periode tegemoet. De kansen op een stabiele nationale, Belgische regering zijn gering. De Wetstraat is in drijfzand geschoven. En Spitaels beseft dat zeer goed. Hij kiest voor het stabiele thuisfront, voor de eigen Waalse machtsbasis. Daar weet hij perfect hoe de kaarten liggen, dat heeft hij in handen. En als de Belgische leegte niet of onvoldoende opgevuld raakt, kan hij de zaken in handen nemen. De grootste Waalse partij kiest voor Wallonië. Wanneer kiest de grootste Vlaamse partij voor Vlaanderen?”

HET LAATSTE NIEUWS

Waar Verhofstadt al bereid was op alle punten toe te geven aan de Walen is zijn lijfblad toch niet verder geraakt dan jammeren over zijn mislukte kans. Bij dit Vlaamse struis-doen van het liberale blad herinneren we aan de recente woorden van De Croo die zich verheugde dat Verhofstadt zich niet had ingelaten met „kommunautaire prutserijen” zoals deze halve franskiljon het Vlaamse zelfstandigheidsrecht blijkbaar noemt.

„De strategie van Spitaels kan ook ingegeven zijn door de overweging, dat de nationale regering in de praktijk de gevangene zal zijn van de gewestregeringen en dat zij het niet langer dan twee jaren zal volhouden. Het echte federale werk zal inderdaad van uit de gewesten groeien. Ook op dat vlak weet Spitaels de anderen een stap voor te blijven, wat hem met een lamlendige CVP en SP niet moeilijk valt. Als hij zo zijn web kan blijven weven ligt Brussel weldra binnen handbereik. Dat zou het einde betekenen van de Vlaamse meerderheidspositie.”

GAZET VAN ANTWERPEN

Vestraeten hoopt dat er een kordaat „neen” zal komen van Vlaamse kant tegen de nieuwe Waalse eisen. Met Gaston Geens bijna in de dromen van Vestraeten als een nieuwe „België barst-protagonist”.

„Als de Vlamingen de kraan niet open draaien hebben Spitaels en Deprez niet de financiële armslag om hun pompeus programma uit te voeren. En het is twijfelachtig dat Vlaanderen hier andermaal de duimen gaat leggen. Gaston Geens, nog altijd voorzitter van de Vlaamse regering, heeft gisteren gewaarschuwd dat er wel eens belangrijker dingen kunnen zijn dan een nationale regering. Als in 1996 België niet klaar is voor de Europese monetaire unie, zo waarschuwt

Geens, dan zal de Belgische staat dit niet overleven.

Voor Geens, die hier gerust als spreekbuis van de hele Vlaamse kristendemokratie mag beschouwd worden, gaan water en vuur niet samen. Maar wat Deprez en Spitaels gisteren gepresenteerd hebben kan alleen maar olie op het vuur zijn.”

HET VOLK

Onder de titel „Vaandelvlucht” verwijt Marynissen aan Spitaels dat deze het Waalse belang boven het Belgische belang stelt. Die titel past beter op zijn CVP die in haar eeuwige vaandelvlucht de hoofdschuldige is voor de blijvende Vlaamse zwakheid. Welke grote partij levert in Vlaanderen een Vlaamse Landsbergis? Of dichterbij huis: met een Vlaamse Spitaels zijn we ook al tevreden.

Op het eerste gezicht zou men geloven voor een charismatische leider te staan die zich „opoffert” voor de belangen van zijn volk.

De werkelijk is anders.

Op het ogenblik dat het land voor grote moeilijkheden staat, pleegt de leider van de belangrijkste Waalse politieke partij *vaandelvlucht* om een veilig onderkomen te zoeken in de Waalse regering.”

DE MORGEN

De Walen zijn blijkbaar wel voor amnestie als het over hun politieke schurkjes gaat. Guy Mathot wordt terug minister. Een beschrijving uit dit blad over de lange lijst van zijn vroegere kuren.

„Maar ging de klim te snel, de val zou nog vlugger verlopen. Reeds op Openbare Werken had Mathot zware kritiek te verduren gekregen van het Rekenhof voor zijn noonchalante beheer. Tegelijk deden wilde verhalen de ronde over zijn voorliefde voor (veel) drank en vrouwen.

In de jaren '80 zou de bom echter barsten. Mathot en zijn toenmalige vriendin Eliane Van Vreckom geraakten verwikkeld in een onoverzichtelijk kluwen van schandalen, gaande van de verkoop van schilderijen van twijfelachtige oorsprong over het failliet van de voetbalclub Seraing tot een grootschalige zwendel rond de voormalige Chevron-raffinaderij van Feluy. Met de hulp van Van Vreckom trachtte een Oostenrijkse oplichter toen de raffinaderij te kopen met drie valse checks van 10 miljoen dollar. Naar aanleiding daarvan zou de Kamer in '84 de parlementaire onschendbaarheid van Mathot opheffen.”

INTERNATIONALE KINDERMOORDENAARS

Vlak voor Kerstmis '91 werd een dokument gepubliceerd dat mijn aandacht speciaal heeft beroerd en waarover ik het in dit eerste artikel van *Horizon* wil hebben, nl. het UNICEF-jaarrapport 1991 (*State of the World's Children*). Het document bevat immers een gegeven waarbij wij als Vlaming, bezorgd om onze internationale relaties, verplicht moeten stilstaan.

Wist u dat tussen 1980 en 1990 méér dan 1.500.000 kinderen werden gedood, in oorlogen? In dezelfde periode werden bovendien vier miljoen kinderen lichamelijk verwond ten gevolge van bombardementen, landmijnen, vuurwapens en foltering. Daarnaast zitten - steeds ten gevolge van oorlog - 5.000.000 kinderen in vluchtelingenkampen, en het rapport besluit zijn opsomming met de vermelding dat in die periode twaalf miljoen kinderen hun woning hebben verloren. Ik durf niet denken aan al de miserie, de afgeknakte levens, de radeloosheid, de grote vragende ogen, de steeds zinlozer wordende toekomst van al deze kinderen, van hun vaders, hun moeders...

In 1992 zal dit verder gaan! Specialisten weten ons te vertellen dat er minstens 30 gewapende conflicten woeden. Iedere week komen daarbij dus gemiddeld meer dan een kwart miljoen kinderen om. Zo - wat 40.000 per dag - ik tel dus niet degene die 'gewoon' omkomen, ten gevolge van gezondheids- of voedingsproblemen en zo - neen, deze 40.000 per dag zijn voor het grootste deel de kinderen die sterven ten gevolge van gewapende conflicten, die een politieke oorsprong hebben.

Deze 'oorlog tegen kinderen' is dus niet een fenomeen uit lang vervlogen tijden, uit barbaarse ver afgelegene, onbeschaafde gebieden. Dit is een volledig nieuw fenomeen, een recente uitvinding van onze eigen 20e eeuw! Je denkt soms dat wij met onze 20e-eeuwse wereld op weg zijn naar het 'einde van de geschiedenis', naar een onbeweeglijke konstellatie waarin mensen en volkeren niet meer tegen elkaar, maar samen met elkaar zouden kunnen vechten voor een gemeenschappelijke, betere wereld van hogere materiële en geestelijke kwaliteit en zie wat je ontdekt: *wij* zijn de grootste kindermoordenaars uit de hele mensen-geschiedenis. Wij! Onze generatie! Dus ook de internationaal (on)bewuste Vlaming van vandaag, 1992!

Slechts 5% van de doden uit WO I waren burgers, lees ik. Tijdens WO II was de score al 10 maal hoger: 50%, de helft dus. Nu onze eeuw, die ook de holocaust op haar geweten heeft - wellicht het enige fenomeen dat met deze 'oorlog tegen kinderen' kan vergeleken worden - ten einde loopt, is het aandeel van burgerlijke slachtoffers van oorlogen gestegen tot 80%, vanzelfsprekend voor het merendeel kinderen.

Bij de lezing van zulke UNO-dokumentatie, eind december door UNICEF-Director General *James Grant* himself te Brussel toegelicht, moet je toch even naar adem happen. Wat kan men in 's hemelsnaam tegen zulke enorme monstrositeit ondernemen? Ik weet wel, UNICEF doet al héél wat tegen kindersterfte, en haar inentingskampanjes, die 80% van de kinderen ter wereld tegen de venijnigste plagen beschermen, hebben spektakulaire resultaten. Maar hoe stop je oorlog?

Voor James Grant ware het voldoende dat de Derde Wereld zélf met 10% zou beginnen te ontwapenen (dat zou reeds 150 mld. dollar opbrengen) en de geïndustrialiseerde landen met 1%: dat zou 800 mld. dollar opleveren...

Wij, Vlaamse nationalist, zijn politiek opgestaan uit de loopgrachten van WO I en weten wat oorlog voor een Volk betekent. Ik heb zelf de gevolgen van WO II aan den lijve ervaren: mijn familie en haar talrijke vrienden en lotgenoten kunnen daarvan getuigen.

Ik heb recent de kinderen gezien van Afrika, van Irak, van Gaza met hun schotwonden, van het Midden-Oosten, landen die ik bezocht voor en tijdens de gewapende conflicten ter plaatse, en ik kijk vaak nog naar de foto's die ik van hen enkele maanden geleden heb genomen, mij afvragend hoeveel van hen vandaag nog in leven zijn...

In Vlaanderen buitenlands beleid zou het hoofdstuk 'Nooit meer oorlog' derhalve een bijkomende - nieuwe! - dimensie moeten krijgen die tot doel heeft de 'oorlog tegen kinderen' te verbannen voor zover de ouders van deze kinderen van mening zouden zijn dat zij elkaar, onder volwassenen, dan toch gewapend en zo nodig moeten elimineren.

Zouden onze Vlaamse politici de Belgische minister van Buitenlandse Zaken alvast niet 'ns kunnen ondervragen hoever het staat met de realisatie door België van de zeven doelstellingen uit de Plechtige Verklaring die, in aanwezigheid van koning Boudewijn, vorig jaar door de VN-Wereldtopkonferentie werd ondertekend? Moesten deze zeven objectieven niet in 2000 gerealiseerd zijn? (o.m.: 'bescherming van kinderen in moeilijke omstandigheden, vooral bij oorlog'...)

Ik vind dat in deze materie de prioriteit inderdaad moet gaan

naar dit VN-engagement want in vergelijking daarmee steekt de aktie van de Europese Gemeenschap (if any...), slechts schril af. Vermits o.m. België de zopas geciteerde VN-Verklaring nog niet heeft bekrachtigd (EP-nieuws van dec. 1991) kan ook de Gemeenschap als dusdanig niet veel ondernemen en blijft het Europees Parlement blijkbaar verstrikt in bijna 'marginale' problemen van kinderarbeid en dergelijke. In de Europese Gemeenschap, zo verneem ik uit het rapport van *Lissy Gröner* (D. Soc), sterven dan weer per jaar 20.000 kinderen (!) als gevolg van... gevaarlijk speelgoed!

Wie spreekt er daar van 'Nieuwe Wereldorde'? Wat wil Vlaanderen met zijn (toekomstig) buitenlands beleid aanvangen? Ik vind dat de kinderen van onze generatie niet alleen het recht hebben om niet langer massaal vermoord te worden maar in tegendeel prioritaire aandacht verdienen. Wat voor *wereldorde* zijn wij anders aan het kweken?

Terwijl ik dergelijke problemen overpeins, bemerk ik dat de regel uit één van mijn vaders gedichten die op zijn grafzerk gebeiteld staat, hiermee een betekenis krijgt die de dichter waarschijnlijk niet heeft beseft toen hij deze vraag schreef, lang voor zijn dood, tien jaar geleden:

'Waren niet alle mensen hetzelfde kind?'

Hans De Belder

DE ANGSTHAZEN MOETEN KLEUR BEKENNEN

Formateur Wathelet gebruikte de kerstvakantie om ongeveer iedereen die dat wilde te woord te staan. In die periode sloten PS en PSC regeerakkoorden voor de Franstalige deelregeringen. Aan Vlaamse kant bleven de gedoodverfde coalitiepartners voor de onderhandelingen die Wathelet wil beginnen, de CVP en de SP, angstig in hun konijnepijp zitten wachten op het Waals front. Die Franstalige eisen liggen op tafel, en de formateur probeert nu met echte onderhandelingen te beginnen. Maar de akkoorden tussen PS en PSC zullen deze klus helemaal niet vergemakkelijken.

AN de toeg van kafee De Zwaan in Wespelaar lucht een ietwat beschonken kroegloper zondagavond luidkeels zijn gemoed. Hij is verontwaardigd, want formateur Wathelet heeft hem als voorzitter van de Duivenmaatschappij Pakt Ze Rap nog steeds niet uitgenodigd voor een gesprek over de toekomst van het land, en morgen is zijn kerstvakantie afgelopen en staat hij weer met de vroege.

De ontgoocheling is begrijpelijk. Tijdens de eindejaarsperiode organiseerde de formateur nochtans zo ongeveer de grootste vragenronde die in dit kleine land op zo'n korte tijd mogelijk is. Voorzeker was dat nuttig, al was het maar om iedereen zijn hart eens te laten luchten. Maar het nut van zijn bezigheid was niet Wathelet's eerste beklomment. Hij wilde de in feestroes verkerende burgers alleen laten weten dat hij niet stil zat. Want de gesprekken die Wathelet voerde met magistratuur, ambtenaren, boerenorganisaties, jeugdwerkers en alle anderen die opgedolven werden leidden hem geen stap verder in zijn opdracht als formateur: de vorming van een nieuwe federale regering. Daarvoor wachtte Wathelet op de gesprekken die aan Waalse kant gestart waren tussen PS en PSC. De Franstalige kristendemokraten kregen zo de kans om hun wagonnetje aan de PS-lokomotief vast te klinken,

en hierdoor ook de federale formatiegesprekken definitief in roodsmeed vaarwater te brengen.

WAALS FRONT

En verleden weekend liet Spitaels de witte rook omhoogkringelen. Het akkoord tussen PS en PSC was rond, de goedkeuring ervan op de respectievelijke partijkongressen was

een formaliteit. Dat kon ook moeilijk anders. Beide partijen zetten gewoon op een rijtje wat ze wilden, en de financiering die zal wel volgen, zo redeneerde men arrogant. Want voor die financiering moet men terecht bij de Vlamingen.

De Franstaligen eisen: de volledige overheveling van het kijk- en luistergeld, de koppeling van de middelen voor de Franse gemeenschap en het Waals gewest aan de groei van het BNP, de federalisering van de

landbouw. Sleutelen aan de sociale zekerheid blijft evenwel taboe. Om het Franstalige eisenpakket nog wat kracht bij te zetten maakte *Dieu*, zoals de PS-voorzitter beneden de taalgrens genoemd wordt, maandag bekend dat hij in eigen persoon de Waalse gewestregering zal leiden. Waarmee hij nog maar eens herhaalde dat het Waalse gewest voor de PS op de eerste plaats komt, en dat de PS de staat België maar nodig heeft voor zover ze haar van dienst is. Spijtig dat de Vlamingen niet dezelfde besluitvaardigheid aan de dag leggen, zoals gewezen vice-premier *Schiltz* verklaarde toen hij de kabinetsraad definitief had verlaten.

Spitaels dacht ook al de koevoet gevonden te hebben waarmee hij zijn eisen van de Vlamingen zou losgewrikt krijgen. Na 24 november klom bij de Vlaamse partijen de verzuchting dat de proportionele samenstelling van de Vlaamse regering geen werkbaar formule is immers steeds crescendo. Normaal loopt die proportionele verdeling wettelijk pas af over negen maanden. Om dit versneld te laten gebeuren, is een wet nodig met een tweederde meerderheid, én een meerderheid in beide landsdelen.

De meerderheid die de Vlamingen aan Franstalige zijde nodig hebben om de proportionaliteit vervroegd af te schaffen, wil Spitaels slechts leveren in ruil voor de overheveling van het kijk- en luistergeld naar gemeenschappen en gewesten. Die afschaffing van de Vlaamse proportionaliteit kan dus de Franstaligen geen zier schelen, maar ze koppelen ze wel aan eisen die alleen voor de Franse gemeenschap van belang zijn.

TRIPARTITE

Het ziet er niet naar uit dat de Vlaamse partijen zich zo'n koehandel zullen laten welgevallen. Dat zou al te erg zijn. De CVP liet als grootste Vlaamse partij weten dat zo'n koppeling voor haar niet door de beugel kan. Dat was zo ongeveer het eerste teken van leven dat na 24 november uit de Tweekenstraat kwam.

Maandag jl. kwamen de partijburo's weer bij elkaar. De politiek draait sedertdien ook aan Vlaamse kant weer op volle toeren. De CVP haalde het Belgische redmiddel bij uitstek weer uit de lade, de klassieke rooms-rood-blauwe tripartite. Laken zou dit idee ook niet ongenegen zijn, werd er hier en daar veelbetekenend aan toegevoegd. *Zo'n tripartite zou bovendien over een tweederde meerderheid beschikken*, bezweert Van Rompuy doodernstig, *en dat is altijd nuttig om verder te werken aan de staatshervorming*. Een staaltje van huichelachtigheid, want wie heeft drie jaar en een half de uitvoering van de derde faze uitgesteld, geboycot en beknibbeld, gewoon omdat de VU er zo hard op aandrong?

Terwijl de grootste Waalse partij al lang voor Wallonië gekozen heeft, meent de grootste Vlaamse partij nog steeds Redder van het Belgisch Vaderland te moeten spelen. De CVP wil immers met de vorming van

KRACHTLIJNEN VOOR EEN VLAAMS BELEID

Woensdag stelden de VU Vlaamse Vrije Democraten en de PVV hun prioriteitenprogramma voor een nieuw beleid in Vlaanderen voor. We lichten er het belangrijkste uit.

Om het Vlaams belang in België en Europa te verdedigen menen VU en PVV dat volgende punten essentieel zijn: de afschaffing van het dubbelmandaat; op korte termijn de rechtstreekse verkiezing van de Vlaamse Raad; de hervorming van de instellingen met o.m. de Senaat van Gemeenschappen; de aanpassing van de Europese zetelverdeling aan de bevolkingscijfers; de aanvaarding van het principe van niet-inmenging in elkaars bevoegdheden en territorium door gewesten en gemeenschappen; de uitbreiding van de waarborgen voor de Vlamingen in Brussel tot de diverse bestuursnivo's; het bannen van bevoegdheidsconflicten door het vormen van homogene bevoegdheidspakketten voor gewesten en gemeenschappen, met o.m. de bundeling van het economisch beleid, inbegrepen landbouw. In afwachting hiervan dienen de regionale ministerkabinetes afgeschaft te worden en moeten de eksekutieven geraadpleegd worden via een bindende procedure; het uitwerken van de internationale vertegenwoordiging van de regio's met toekenning van het verdragsrecht aan gewesten en gemeenschappen; het aanpassen van de financieringswet door het creëren van fiscale autonomie met echte financiële verantwoordelijkheid, door de mogelijkheid te bieden aan de gemeenschappen hun financiële problemen te regelen en door een deel van de staatsschuld over te hevelen; de afbouw van de financieringsstromen die niet op aanvaardbare solidariteit zijn gestoeld, o.m. in de sociale zekerheid.

PVV en VU beschouwen het als hun plicht om de burger weer te doen geloven

in de democratische werking van onze instellingen. Daartoe moet de politieke wereld het voorbeeld geven. Dat kan o.m. door een beperkte functionele regering (minder ministers, beperkte kabinetten), een nieuwe verhouding tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse Raad, tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse administratie, de verbetering van de rechtstreekse betrokkenheid van de burger bij het besluitvormingsproces en een politiek van ontzuiling.

Beide partijen menen verder dat de politici een keuze moeten maken welke taken aan de Vlaamse overheid toevertrouwd worden, en welke taken afgestoten worden. Deze keuze moet gemaakt worden aan de hand van volgende principes: dekoncentratie en decentralisatie, vereenvoudiging van de regels, openbaarheid en doorzichtigheid, en efficiëntie van het overheidsoptreden.

VU en PVV tekenden ook de krijtlijnen voor een vernieuwd sociaal beleid. Dit beleid moet in de eerste plaats gericht zijn op het wegwerken van de verpaupering in de oude stadskernen en op de huisvestingsproblematiek. Het toekomstig migrantenbeleid moet uitgaan van de aanpassing van de migranten aan onze samenleving. Daarom moet de Vlaamse gemeenschap inspanningen doen voor een degelijke inpassing van de migranten.

Verdere belangrijke aandachtspunten voor een nieuw beleid zijn volgens PVV en VU een globaal milieubeleid en veilig verkeer. Dit milieubeleid dient te steunen op jaarlijkse vastliggende doelstellingen, gekoppeld aan een tijdschema en een duidelijke begroting, gekaderd in een Europese dimensie. Inzake de verkeersveiligheid dient de aandacht toegespitst op een versterking van de positie van de zwakke weggebruiker.

een Vlaamse regering wachten tot ze meer zicht heeft op hetgeen Wathelet van zin is. Anders gezegd: eerst een Belgische regering, en dan flansen we daarvan een Vlaamse afkooksel ineen.

Met zo'n manier van werken kon de VU zich niet verzoenen. Ditmaal staken de Vlaamse Vrije Democraten samen met de PVV hun nek uit om snel een Vlaamse regering tot stand te brengen. Voor de VU is het immers noodzakelijk dat een sterke Vlaamse regering haar houding bepaalt om het Vlaamse belang veilig te stellen. Met de PVV werd dan ook een prioriteitenprogram-

ma voor een doortastend Vlaams beleid (zie kader) opgesteld.

VU en PVV dwongen kristendemokraten en socialisten daarmee om kleur te bekennen. CVP en SP kunnen nu twee dingen doen: ofwel zetten ze zich samen met liberalen en volksnationalisten rond de tafel om die sterke Vlaamse regering mogelijk te maken, ofwel blijven ze als kippen rondscharrelen tot leggen Wathelet met een ei voor de pinnen komt. Een ei welteverstaan, dat reeds bevrucht is door haantje-de-voorste Spitaels.

(pdj)

KERSTNACHT IN KROATIE

Tussen 22 december 1991 en 2 januari 1992 trokken 12 Vlamingen doorheen Kroatië, bezielde door het Europa-der-Volkeren. Ze wilden bekommerd het gebrek aan informatie in Vlaanderen voor een stuk dichtten. Gaat het in Joegoslavië wel over een *Servisch-Kroaats* konflikt? Of is er meer aan de gang in de Balkan?

Senator Willy Kuijpers leidde die tocht over Zagreb – Karlovac – Sisak – Split – Vinkovci naar 't verre Osijek in oorlog. Ze beleefden een sneeuwstorm in Bosnië en onderhandelende met 'n Servisch legerkommando in Vojvodina. Rony Driesmans (Oostende) bracht over deze boeiende reis zeven dagen lang een origineel verslag in „Het Laatste Nieuws” en Wim de Poortere (Gent) deed dit voor „Het Volk”. Ronald Szommer (Elewijt) en Tim Dirven (Westerlo) zorgden voor de foto's terwijl Tine Kuijpers (Herent) een videofilm opnam. Gaby Baetens (Aalst) bereidde voor „SOS-Ziekenhuizen” het 7e hulpkonvooi voor dat op 10 januari vertrok, samen met kamerlid Jan Caudron (Aalst), naar het weeshuis en een ouderlingentehuis in Sisak. Johan Deflander (Leuven) voerde tientallen vraaggesprekken voor de Leuvense Radio Scorpio; Jeroen Uytterschaut (Dilsen) deed hetzelfde voor de Antwerpse Radio Centraal. Nadine Veulemans (VUJO-Kortenaken) hield het dagboek bij en verzorgde een reeks bijdragen voor de Herentse Radio Uilenspiegel. De hele ploeg werd getolkt door een „Vlaamse” Kroaat Zvonimir Zanko (Borgerhout), terwijl Joris Van Lent (Kessel-Lo) voor de praktika zorgde. De NV Mira Tours (Haacht) stond in voor het vervoer en het Haachtse Don Boscokollege stelde gastvrij haar lokalen ter beschikking bij het vertrek.

De heer Janko Vranjany, die in Brussel het Kroaats Bureau voor de EEG leidt, knoopte al de wensen en vragen van deze onderzoeksgroep aan mekaar, zodat er 12 dagen (en nachten!) doelmatig gereisd, gewerkt en geleefd kon worden.

Dank zij het dagboek van Nadine Veulemans reizen we mee!

Dinsdag 24 december '91

De oorlog lijkt ver weg in het winterse Zagreb. Maar overal zien we wel zandzakjes tegen muren en keldergaten. De hoofdstad van Kroatië blijft voorlopig gespaard van het oorlogsgeweld, buiten de granateninslag op het paleis van president Tudjman op 7 oktober. Enkel in de verte weerklinken flodders gewerschoten; soldaten kuieren in kerstseer tussen de voor Kroaten duur geworden winkels.

Met een deel van de Vlaamse afvaardiging starten we onze verkenningstocht in Kroatië met een bezoek aan het *Rebro-Hospitaal*. Deze eerste kennismaking met de gruwelen van de oorlog is een goede voorproef voor wat ons nog te wachten staat in dit lijdende land.

Dokter Culig ontvangt ons in dit hoofdziekenhuis van Zagreb. Het werd gebouwd op de heuvels in het noorden van de stad en telt 2200 bedden. Het is een deel van de medische fakulteit en als oudste vermaard in Zuidoost Europa. Men heeft hier reeds harttransplantaties gedaan en de artsen zijn betrokken bij internationale projecten. Wat

meteen opvalt is de moderne uitrusting en de grote personeelsbezetting.

Bij de aanvang van de oorlog heeft dit hospitaal zich moeten aanpassen aan de omstandigheden. Plots kreeg men immers volop te maken met schot- en brandwonden veroorzaakt door o.m. magnesiumbommen. Maar de meeste en ergste verminkingen worden echter opgelopen door de nietsontziende granaat- en mijnsplinters.

GEUR VAN HET LEED...

In de hospitaalgangen worden we met vragende ogen bekeken door herstellende soldaten en vrouwen in rouwkledij... Een hospitaal is zelden een aangename plaats om te vertoeven, maar de geur van het leed is hier meer dan elders tastbaar aanwezig.

Voor vele oorlogsslachtoffers is dit het laatste hospitaal in het verzorgingssysteem. Aan de frontlijn werken chirurgen met hun assistenten om de eerste zorgen toe te

kennen. Daarna worden de gewonden naar de kleinere, omringende ziekenhuizen gevoerd. Als de toestand van de patiënten het toelaat worden ze overgebracht naar Zagreb. De patiënten die hier toekomen zijn doorgaans de zwaar gekwetsten: de coma's, soldaten die in de hersenen getroffen werden, burgers die armen en benen verloren,... (Er heerst trouwens een groot gebrek aan protesen!) Ongeveer de helft van het nodige medisch materiaal komt van giften, vooral uit Duitsland en Oostenrijk.

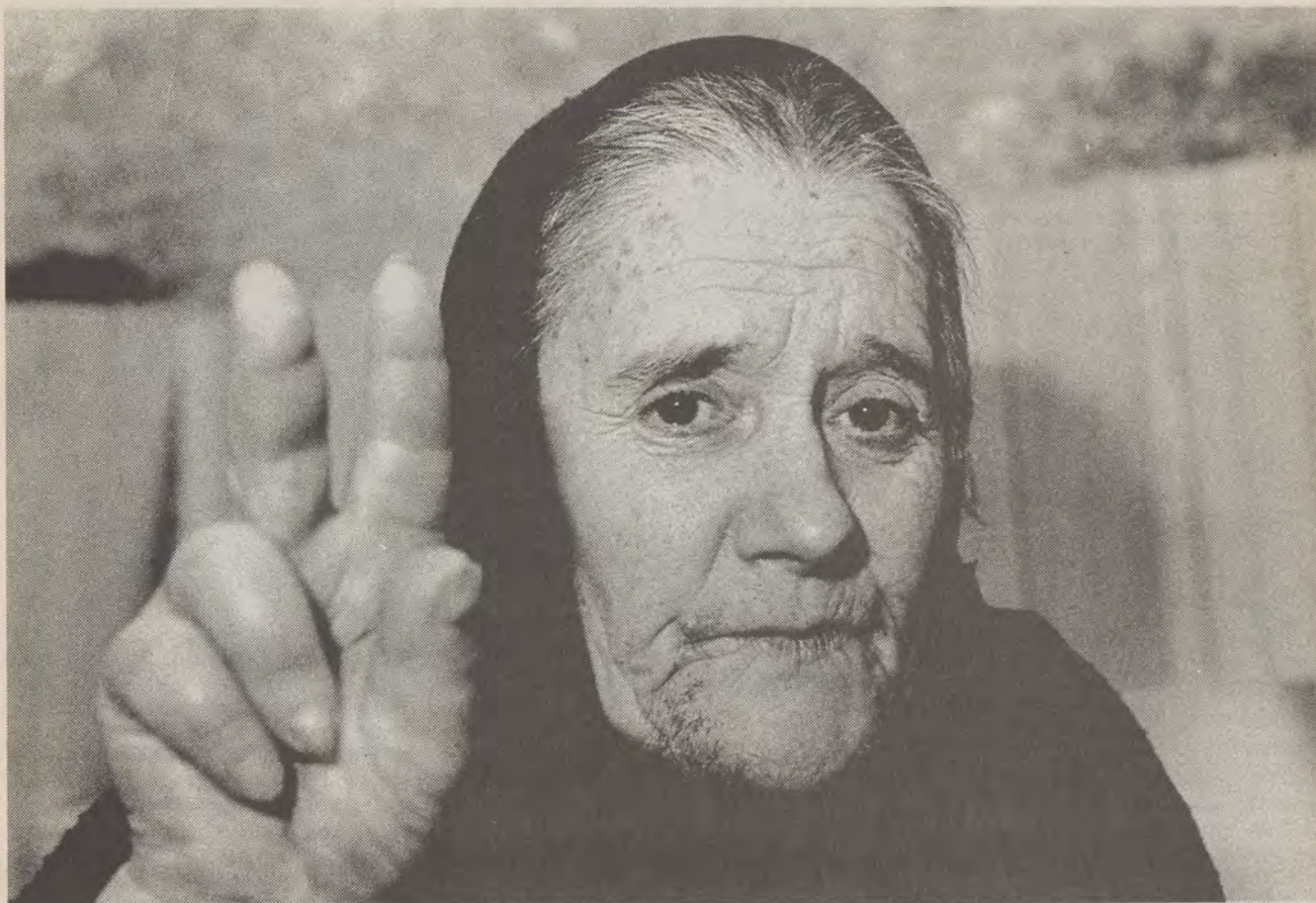
Het overgrote deel van de patiënten zijn Kroaatse soldaten en zowat 30% zijn burgers; maar ook Servische oorlogsslachtoffers worden hier, zonder onderscheid te maken met de Kroaatse, verzorgd.

De hersenchirurg dokter Melada brengt ons bij een jonge soldaat die 2 dagen eerder was binnengebracht. Hij heeft granaatscherven in zijn hoofd en longen, hij is door kogels getroffen in de benen en verkeert in schoktoestand door bloedverlies. De chirurg vertelt ons dat de kans klein is dat de jongen het zal halen. In dezelfde zaal ligt een jonge vrouw. Een maand geleden werd zij in het hoofd geraakt, het gebeurde in Karlovac. Haar hersenen puilden doorheen het schedeldak. Ze is nog steeds in levensgevaar. Omwille van een bijkomende ontsteking heeft men haar in een kunstmatige coma gebracht.

Professor Janic laat ons dan weer een aantal andere oorlogsgewonden zien. Een soldaat ligt nog bloedend in zijn bed; hij werd een half uur voordien binnengebracht en moet nog geopereerd worden. Hij werd getroffen door een granaat in longen en benen. In deze zaal alleen al komen er per dag gemiddeld 2 patiënten bij!

Wanneer we het hospitaal verlaten donkert het volop. Op de vooravond van Kerstmis komt een Kroaats groepje als vanuit een andere wereld, volksmuziek spelen aan onze tafel. Met de muzikanten heffen we het glas op „mir”, op de vrede... De wijn die we drinken komt uit het stadje Kiloc, vlak bij Vukovar, waar 15.000 mensen verdreven zijn door het federaal leger en al hun bezittingen moesten achterlaten. Dit stadje wordt nu bevolkt door Serven...

En eens middernacht lijkt in Zagreb de hel losgebarsten. Feestvierende Kroaten herdenken Kristus' geboorte op een vrij eigenaardige manier. In plaats van vuurwerk af te steken klinken in het wilde weg gewerschoten en wordt de hemel verlicht door lichtkogels. Elders in Kroatië heerst de oorlogsernst. Met zware artillerie worden verscheidene dorpen aangevallen door het federale leger en de Cetniks. Duizenden Kroaten brengen hun kerstnacht eens te meer in de schuikelder door.

Reeds wekenlang verblijft Maria Zanko met 196 andere bejaarden in de schuilkelders van Karlovac. Zij groet Vlaanderen met haar Kroaats zegeteken.

Woensdag 25 december '91

Senator Kuipers vertelt ons over zijn kerst-onderhoud met *Dravko Tomac*, de sociaal-demokratische vice-president van Kroatië. Tomac zei dat het Kroaatse leger nu 150.000 mensen telt. Het Kroaatse leger is een aantal maanden geleden ontstaan uit deserteurs van het Joegoslaafs leger, politiemensen en vrijwilligers. Deze laatsten komen ook uit het buitenland, o.a. uit Nederland. Het leger wordt geleid door generaals uit het federaal leger. Het overblijvend deel van het Joegoslaafs leger is nu hoofdzakelijk een *Servisch* leger geworden. 80% van de Kroatische militairen konden ontsnappen. Voor de mariniers was dit haast onmogelijk gezien de vloot sinds het begin van de oorlog niet meer aan wal kwam. De schepen worden bevoorrad door kleinere schepen. Af en toe spoelt er op de Dalmatische kust een lijk aan van — waarschijnlijk — een Kroaatse opstandeling...

We reizen door naar de zwaar getroffen petroleumstad Sisak. Burgemeester *Matic Miroslav* vertelt ons hoe bijna al de inwoners van de stad hun kerstnacht in de schuilkelders doorbrachten. Er vielen 4 gewonden en enkele huizen werden zwaar beschadigd. Een half uur geleden trof de voorlopig laatste granaat het centrum...

De stad telt 83.000 inwoners in meer dan 40 deelgemeenten waarvan 2/3e door het federale leger en de Cetnics bezet wordt.

Sisak betreurt ongeveer 1.600 gewonden sinds september en begroef een 200-tal doden... Volgens de eerste schattingen is er voor 250.000 miljoen dollar schade aangericht. Verwacht wordt dat de gevolgen van deze verwoestingen nog veel zwaarder zullen doorwegen. En de gevechten blijven nog steeds in alle hevigheid doorgaan. Hierbij wordt niets ontzien. Doelwit zijn en blijven soldaten zowel als burgers, huizen, fabrieken, kerken, scholen, enz... Heel het patri-monium werd nu reeds door de oorlog geraakt. Meer dan 10.000 vluchtelingen uit de deelgemeenten schuilen op dit ogenblik in de kernstad. Ze hebben al hun bezittingen moeten achterlaten. De voorzitter van het Krisiskomitee, mevrouw *Sonja Soldic* vraagt ons om olie, melk en wasmiddelen te zenden. In het plaatselijke weeshuis bezoeken we een 70-tal kinderen waarvan de ouders vermist of gedood zijn.

Sisak bouwde gaandeweg een belangrijke olie- en staalnijverheid op die 10% uitmaakt van de gehele Kroaatse industrie. De olieraffinaderij produceert jaarlijks voor 7,5 miljoen ton; 5 miljoen daarvan wordt in sekundaire

sektoren verwerkt. De helft van de olie komt van plaatselijke olievelden.

NAAR HET FRONT

De burgemeester vertelt ons zeer sereen hoe de bevolking in Sisak voor 22% uit Serven bestond en in het verleden bood dit geen enkel probleem. Men leefde en werkte er vredevol samen. De problemen groeiden er kunstmatig toen Kroatië een konfederale, democratische republiek wilde worden, wat regelrecht tegen de economische belangen van het Servisch georiënteerd Joegoslavië inging. Kroatië wil bij de EEG horen, maar dit is niet realiseerbaar zonder de nodige economische en politieke omschakeling van het oude, kollektieve systeem naar een vrije markt van Westeuropese niveau. Kroatië kan op zichzelf bestaan. Het land bezit voldoende grondstoffen, industrie én economische en sociale faciliteiten. Aan de Dalmatische kust leeft het toerisme; in het centrum de industrie en in het noordoosten de landbouw.

Op economisch vlak moet men wel veranderingen doorvoeren: staatsbezittingen privatiseren en zwaar investeren. Daarvoor moet Europa deze inspanningen steunen zegt Miroslav Matic, in de eerste plaats door de erkenning van Kroatië.

Voor het eerst trekken we nu naar de woongemeenschappen aan het front en zien de zwaar beschadigde huizen. Hier woont niemand meer. Enkel de soldaten verwelkomen ons. Zij huizen in wat nog overeind bleef. Door het vernielde dak van de kerk heen zien we de grijze vrieslucht. Kroaten noemen dit een „vuile oorlog“, omdat niets of niemand gespaard wordt. Een andere benaming horen we ook: „de oorlog der kruisen“. Servisch-Orthodoxe Celnics en het federale leger beschieten immers zowel de Rode Kruisinstellingen en ziekenwagens als de katholieke kerkhoven en kerken, terwijl intussen hun kristelijk-orthodox kruis op de Joegoslafse vlak prijkt!

Donderdag 26 december '91

Gisterenavond reden we met gedoofde lichten Karlovac, een luguber aandoende spookstad, binnen. Men ziet niemand en men hoort niets, er heerst alleen een dreigende stilte. Alles ligt er wit ondergesneeuwd bij.

In een vroegere kostschool brengen we samen de nacht door met 140 vluchtelingen. De vriendelijke, oude directeur verwelkomt ons met een eenvoudige maaltijd. Nadat de luchtsirene ons waarschuwt wordt de stad

VINKOVCI — Spoedopname in de verwarmingskelder van het stukgeschoten ziekenhuis. Wat met de Konventie van Genève?

een 5-tal keren onder vuur genomen door zware artillerie. In de schuilkelder maken we kennis met mensen die blijven hopen. Een oude man laat ons foto's zien van zijn huis,

voor en na de bombardementen. Hier in deze kelder vertelt iedereen ongeveer hetzelfde verhaal...

Karlovac is strategisch bekeken een erg belangrijke stad. Het sikkelvormige Kroatië leeft hier op-zijn-smalst, op nauwelijks 50 km van Slovenië. Indien de stad niet kan standhouden is de kans erg groot dat Kroatië doormidden wordt gesneden. Maar met de middelen dat het arme Kroaatse leger ter beschikking heeft lijkt Karlovac een vogel voor de kat, met een handvol moedige Daniëls in één grote leeuwenkuil vol wapens...

Eens het licht wordt kunnen we de schade opnemen. Op enkele meters van de kostschool werden een rits huizen vernield. Wonderlijk is 't dat iedereen schijnbaar er rustig bij staat te kijken. De vernielingen zijn in Karlovac schering en inslag geworden. Waarschijnlijk vandaag nog zullen de eigenaars, met de hulp van hun burens, beginnen met het opknappen van hun woonst. Het leven gaat immers verder... Verrassend genoeg hebben de Celnics of het federaal leger ook de Stalinistisch aandoende standbeeldengroep neergehaald. Of wilden ze ook dat? De volgende dagen zal immers blijken dat de Servische klub helemaal niet homogeen kommunistisch is.

Kruno Kovacevic, officier bij het Kroaats leger, leidt ons naar het front, vlakbij Karlovac, in Turainje. Dit dorpje ligt er haast volledig verwoest bij. Met een 5-tal joernalisten en fotografen bereiken we de eerste linie. De fotografen trekken zelfs door naar de dodenlijn. De Celnics zitten nu op 200 tot 300 meter van ons af. Af en toe weerklinkt er een geweersalvo. Met Kovacevic duiken we weg, dicht bij de huizen.

KARLOVAC — De Servische artilleriebombardementen op deze Kroaats-Slavische vlaktestad spaarden ook het bronzen Stalinistisch-aandoend Tito-epos niet...

„HOTEL CALIFORNIE”

In een oude schuur, die door de Kroaatse soldaten ironisch werd omgedoopt tot „Hotel Californië”, drinken we koffie, ondanks het watergebrek dat hier heerst. De Kroaatse hoffelijkheid kent geen weerga! Het valt ons ook op hoe beleefd en gedisciplineerd deze jonge soldaten wel zijn. Van dronkenschap is er zelden sprake en de bezittingen van de gevluchte dorpsbewoners worden geëerbiedigd. Kruno Kovacevic vertelt ons dat hij dokters, schrijnwerkers en verkopers in zijn gelederen telt. Zelf is hij financieel directeur bij een metaalbedrijf van 'n 1.000-tal werknemers. Eénmaal per maand keert hij terug naar zijn bedrijf. Voor de rest zit hij aan het front. Hij vecht voor zijn stad en voor zijn gezin. „Hier wordt voor de democratie gevochten”, zegt hij, „niet alleen aan de tafel van de politici”. Het mentaliteitsverschil tussen Servische en Kroaatse soldaten is volgens hem enorm. Kroaten behoeven geen aansporing tot méér inzet. Zij vechten op eigen grond voor eigen volk. Die dag wordt de stad weer onder vuur genomen. Ditmaal wordt ook onze oude kostschool getroffen...

's Avonds rijden we verder naar de havenstad Rijeka, waar we inschepen voor Split. De boot zit overvol met vluchtelingen en ook met enkele soldaten. Een soldaat biedt zich aan voor een vraaggesprek. Hij is een Kroaatse New Yorker die teruggekeerd is om zijn land te helpen. Op de hoek van dezelfde tafel zit een andere jonge soldaat. Hij ziet er uit als een vechtmachine, een echt skinhead-type. Branko, want zo heet hij, heeft nu 3 dagen verlof achter de rug na 4,5 maand fronttijd. Hij vindt het pijnlijk om daarover te praten. Hij heeft de hele tijd en wordt even emotioneel als wij even zijn frontleven „aankijken”.

Hij is amper 22 jaar en zag vrienden sneuvelen in Sisak en Osijek. En zelf kreupelt hij zwaar van een granaatwonde aan zijn been. „Ik ben bang”, zegt hij, „maar niet zo bang als hij die aan de overkant zit. Als ik gewond raak, zullen mijn vrienden mij niet achterlaten. Mijn vrienden en ik, wij zijn één voor Kroatië”.

(vervolgt)

(Foto's Ronald Szommer)

— Wie de Vlaanderen-Kroatië-knipsel- en dokumentatiemap gratis wil ontvangen kan terecht bij senator Willy Kuijpers, Swertmolenstraat 23 te 3020 Herent. Ook kan je de verdere aktie met hem bespreken. Want er valt nog veel te ondernemen voor dit lijdend volk! Karel van Reeth, Kapucijnenlaan 45 te 9300 Aalst maakte voor *Beeldboek* een boeiende informatiefilm over Kroatië, die erg bruikbaar is bij plaatselijke akties. Aanbevolen!

VINKOVCI — Op weg naar de eerste lijn doorheen loopgrachten, zoals we die aan de IJzer gekend hebben...

WESTEN MEDESCHULDIG AAN BALKANORLOG

De zoveelste Balkanoorlog blijft aan de grenzen van de Europese Gemeenschap woeden. Die Balkan-oorlogen behoren dus nog niet tot de geschiedenis. Ze zijn des te gevaarlijker daar ze gewoonlijk buurstaten in hun draaikolk meesleuren.

JOEGOSLAVIE = GROOT-SERVIE

Onvooringenomen waarnemers en zelfs andere stellen vast dat de hoofdschuldigen van deze oorlog de Serviërs zijn. De Serviërs hebben Joegoslavië van bij den beginnende als Groot-Servië bestuurd. Zij zijn er de grootste en meest dynamische groep, met de langste politieke ervaring. Joegoslavië, door de zeventigjarige bondgenoten na 1918 als kunstmatige *unitaire* staat opgericht, heeft nooit rekening gehouden met de volkeren die er leefden.

Na de tweede wereldoorlog is het van koninkrijk een kommunistische, zij het ongebonden, republiek geworden. Op papier werd het een federatie; waarbij de grenzen van de deelrepublieken zeer ongeveer op etnische basis getrokken werden. Net zoals in andere kommunistische *federale* republieken (Tsjechoslovakije, de Sovjet-Unie zelf) was het federalisme daar niet méér dan een uithangbord. Het ware gezag berustte bij de kommunistische partij en bij het leger. En die waren, onder Servische leiding, strak unitair georganiseerd.

BAAS BLIJVEN

De voorgeschiedenis van deze *voorlopig* laatste Balkanoorlog toont duidelijk aan dat de deelrepublieken Slovenië en Kroatië, die de Servische overheersing meer dan beu waren, jaren lang geduldig getracht hebben een lossere staatsordening te bepleiten. Zij waren zeker geen principiële separatisten. Zij beseffen zelf goed genoeg, dat hun volk veiliger binnen een *grosso modo* Slavisch staatsverband ingebed blijft dan als klein onafhankelijk staatje blootgesteld aan de invloed van machtige niet-Slavische structuren als de Bondsrepubliek en de EG.

Het heeft niet mogen baten. De Serviërs willen binnen Joegoslavië *baas* blijven. Het bloedige, nog lang niet beëindigde drama Kosovo, waar 90% van de bevolking door 10% van alle zelfbeschikking en ontwikkeling beroofd wordt, was een eerste overduidelijk teken van deze overheersingswil. De afschaffing van de autonomie der Vojvodina

De Kroaatse kazerne van Karlovac met de betekenisvolle plakbrief: „Karlovac wordt nooit Servisch!“. Het onderste woord is Karlovac, geschreven in het Kyrillisch, het alfabet van de Serviërs.

Batschka, waar amper 50% Serviërs wonen (gedeeltelijk dan nog na de oorlog ingevoerd) was een tweede teken.

Toen dan Slovenië en Kroatië toonden dat het menens was met hun verlangen, onafhankelijk te worden, kwam het antwoord uit kanonnen, vliegtuigen en pantsers. Sedertdien gedragen de Serviërs zich in het deels veroverde Kroatië als heren die de opstand van ongehoorzame lijfeigenen onderdrukken.

OOK HET WESTEN

Wij twifelen dus niet aan de hoofdschuld van de Serviërs. Maar wij twifelen evenmin aan de zware medeplichtigheid van hen die in ons aller naam de Europese Gemeenschap besturen.

Wij zijn er helemaal niet zeker van dat de Servische leiding het zou gewaagd hebben, zich in dat militair avontuur te storten indien zij zich niet gesteund hadden gevoeld door het Westen.

Inderdaad, Amerika's minister van Buitenlandse Zaken *James Baker* dreigde van meet af aan dat zijn land alleen Joegoslavië kende en Slovenië noch Kroatië zou erkennen. Later, toen er van embargo sprake was, weigerden de USA een onderscheid te maken tussen aanvallers en aangevallenen.

Dat de Amerikanen van de Balkan niets begrijpen, misschien niet eens het begrip „volk“ kennen, zoals dit overal ter wereld buiten Amerika bestaat, is nog enigszins te verontschuldigen.

Dit geldt niet voor Europeanen. Het noodlot heeft echter gewild dat precies op dat cruciale ogenblik een Noordnederlander, *Hans van den Broeck*, voorzitter van de EG-Kommissie moest zijn. Nu is er niets waar Noordnederlanders, ook academische, ook politieke, minder kaas van gegeten hebben dan van nationaliteitenkwesies. Voor hen horen zulke kwesies eigenlijk niet te bestaan. En als ze het dan toch doen, worden ze meteen met de anti-nazi-bril bekeken. Hun onvermogen om de Vlaamse situatie te begrijpen is daar het levende bewijs van.

Geen wonder dus dat de EG zich dadelijk bij het Amerikaanse standpunt aangesloten heeft. Geen wonder dan ook dat de Servische leiding, door zoveel westerse steun gesterkt, gezwind is overgegaan tot de afstraffing van haar weerbarstige rebellen.

Met als merkwaardig resultaat dat de toch wel westerse EG steun verleent aan een kommunistische staat in zijn strijd tegen de democratisch verkozen leiding van twee kleine volkeren, die uit zulke kommunistische staat weg willen. Of: staatsraison weegt zwaarder door dan democratie, ook in Europa.

Hierbij past nog een andere bedenking. De EG is een economische Gemeenschap, nog steeds geen politieke. Zij heeft geen andere staten te erkennen, dat is hare bevoegdheid niet. Ze probeert wel zich als een soort Verenigde Staten van Europa voor te doen en voorlopig de minister van Buitenlandse Zaken van al hare lidstaten op één lijn te brengen. Kennelijk is dit niet de lijn van het zelfbeschikkingsrecht der volkeren.

De EG knoopt aan de erkenning van deze nieuwe Europese staten, zoals aan die welke uit de vroegere Sovjet-Unie voortkomen, drie voorwaarden vast:

1. vrijwaring van de rechten van de mens;
2. waarborgen voor de nationale minderheden;
3. geen grenswijzigingen tenzij in onderling overleg.

Op zichzelf kunnen we daar niets tegen in brengen. Maar in de praktijk!

Wat het eerste punt betreft, gaan de EG-lidstaten nu hun erkenning intrekken van China, Liberia, Brazilië, Indonesië en zoveel anderen als staten?

Met de rechten van de mens wordt daar anders een aardig loopje genomen.

Het tweede punt slaat ons met verbijstering. Voor nationale minderheden bestaan hoegenaamd geen waarborgen in Griekenland, Frankrijk, Groot-Brittannië (Noord-Ierland!) en zelfs Nederland (Friezen).

Wij vinden het uitstekend, voor het eerst in de geschiedenis van de diplomatie zulke voorwaarde aan erkenning als staat te verbinden. Het minste wat men mag verwachten is echter dat de eisers aan zulke eis zelf voldoen.

Wat tenslotte het derde punt betreft, dat lijkt theoretisch goed maar ziet voorbij aan de omstandigheid dat die bestaande grenzen vaak evenmin in overleg zijn getrokken.

In de praktijk zal het wel zo uitvallen dat de EG met argusogen zal toekijken of het aangevallen Kroatië bereid is, zijn arrogante Servische minderheid goed te behandelen. Zonder er aan te denken, Servië erkenning te weigeren wegens zijn verdrukking van de Skipetaren in Kosovo.

En Kirghizië zal wel nauwkeurig reken-schap moeten geven over de behandeling van de vele Russen die het door de Sovjet-Unie opgedrongen kreeg, zonder dat Rusland aan de tand zal gevoeld worden over de toekomstkansen van de Samoeden.

Karel Jansegers
(Foto's Ronald Szommer)

LEKKEND EMBARGO

Binnen het raam van dit betoog willen wij niet op alle slakken zout leggen. Wij beperken ons tot een paar vaststellingen. De EG-waarnemers te velde brachten aanvankelijk met evenveel onbegrip als hun Kommissievoorzitter verslag. Geleidelijk echter konden ze het licht van de zon niet meer loochenen.

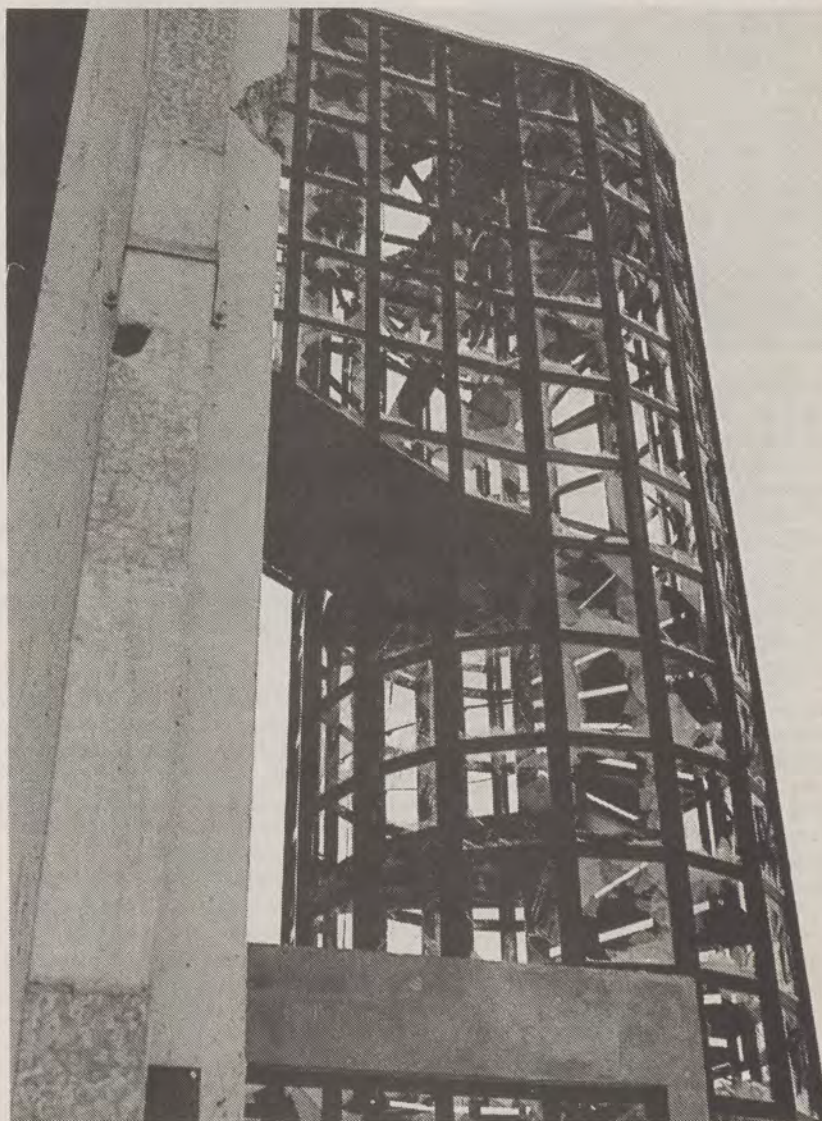
Zo is er ook een evolutie gekomen in de houding van de EG. Onder de druk van vooral Duitsland en Italië, tegen vooral Groot-Brittannië, Frankrijk (de architecten van het Joegoslavië van 1919) en Griekenland in, werden embargo's ingesteld, zij het met vele haken en ogen. Grote tegenwinger was en is hier Griekenland; Deze staat wil niet gekonfronteerd worden met een Makedonische kwestie. Makedoniërs zijn voor Athene Grieken; voor Sofia zijn ze Boelgaren. Zo lang ze echter niet onafhankelijk worden, blijft de schade beperkt. Dus leve Joegoslavië, dus leve Servië. Bovendien doen ze goede zaakjes!

De Grieken leveren de benzine die het Servische leger broodnodig heeft. Een radikaal embargo op petroleum had de Servische tanks al lang laten vastlopen en dus veel oorlogsleed bespaard. Politieke en economische berekeningen bepaalden een andere koers.

TOCH ERKENNING

Maar nu, nu de onafhankelijkheid van Slovenië en Kroatië op 15 januari erkend wordt door de EG-lidstaten, met of tegen hun zin, is hun houding toch omgeslagen?

Wij zijn zo vrij, er aan te twijfelen.

Het trappenhuis van het Ziekenhuis in Vinkovci (Oost-Slavonië).

VLAAMSE VROUWEN SOLIDAIR MET MIGRANTENVROUWEN

„...Wij zijn bedroefd
omdat wij niet langer gewenst zijn.
Wij zijn kwaad
omdat wij moeten verdwijnen.
Wij zijn ontgoocheld,
omdat onze inspanningen
om te integreren
niet worden gezien...”

In een aangrijpende Kerstboodschap aan de Vlaamse vrouwen uitten de migrantenvrouwen onlangs hun angst en ontgoocheling na de verkiezingen van 24 november. De kerstboodschap werd verspreid naar migrantenvrouwenorganisaties en erkende integratiecentra voor migranten, maar met de boodschap wilden de initiatiefneemsters ook de Vlaamse vrouwenorganisaties oproepen tot samenwerking en solidariteit. Tal van Vlaamse socio-kulturele en politieke vrouwenorganisaties, waaronder het FVV (Federatie van Vlaamse Vrouwengroepen) reageerden positief op de „hartekreet” van de migrantenvrouwen.

DUURZAAM OVERLEG

De initiatiefneemsters, allen Turkse en Marokkaanse vrouwen die werken in het project *Interkulturele bemiddelaars in de gezondheidszorg*, wijzen erop dat er meer is dat de vrouwen onderling bindt dan scheidt: „Vrouwen in Vlaanderen, samen met u zijn wij moeder, samen met u zijn wij arbeidster, samen met u zijn wij vrouw. U en wij zijn elkaars gelijken. Met u willen wij samenwerken aan eenzelfde toekomst voor u en ons, voor uw en onze kinderen, in vrede met onze naaste, in vrede met onszelf.”

Zowel de migrantenvrouwen als de Vlaamse vrouwenorganisaties bleven niet bij de pakken zitten in de kerst- en nieuwjaarsperiode. Als gevolg van de kerstboodschap ontplooiden zich een aantal randinitiatieven die een eerste aanzet kunnen zijn tot een blijvend structureel overleg tussen de migrantenvrouwen en de Vlaamse vrouwen.

(ts)

Wie meer informatie wenst over het overleg tussen de migrantenvrouwen en de Vlaamse vrouwenorganisaties kan zich wenden tot het Vlaams Centrum Integratie Migrantenvrouwen (VCIM), Rogierlaan 58, 1030 Brussel, tel. 02/245.70.50.

EERSTE VROUW BIJ HOGE OFFICIEREN

De kersverse korvetkapitein *Maryse Van Bussel* is de eerste vrouw die toetreedt tot het echelon van de hogere officieren van de Krijgsmacht. Haar bevordering was al enkele tijd weerhouden en werd onlangs bevestigd in het lijstje „trimestriële bevorderingen” van het ministerie van Landsverdediging. Daarin werd ook de bevordering bekendgemaakt van de luchtmachtofficieren *Pierre Vanesse* (53) tot luitenant-generaal en van *Karel Vervoort* (55) tot generaal-majoor.

Van Bussel promoveerde tot doctor in de Biochemie en begon pas aan haar militaire loopbaan na acht jaar dienst als assistente op het labo Plantenbiochemie. Die stap kwam er omdat besparingen aan de universiteit weinig ruimte lieten voor een wetenschappelijke loopbaan. Wat Van Bussel er in 1977 toe noopte deel te nemen aan de

allereerste werving van vrouwelijke officieren.

Die „sprong in het duister” bracht een radicale ommekeer teweeg. Van Bussel volgde een opleiding Diensten, werd public relations van de Zeemacht en trok bij het verstrijken van haar tijdelijk kontrakt naar de militaire school.

Via de School voor Militaire Administrateurs klom ze hoger op in de hiërarchie van de Generale Staf van de Zeemacht waar ze thans adjunkt is van de dienst *Budgetten en Programmering*.

Graag een eresaluut voor deze bekwame vrouw. Hopelijk is zij de eerste van een hele reeks.

Hilda Uytterhoeven

ROGER RAVEEL SPREEKT AAN

ROGER RAVEEL werd in 1921 te *Machelen aan de Leie*, op de as Deinze-Gent, geboren. Hij woont en werkt er nog steeds. In de periode 1933-194(volgt hij een kunstenaarsopleiding aan de stelijke Akademie te Deinze (1933-37 en 1942-45).

Waarom koos Roger Raveel deze richting? Waarom schildert een schilder eigenlijk?

Toen *Hugo Claus* hem deze vragen voorlegde, reageerde Raveel als volgt: „Ik was onthutst, en nochtans, inderdaad waarom schilderde ik eigenlijk? Ik was er zo aan gewoon, ik zag me reeds zo lang als schilder dat die vraag me verbaade. Ik geloof dat het kwam omdat ik me reeds van kindsbeen af als schilder heb beschouwd, ik zou schilder worden, ik was schilder. Ik had dit altijd zo vanzelfsprekend gevonden, dat ik niet besefte, dat ik in feite schilderde uit een soort levensbehoefte. Wellicht hebben diverse en schijnbaar toevallige elementen dat nog meer in de hand gewerkt: de enigszins ironische reacties van mijn dorpse omgeving („dat wordt een artiest”), mijn eigen ervaringen als kind, mijn interesse, later mijn kontakten.”

Een betere uitgangspositie voor een echt, „geboren” kunstenaar is in feite nauwelijks denkbaar. De zelfreflexie over eigen kunsten en individuele levensstaak als kunstenaar is een noodzakelijke impuls voor later welslagen en invulling van de aldus opgedragen levensstaak.

Te Gent is Roger Raveel in de leer bij Jos. Verdeghe. Het zuiver academische uitgangspunt voor de toenmalige schilders in spe aan de meeste van onze kunstschole, beantwoordde toch niet aan de diepere verlangens van Raveel.

In de vijf volgende jaren (1945-50) gaat Roger Raveel dan ook zelfstandiger op zoek naar een eigen plastische taal, die geïnspireerd werd door de drastische technische vooruitgang en het wegvallen van de grenzen, waardoor Raveel zich kon gaan verdiepen in een veel breder wereldbeeld, dan het beperktere gezicht op de kompleksloze „dorpsskom met kerktoeren”. Het is de periode, waarin Raveel intense belangstelling aan de dag legt voor de kunst van bij b.v. Mondriaan, Léger, Picasso, Matisse, Klee, Miro, de Chirico...

KUNST EN LEVEN

Hij getuigde hierover later: „Ik wilde opnieuw van het ABC beginnen. Het waren vingeroefeningen om met nieuwe ogen die voorwerpen uit mijn omgeving te zien in hun onderlinge relatie en om van hieruit een eigen plastische taal op te bouwen. Ik maakte al geen esthetisch onderscheid meer tussen de voorwerpen, alles (zelfs het meest triviale dat ik er bij voorkeur aan toevoegde) had waarde om geschilderd te worden”.

De reeks schilderijen uit de periode 1950-55 is erg symptomatisch voor zijn nieuwe

De schilder-tekenaar-grafikus Roger Raveel is een van de toonaangevende vertegenwoordigers van de huidige Vlaamse kunstgeneratie.

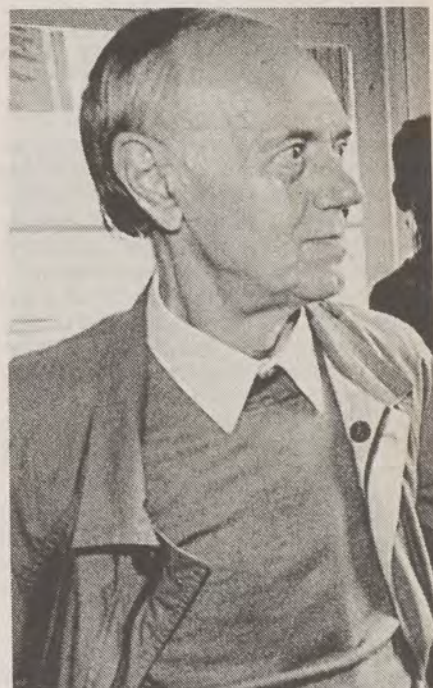
Of men het nu voor of niet voor het wat vreemde werk van de nu 70jarige artiest heeft doet weinig ter zake, feit is dat binnen- en buitenland zijn produktie geboeid volgen.

Nu Raveel met een grote tentoonstelling in Vlaanderen en Nederland gevierd wordt bieden wij onze lezers een uitgebreid portret aan van de kunstenaar en zijn werk.

Voor 10 WIJ-lezers hebben wij bovendien één gratis ticket klaar.

visie. Ikonografisch integreert de schilder *Machelen-aan de Leie*, dat rustige platelandsdorp, in zijn werk. Waar kan men trouwens beter de infiltratie van de na-oorlogse twintigste, revolutionaire eeuw ervaren? Men ondervindt er meer dan elders de contrastwerking en de vervreemdende effecten van de oprukkende reklamewereld, de onbeperkte toekomst van het „beton” en het monopolie van de „auto” en alles, wat daarmee samenhangt.

Bewust zet Roger Raveel een „plastische” streep door alle illusionistische waarden van de traditionele „chevalet”-schilderkunst, door de invoering van bewuste „leegtes” (onbeschilderde doekvlakken), „afsnij-

Roger Raveel, schilder van kindsbeen...
(foto Bolsius)

dingen” (of opzettelijke, zelfs als storingsfaktor overkomende doorbrekingen van de totale kompositie) en de integratie van duidelijk herkenbare „geometrische vormen” in de afbeelding.

Wellicht het meest opzienbarende uit deze periode is de „aanhchting” van allerlei reële objecten aan de beschilderde drager. Roger Raveel wil hiermee natuurlijk kunst en leven in elkaar laten overvloeien.

EVASIEDRANG

Met dit soort werk wil Raveel ontsnappen aan ieder opgelegd esthetisch of intellectuaalistisch normenpatroon. Zijn kunst is in die zin uitgesproken vrijheidslievend en krijgt als het ware aansluiting bij de echte „volkskunst” in de zin van „de bloed-eigen aktuele uiting van de hedendaagse, niet aan een esthetisch verleden gebonden mens”. Het is de tijd van zijn „simplistische” schilderijen met de betonmuurtjes, de palen, de wazige — vaak gelaatloze — personages, de vele tuintjes, de metselaars en de alom gekende fietskar.

Roger Raveel toont dus in zijn werk de „meest triviale aspecten van onze werkelijkheid”. In letterlijke zin geeft hij zijn werk een *objektieve* waarde. De personages, meestal op de rug gezien, hebben een vanzelfsprekende totaal-présence binnen het kosmische verband van het schilderij en getuigen van een Raveeliaanse individueel-psychologische expressie.

Een eerste individuele tentoonstelling heeft in 1954 plaats te Gent. Vier jaar later werd de artiest onderscheiden in de *Prijs voor de Jonge Belgische Schilderkunst*. In 1960 toert hij op studiereis door Italië. Het jaar daarop stelt hij ten toon in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel.

In 1962 wordt Raveels nadrukkelijke terugkeer tot de figuratieve schildersekspressie geïllustreerd met zijn drieluik „Neerhof” met op het centrale paneel een aangehechte kooi met een levende duif. Deze schilderwijze verwijderde hem definitief van het spontane geweld van COBRA, alhoewel dit zijn generatiegenoten waren en niettegenstaande zijn persoonlijke vriendschap met Appel en Corneille. Meer bekoring ging op Raveel uit van de Amerikaanse pop-artiesten. De respectieve uitgangspunten waren grotendeels dezelfde; waarbij in feite kan gesteld worden dat Raveel vroeger begonnen is met de vertaling van die uitgangspunten!

Vanaf 1963 gaat Raveel verder op zijn weg naar overbrugging van de scheiding tussen kunst en leven. Hij neemt daarvoor resoluut zijn toevlucht tot het gebruik van spiegels in zijn werk.

In 1965 komt een nieuwe triptiek tot stand: „Het verschrikkelijke mooie leven”, met ditmaal een kooi met levende kanaries. Het is ook het jaar van zijn eerste „illusiegroep” bestaande uit een verplaatsbaar object met

Fernando Pessoa. 1981, olie op doek

(PMMK-Oostende)

spiegels (waardoor de omringende ruimte in het kunstwerk geïntegreerd wordt en aldus tot kunst verheven) en met een positief en negatief uitgezaagde menselijke figuur. Intussen volgden nog exposities in Frankrijk (1964) en Nederland (1965).

INTERNATIONALE ERKENNING

In 1966 krijgt Roger Raveel de opdracht om een reeks muurschilderingen uit te voeren in de keldergangen van het kasteel van Beervelde (nabij Lochristi). Hij doet daarvoor beroep op drie geestverwante kunstenaars: Etienne Elias, Raoul de Keyser en Reinier Lucassen. (Intussen verkeren deze schilderijen in erbarmelijke, verwaarloosde toestand, zodat restauratie dringend noodzakelijk is. Het zou alleszins een erg verlies aan eigen kunstpatrimonium zijn, indien dit niet dringend gebeurt.)

Twee jaar later blijft hij consequent in zijn opvattingen, met het originele werk „Tuintje met karretje om de hemel te vervoeren” (PMMK-Oostende), opgebouwd door middel van een afgebakend grasveld, waarop een beschilderde kubus op fietswielen, met aan de bovenzijde een spiegel. Het achterplan wordt gevormd door een metershoge betonnen muur, waarboven een geschilderde boom uitsteekt.

Roger Raveel vertegenwoordigde ons land op de prestigieuze XXXIVste Biennale van Venetië en werd uitgenodigd op de 4de Documenta te Kassel (tot voorkort trouwens een uitzondering voor onze kunstenaars). In 1969 reisde een Raveel-tentoonstelling langs diverse Nederlandse steden.

Vanaf de zeventiger jaren begint Roger Raveel zich bewust te engageren in de strijd tegen de milieuvervuiling en de verpestende industrialisering. Zo zet hij in 1971 vier beschilderde houten zwanen uit op de toen erg vervuilde Brugse reien en laat hij met een plasticzakken bedekt vlot, waarop hij een schilderij bevestigd heeft, op de Leie drijven!

OOK VLINK RAVEELT

Op zaterdag 18 januari bezoekt Vlink, het Vlaams Instituut voor Kunstzinnige Vorming, i.s.m. Vakbel en Kulturama vanaf 13u.30 de tentoonstelling *Raveel 70 jaar*.

De deelnameprijs bedraagt 250 fr. voor toegang, rondleiding en documentatie. Medewerkers en leden van bij Vakbel aangesloten organisaties krijgen 20% korting op de deelnameprijs en betalen 200 fr. Inschrijven tot 10 januari door telefonisch te reserveren bij Vlink en het bedrag vooraf te storten op het rekeningnummer 447-0008401-81 van Vakbel/Vlink. Vermelding „Vlink 18/02”.

Vlinkofon t.a.v. Jean-Pierre Roosen, Limburgstraat 92, 9000 Gent, tel. 091/23.01.36 (24 uur op 24 uur).

In 1974 werd Raveel uitgenodigd tot de realisatie van een muurschildering in het metrostation *Merode* te Brussel. Hij werkt er twee jaar aan. Het werd een twintig meter lang schilderij „Wat bedoelde Ensor met vive la sociale?“. Het volgend jaar maakt hij ook een muurschildering in de benedenruimte van de *Stichting Veranneman* te Kruishoutem.

De volledige opsomming van alle volgende tentoonstellingen zou ons hier al te ver leiden.

260 WERKEN

Uit wat voorafgaat blijkt wellicht duidelijk de betekenis van deze kunstenaar voor de ontwikkeling van het artistieke landschap in ons land, in Vlaanderen, na de Tweede Wereldoorlog. Gezien de band tussen Raveel en het *Provinciaal Museum voor Moderne Kunst* te Oostende, kon het wel niet anders of Raveels zeventigste verjaardag zou hier omvangrijk en feestelijk gevierd worden. Dit werd dan de huidige — schitterende! — tentoonstelling.

Deze tentoonstelling met ruim 260 werken biedt een panoramisch overzicht van zijn activiteiten in de jaren '80 (dus duidelijk geen retrospectief opzet, dat naar volledigheid streeft). Bovendien komen al de hier tentoongestelde werken uit privé-kollekties en zullen ze wellicht nooit meer zo bijeen gebracht kunnen worden.

De werken uit deze tachtiger jaren bouwen konsekvent verder op de artistieke basis uit de vorige jaren. Onze uitvoerige uiteenzetting over de kunstzinnige evolutie van Roger Raveel zal dan ook nuttig zijn voor de persoonlijke interpretatie en genieting van de hier ten toon gestelde werken. Wij vestigen zeker de aandacht op de vele werken met zelfportretten van de kunstenaar en zijn vrouw, de ingrediënten zoals de tuinmuur, het grasveld, het karretje (tot in 1991 terug-

kerend), huistaferelen, gelaatloze personen, enz. Vormelijk blijven er de onbeschilderde „doekleegten“, de „materiële“ aanhechtingen, de uitstulpingen uit de lijst, de versnijdingen en de veelluiken. Ook de illusies en de ruimte-verbredingen door middel van de spiegelaanwending blijven doorwerken in deze periode.

Verrassend bij Raveel is steeds het spontane en intensieve kleurenpalet, zich kristalliserend rond de hoofdkleuren. Wij raden trouwens aan om op de eerste verdieping van het museum vanaf het werk „Picturale ervaring van 1941“ (1986) tegen de achterwand, even stil te staan en al de omringende werken van Raveel op u te laten inwerken. Dit is inderdaad een schitterende picturale ervaring in 1991-92. Dit getuigt tevens voor de zorgvuldige ophanging in een museum voor een vriend-artiest van den huize.

Zeker mag de bovenverdieping niet vergeten worden. Daar kan men kennismaken met de veelzijdige mogelijkheden van Raveel als tekenaar en grafikus. Ook hier is de opstelling en uitstalling museaal voorbeeldig.

EEN BEETJE DADA?

Over zijn latere werken zegde Raveel: „Tevens wil ik door het plastische intensiveren van de werkelijkheid mijn schilderkunst een absurditeit geven, die ons wakker schudt tot in de hersenen“.

Of ook nog dit citaat: „Een beetje dada? Misschien wel, maar wellicht zonder de kunsthistorische en humanitaire destructie ervan. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat mijn kunst positief-humanistische impulsen in zich draagt. Mijn positieve ingesteldheid is van een andere orde. Ze heeft iets te maken met een open houding ten overstaan van het volledige leven“.

Dat Roger Raveel actief met kunst bezig blijft, wordt wel bewezen door zijn betrokkenheid bij de totale interieurinrichting van het gebouw van het Loodswezen te Oostende in 1990.

Roger Raveel is onbetwistbaar een centrale schakelfiguur in de moderne, zelfs hedendaagse Vlaamse kunstuitdrukking. Raveel blijft boeien en verbazen en een te volgen kunstfiguur. Door de intussen uitgebreide verspreiding van zijn werk in alle musea, galerijen en gebouwen voor moderne kunst in binnen- en buitenland kan men hem ook moeilijk uit de weg gaan. Zijn *aanspreekbare* kunst kan voor ieder van ons een uitnodiging zijn tot verdere kennismaking met actuele kunstuitingen.

Daarbij komt nu de machtige impuls van de huidige tentoonstelling in het PMMK te Oostende. Ons inziens mag u deze niet missen!

Dirk Stappaerts

— *Roger Raveel 70* in het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst te Oostende, Romestraat 11, tot 10 februari 1992. Dagelijks van 10 tot 18u. Gesl. op dinsdag. 100 fr. (reduktiehouders betalen 50 fr.). Schitterende catalogus. Na Oostende nog in *Gemeentemuseum Arnhem*, (11.4.-7.6.1992) en *De Beyerd*, Gemeentelijk centrum voor Beeldende Kunst, Breda, (13.9.-25.10.1992).

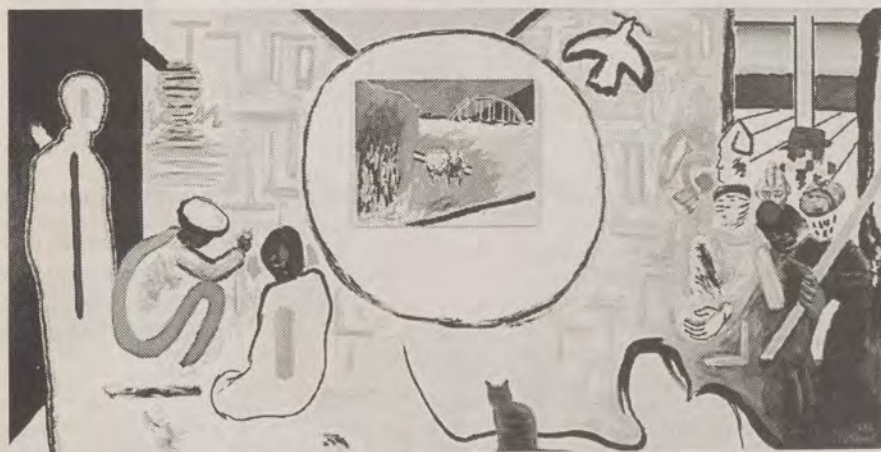

10 WIJ-LEZERS GRATIS NAAR RAVEEL

De tentoonstelling n.a.v. de jarige Roger Raveel loont de moeite de schreden naar Oostende te richten.

Tien WIJ-lezers kunnen de manifestatie gratis bijwonen. Voor hen ligt een ticket (waarde 100 fr.) op onze redactie klaar. Zij moeten dan wel — als de gesmeerde bliksem! — naar onze redactie bellen. Aan de eerste 10 wordt het ticket onmiddellijk opgestuurd.

Een ontmoeting met Raveel is steeds een belevens!

Het lam treurt geduldig naar zijn ultiem geluk op de slachtbank. 1988, olie op doek (PMMK-Oostende)

1936-1991, RECHTZETTING

In het artikel 1936-1991: *niet alles is vergelijkbaar* (WIJ, 27 dec. 91) heeft zich bij de invorming onder de tussentitels *Buitenbeen Antwerpen* en *Rex* een spijtige tekstverschuiving voorgedaan.

Om de lezer en de auteur te geven waar zij recht op hebben brengen wij deze week de tekst in de juiste volgorde, met onze verontschuldigingen.

BUITENBEEN ANTWERPEN

Dat Antwerpen — zoals reeds vaker het geval was — ook ditmaal de kroon spande, is niet verwonderlijk. Toch hoeven deze verschijnselen geen uitdaining over heel Vlaanderen te betekenen noch noodzakelijk blijvers te zijn. De befaamde *Antwerpse Meetingpartij* ontstaan in 1862 als een antimilitaristische formatie was geen lang leven beschoren. De Bormsverkiezing van 1928 — in feite mogelijk geworden door een samen-

Léon Degrelle in vuur en vlam tijdens een van de Rex-landdagen: „jolige warboelen” waren het...

loop van omstandigheden — betekende geen doorbraak van het Vlaams-nationalisme. Op plaatselijk vlak vinden we in deze kosmopolitische stad altijd wel de nodige pittoreske figuren, die bij de eerder goedlachse Antwerpenaars bijval genieten. Van Rossem toonde zich helemaal geen domme jongen door zijn hoofdkwartier naar de Scheldestad te verleggen. Het gezond verstand van de Antwerpenaars komt dan meestal wel vlug terug boven. Overigens is het nog wel de vraag of een partij met als één van haar programmapunten (in zoverre die er zijn) 2 televisieloze dagen per week, bij de meer en meer televisieverslaafde Jan met de Pet, op sukses mag hopen. Nu ja, als „libertijn” hoeft men zich niet zo direct aan bepaalde regels te houden, dus kan iedereen wel iets vinden dat hij (of zij) leuk vindt aan zo'n partij.

Het „verschijnsel” Rossem was overigens in 1936 zeker op nationaal vlak ondenkbaar. Het hele gedoe en vooral de voorzitter zouden de „deftige” burger (en de werklieden in zijn kielzog) afgestoten hebben. De financië-

ELKE VRIJDAG FEEST-
EN KOOPAVOND TOT 21 U.

HALVE IS TRO

Eén groot soldenfeest !

SKM

Dagelijks open van 9 tot 18 u. VRIJDAGAVOND: FEEST-
EN KOOPAVOND MET TRENDMODESHOW VAN DE
YOUNG FASHION CLUB. OPEN TOT 21 U. Zon- en
feestdagen gesloten.

m.m.v.

VTBOVAB

A12

le avonturen van Van Rossem zijn echter (nog) niet te vergelijken met de politieke en financiële schandalen en schandaaltjes waarvan de tussenoerlogse periode wemelde. De betrokkenen waren en zijn dan wel „respektabele” lieden, zaken gingen en gaan de doofpot in, werden en worden bijzonder ingewikkeld gemaakt dat niemand er nog uit wijs geraakt(e) of eindigde op zeer eigenaardige wijze.

Wat de meer dan royale winst van het Vlaams Blok aangaat mag men toch ook niet vergeten dat de hele Vlaamse beweging altijd een geruzie in het eigen huishouden gekend heeft. Toen het VNV eind 1933 tot stand kwam was het nog geen totale eenheidspartij en binnen de beweging zelf waren de meningen ook nogal eens verdeeld, gaande van zeer gematigd tot zeer ekstreem. Bovendien was de „Leider”, Staf de Clercq geen bepaald overtuigende figuur.

Ondanks de houding die hij aannam en zijn daverende toespraken, bleef hij op de eerste plaats een idealist met een groot, warm en goed hart voor Vlaanderen en het Vlaamse volk, maar die zijn volgelingen niet altijd in de hand had. De Landdagen van het VNV op de Kesterheide staken dan ook schril af tegen de sterk gedisciplineerde, organisatorisch bijna perfect geregisseerde Landdagen van

het Verdinaso met zijn uiterlijk koele, strenge intellectuele, beredeneerde leider Joris Van Severen. Het Verdinaso kwam echter nooit op bij de verkiezingen en kende met de Nieuwe Marsrichting in 1934 een enigszins Belgische zwenking.

REX

De Waalse Rex-leider Léon Degrelle, wiens „Landdagen” een complete jolige warboel waren, wist echter zijn aanhangers te boeien door zijn haast hipnotisch redenaarstalent. Bovendien was hij erin geslaagd een afdeling Rex-Vlaanderen op te richten onder leiding van de toneelschrijver en politicus Paul de Mont (1895-1950), niet verwarren met zijn oom Pol de Mont (1857-1931).

Rex-Vlaanderen vond vooral zijn aanhang bij de franskiljonse burgerij, door de Vlaams-nationalisten altijd als de aartsvijanden beschouwd. Daarbij kwam weer een verschil naar voren bij de jongeren. Waar Verdinaso en VNV een min of meer streng georganiseerde (traditionele) jeugdbeweging hadden (uniform, vlaggegroet, enz.) scheen het bij de jeugdige aanhangers van Rex vaak zuiver een kwestie van eens lekker herrie schoppen en wegwezen. Gebeurden er toch aanhou-

dingen dan kwamen er meermaals namen te voorschijn die men in een dergelijk „selekt” gezelschap niet zo dadelijk zou vermoeden.

Het VNV, rechts, maar enige uitzonderingen te na gelaten, vooral *uiterlijk* een autoritaire partij, bleef ten sterkste zijn Vlaams-nationaal programma verdedigen. Rex daarentegen inspireerde zich sterk bij de buitenlandse fascistische bewegingen.

We kennen de winst van beide partijen bij de verkiezingen van 24 mei 1936 (Rex van 0 naar 21 kamerzetels, het VNV van 8 naar 16).

Op 6 oktober 1936 kwam het tot een beginselakkoord Rex-Vlaanderen en VNV. De omvorming van België tot een federale staat en maatregelen tegen de verfransing in Vlaanderen en Brussel werden aanvaard. Het VNV was best tevreden, maar Rex-Vlaanderen zag zijn „trouwe” franskiljonse supporters afdruipe. Dit vermocht Léon Degrelle niet te ontmoedigen. Integendeel, hij stelde zich nu tot doel vooraanstaande politici in diskrediet te brengen om zo zijn eigen autoritaire *heilstaat* voor te bereiden. Door zijn onbesuisd en roekeloos optreden bewerkte hij echter zijn eigen ondergang. Bovendien was er het eensgezind naar voren treden van de tweede regering P. Van Zeeland (13 juni 1936- 25 oktober 1937. Katholiek-Liberaal-Socialist).

E PRIJS DOEF!

het modehart
van België

A12 - Boomsesteenweg 35 - Aartselaar

MOET ER NOG ZOUT ZIJN?

WIJ mochten heel wat reacties ontvangen op het artikel over zout in de voeding. Met daarbij meestal de opmerking „Nu zijn we wel gewaarschuwd, maar weten nog steeds niet voor welke producten wij liefst een ommetje maken”.

Het is duidelijk dat wij in een medium als dit geen droge tabellen kunnen laten verschijnen, maar toch willen wij bijzonder graag ingaan op het verzoek van onze lezers, zij het dan met meer proza dan cijfers.

Wij beginnen dan maar met de doodgewone aardappel. Zo'n ordinaire patat bevat maar 10 mg. natrium per 100 gram, wat zeer laag is, tenminste zolang wij er zelf, bij het bereiden, geen handvullen zout aan toevoegen. Verwerkt tot *chips* wordt het al gauw een 400 mg. Men kan ook frit bakken zonder zout, maar wat er nadien aan bijgestrooid wordt, ligt dan weer anders. Er is ook nog de mayonaisse, die naast veel vet en ei, ook nog niet zo weinig zout bevat. Doen wij er een klip tomatenpuree aan 450 mg of ketchup aan 1.000 mg op, dan zitten wij weeral een stap hoger.

Nog even dit: wanneer wij aardappelen koken met de pel en deze laten opletten, dan missen wij het klassieke handvol zout in het kookwater niet. Meer nog; deze manier om aardappelen te bereiden doet het cholesterolgehalte in het bloed dalen; zo wist een arts althans op onze bloedeigen TV te vertellen.

AARDAPPELEN

Nieuwe aardappelen bevatten tot 25 mg vitamine C, waarvan er nog 20 overblijven na het koken; in de herfst vermindert dit tot 15/12 en in de nawinter tot slechts 5/4...

Hierbij moet ook gedronken worden. Er is het *fleswater* Vittel en Spa Monopole aan 3 tot hoogstens 4 mg; Victoria, Perrier en Evian halen maar 10 mg per 100 gram, wat er nog door kan. Er is echter nog de Appolinaris aan 800, de Ems aan 960, en het Vichy-water aan 1.480 mg. Dit is minder tot geen probleem voor jonge, gezonde mensen, maar wie van zijn arts aangemaand werd om zoutarm te eten en te drinken moet er wel rekening mee houden; vanzelfsprekend in overleg.

Granen bevatten haast geen natrium (5 mg). Men bakt er echter brood van, beschuiten, cornflakes en noem maar op. Wel is de bakker iets minder mild met zout dan enkele tientallen jaren terug. Toch stijgt het natrium-

gehalte van al deze bereidingen gauw van 200 tot 800 mg per 100 gram. Dat is allemaal toegevoegde natrium, het zit er dus in. En dat is dan weer net teveel voor mensen die hun zoutverbruik moeten beperken.

In *melk* zit er slechts 35 mg per 100 gram. Niet zo hoog; in boter zit er trouwens slechts 5 mg; in margarines en gezouten boter tot 300 mg.

Er zijn echter nog de *kazen*. Met verse witte kaas geen probleem. Van de vaste kazen zijn de Emmentaler met zijn 500 mg, de Loka, de Bluefort (500 mg), de Gruyère (500 mg) en vooral de Monchou de meest onschuldigen. Deze laatste gaan meestal tot 1.250 mg, eigenaardig genoeg de oudere kazen weinig tot niet meer dan de jongere...

Smeerkaas is een geval apart en stijgt al gauw tot 1.500 mg. Het verwondert ons eigenlijk wel een beetje dat de verkopers van kaas, meestal niet weten hoeveel natrium hun te koop aangeboden kazen bevatten. Dit zal wellicht minder aan hen dan aan de fabrikant-groothandelaar liggen. Er is ook nog het vetgehalte, dat meestal wel bekend is.

Op 13 december '91 brachten wij het artikel *Moet er nog zout zijn?* Onze medewerker Rik Dedapper vroeg de lezers toen reacties, en die kwamen er. Dedapper oogstte vooral veel vragen, verzamelde ze en wil ze langs ons weekblad beantwoorden.

Vers *vlees* bevat geen overdadige hoeveelheid natrium; hoogstens 100 mg. Met spek zitten wij al gauw aan 1.500; met rookvlees aan 3.000. Dit zijn zware getallen. Vers paardevlees bevat met zijn 50 mg het minst natrium van alle vleessoorten. Met haas, kalkoen en zelfgekweekt konijn zitten wij zeer laag; dit dan weer zolang er bij de bereiding geen zout aan toegevoegd wordt. Alle worsten en vleesbereidingen bevatten tot 1.500 en meer mg natrium.

Vis, en dan vooral verse vis, heeft de naam heilzaam te zijn. Dat klopt wel, zowel voor de zgn. vette als magere vis. Mosselen, die terzake een kwalijke faam hebben, komen slechts aan 300 mg. Voor een enkele maal kan het dus nog wel voor de „beperkten”; maar dan toch vooraf in afspraak.

Wanneer de vis echter in blik wordt gestopt, gezouten of gerookt wordt, dan zit men al gauw aan natrium-waarden die zelfs de 3.000 mg kunnen overstijgen. tot uw en mijn verwondering bereikt de panharing nog de 1.000 mg; allicht is het aan te raden hem nog een even in zoet water te laten zwemmen...

Verse vis kan heilzaam zijn, gerookt of gezouten is het opletten geblazen...
(foto VUM)

Eieren hebben een kwalijke naam. Die 150 mg natrium is geen schrikwekkend getal, maar er is ook nog de *cholesterol*. Hoewel het hierover niet gaat in deze bijdrage, willen wij toch even vermelden dat het eiwit slechts 80 mg cholesterol bevat en de dooier 1.500 mg, wat dan bijna twintigmaal zoveel is...

Groenten bevatten weinig natrium. De topers snijbiet en selder bereiken amper de 150 mg. Wanneer men groenten in blik stopt, dan ligt het minder gunstig. Hetzelfde geldt voor soepen en zelfs voor maaltijden in blik.

SARDIENEN

Sardien in blik gaat tot 700 mg; de rest zit meestal boven de 500 mg. Controleer dit dan toch maar eerst op de verpakking.

Als uitschieters zijn er de *slasausen* (1.250), de soja ketjap (4.000), de gistekstrakten (6.000), het vleesbouillonpoeder (20.000) en de bouillonblokjes (25.000). Dit zijn toevoegsels waarmee iedereen rekening moet houden en liefst niet mee mag overdrijven...

Besluitend kunnen wij stellen dat ongeacht wie het zout toevoegt het schadelijk voor iedereen is en blijft en niet aan te bevelen voor eender wie. Het mag iedereen echter geruststellen dat al deze genoemde producten, van vleesprodukten over kaas, blikjes en bouillonpoeder en noem maar op, ook *zoutarm* te bekomen zijn.

Rik Dedapper

NEDERLAND KAMPIOEN VAN DE MILITAIRE KOLLABORATIE?

Bij de uitgeverij Etnika verscheen onlangs *Nederlandse vrijwilligers in Europese krijgsdienst — Deel 4*. Het betreft het jongste boek in de reeks over de Vlaamse en Nederlandse militaire kollaboratie.

De auteurs Jan Vinx en Victor Scotanius, hebben hun levenswerk (voorlopig?) afgesloten met een kanjer van 696 bladzijden. Honderden nooit voordien gepubliceerde foto's en talrijke kaarten en dokumenten verlichten de uitgave. Zoals steeds beperken de auteurs zich tot het publiceren van nuchtere en zakelijke officiële archiefstukken. Van apologie van het nationaal-socialisme is er zeker geen sprake.

Het oorlogsboek van een bataljon en een lijst van 4.000 gesneuvelde Nederlanders is natuurlijk geen spannende lektuur. Dat wordt evenwel gekompenseerd door vlotte artikels van oorlogskorrespondenten en bewogen getuigenissen van oud-soldaten.

MEER NEDERLANDERS

De hoofdbrok handelt over de Germaanse Divisie *Viking* waarin naast Duitsers en soldaten van verschillende nationaliteiten ook heel wat Vlamingen maar vooral vrij veel Nederlanders dienden.

Uit het gepubliceerde cijfermateriaal blijkt dat de Nederlanders de kampioenen waren van de militaire kollaboratie. In vergelijking met andere niet-Duitse landen leverde Nederland relatief en absoluut de meeste manschappen voor de Waffen-SS.

Tijdens de jongste wereldoorlog droegen veel meer Nederlanders (en Vlamingen) het „Feldgrau" dan het „Kaki". De cijfers liegen er niet om. Ongeveer 23.000 Nederlanders stredden aan het Oostfront en op 4 augustus 1944 bestond de Nederlandse brigade „Prinses Irene", die aan de geallieerde zijde vocht, uit 1.200 man.

In België was de verhouding niet anders. Ongeveer 12.000 Vlamingen en Walen meldden zich voor het Oostfront en op 3 augustus 1944 bestond de Belgische brigade „Bevrijding" uit 2.000 man, waarvan meer dan de helft gemobilizeerden.

Men dient uiteraard rekening te houden met de beperkte wervingsmogelijkheden van de Nederlandse en Belgische regering in Engeland. Daartegenover staat echter dat nog eens tienduizenden vrijwilligers in andere Duitse militaire en paramilitaire eenheden dienden, zoals Landleger, Luchtmacht, Marine, Luchtafweer, NSKK, OT, Arbeidsdienst, Rode Kruis, enz. Ook over deze en andere eenheden geeft het boek een kort historisch overzicht.

Anton Mussert, NSB-leider, wegens landverraad terechtgesteld... (foto VUM)

Op politiek gebied is de gepubliceerde onderlinge briefwisseling van de Duitse instanties interessant en vaak onthullend. Zo ziet men dat het aanvankelijk de bedoeling was om na een strenge selectie een keurkorps van politieke soldaten op te richten.

VLEESMOLEN

Naarmate de oorlog vorderde en de krijgs-kansen keerden nam men het niet meer zo nauw met de strenge keuringsnormen en gaf men absolute prioriteit aan de levering van de menselijke *grondstof* voor de vleesmolen aan het Oostfront.

Het is duidelijk dat het de bedoeling was van Himmler om van de Waffen-SS in Nederland en Vlaanderen een verduitsingsmachine te maken. Hij stuitte hierbij echter op zo'n hevige weerstand bij de vrijwilligers zelf dat hij gas moest terugnemen.

„DE ZIEKTE"

Gedurende de oorlog korrespondeerden Duitsers en Nederlanders druk over het toekomstig lot van de Lage Landen. Men disputeerde over Nederland, Dietsland, Duitsland, Germanje, Groot-Duitsland, Groot-Germanje, de Germaanse Statenbond, het Groot-Duitse Rijk of over het mitische „Reich" zonder mer.

Het minste dat men kan zeggen is dat er nog grote verwarring bestond over „het nieuwe Europa" na een Duitse zegepraal.

Heinrich Himmler hield zich niet alleen bezig met de eedformule van de vrijwilligers, maar hij verbood hen ook hun kasten af te sluiten. Dat was immers een blijk van wantrouwen t.o.v. de kameraden... Volgens hem was er in de Waffen-SS geen plaats voor

ateïsten en de persoon van Kristus mocht niet worden aangevallen. En als de volmaakte keizer-koster maakte hij zich schriftelijk bijzonder boos over een onbekende kapitein die zich als „Hauptmann” liet aanspreken i.p.v. als „Hauptsturmführer”.

In het werk ontbreekt ook de komische noot niet. De kommandant van een opleidingsbataljon klaagt in een brief aan zijn generaal over „de uitzonderlijke eetlust en over het aanhoudend hongergevoel van de Germanen dat men bijna als een ziekte kan beschouwen!”.

Anton Mussert, leider van de *Nationaal Socialistische Beweging* (NSB) die na de oorlog wegens landverraad werd gefusileerd, schreef al zijn brieven aan de Duitsers, ook aan Adolf Hitler himself, in het Nederlands. (Zouden Lubbers en Martens met Bush en Mitterand ook in het Nederlands korresponderen?)

Ook in Nederland waren de meeste oostfrontvrijwilligers geïnspireerd door idealistische motieven. Daarvan getuigen de slogans op de affiches die hen oproepen voor „de strijd van Europa tegen het Bolsjevisme”. Daarvan getuigen ook hun brieven die *in tempore non suspecto* werden geschreven.

Een staaltje van idealisme dat kan tellen is het feit dat de *Wikingers* maanden lang hun soldij (van zegge en schrijve één mark per dag), afstonden aan een fonds dat aan de oudste zoon van elke gesneuvelde kameraad het voor die tijd zeer belangrijk bedrag van 3000-mark schonk.

NEO-GERMANEN

Dat de Walen van Léon Degrelle in 1942-1943 omgedoopt werden tot Germanen wisten wij reeds. Die „neo-Germanen” werden als zelfstandige eenheid onder het kommando van *Wiking* geplaatst. Zij vochten, samen met hun Duitse, Nederlandse, Vlaamse en andere kameraden, heel dapper om de omsingeling van Tsjerkassy te doorbreken.

De meer dan 1.000 Nederlandse meisjes die dienst namen als verpleegster bij het Duitse Rode Kruis deelden het lot van hun Vlaamse collega's. Ook zij stonden onder de bescherming van het internationale Rode Kruis en ook zij werden, onder schending van de konventie van Genève, wegens kollaboratie veroordeeld.

Dat en nog veel meer kan men lezen in een verzorgde lukse-uitgave die de reeks over de Vlaamse en Nederlandse militaire kollaboratie in WO II afsluit.

Oswald Van Ooteghem
Eresenator

— Nederlandse Vrijwilligers in Europese krijgsmacht 1940-1945. Deel 4. Jan Vincx en Viktor Scotenius. Uitg. Etnika, Puurs. 725 blz., 1.800 fr. op postrek. 930-0020636-39 van Etnika te Antwerpen, met de vermelding Nederlandse vrijwilligers-Deel 4.

PROBLEMEN OPENLEGGEN

„Er zijn boeken die problemen afsluiten, en boeken die problemen openleggen. Problemen afsluiten kan meer bevredigend zijn. Ze openleggen kan vruchtbaarder zijn, maar natuurlijk ook moeilijker.”

Dit citaat van de teoloog Hans Küng stond vijftientig jaar terug in het Woord Vooraf van *Pluralisme en Verdraagzaamheid*, 'n DNB-uitgave van de hand van de vrijzinnige filosoof Leo Apostel i.s.m. M. Bots. Het citaat past hier uitstekend. In *Wereldbeelden. Van fragmentering naar integratie* leggen Leo Apostel (ontwerp) en Jan van der Veken (eindredactie), samen met 'n team, problemen open.

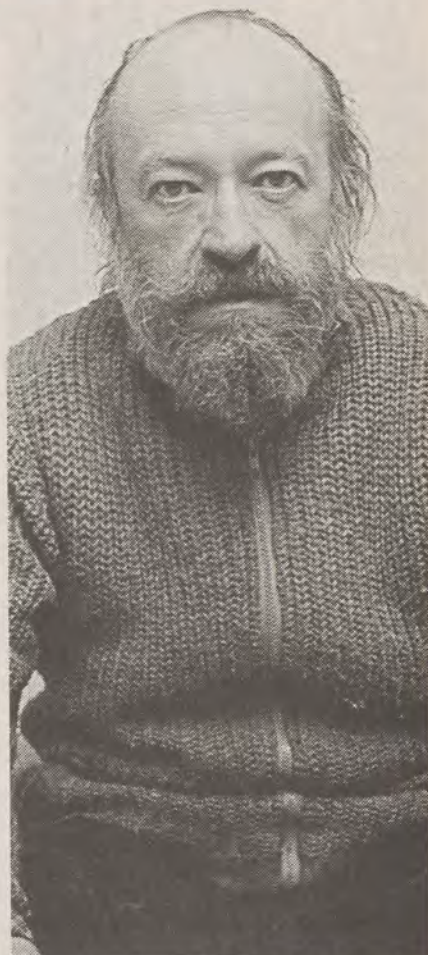
Jan Van der Veken, filosoof-teoloog (KU-Leuven) is de lezer al langer bekend (WIJ, 9 februari 1989). De jongste twintig jaar propageert hij het procesdenken om uit de versnippering van wetenschap en wijsbegeerte te geraken, en om de kloof tussen beide te dichten. Hem danken we een uitstekende vertaling van Whitehead's *Religion in the making*, meteen 'n zeer goede inleiding in Whitehead's denkwereld.

Leo Apostel (Antwerpen, 1925) was van 1956 tot 1979 hoogleraar (VUB, RUG). In kennisleer en logika geniet hij 'n internationale faam. Sedert 1979 verlegde hij de klemtoon naar natuurfilosofie en metafisika toe. Inmiddels bleef hij bezorgd om 'n klimaat van verdraagzaamheid. Daarvan getuigt het onlangs verschenen *Zonder Zuilen* (m.m.v. M. Coppieters e.a.). In de lijn van de gewijzigde klemtoon stichtte hij de vzw Worldviews. Op interdisciplinaire basis wil die werk maken van wereldbeelden.

WERELDBEELDEN

In iedere kultuurperiode werken vooronderstellingen door, die hun stempel drukken op de afzonderlijke vakgebieden en denksferen. Dat zijn de „wereldbeelden” waardoor J.C. Greene aandacht opeiste. In de Lage Landen hebben mensen als M. Wildiers en Dijksterhuis de wereldbeeld-problematiek aangekaart. „Een overmachtige technologie, een gefragmenteerde wetenschap en een versplinterde wijsbegeerte zijn de symptomen van een mensheid zonder zicht op het geheel en haarzelf” lezen we in de inleiding van *Wereldbeelden*.

Wereldbeeld en cultuur zijn verwezen in een denkklimaat. In de voorbije periode stond het beeld van de machine zowat model: de slingerbeweging, de appel van Newton. Wetenschapsmensen keken uit naar ijzeren wetten die alles determineren. De werkelijkheid werd daarbij als een raderwerk uiteengerafeld. Het geheel ging stuk. Ook de arbeid, de sociale werkelijkheid werd zo behandeld. Thans bevredigt dit schema, met haar vooronderstellingen, niet meer. Het heeft ongetwijfeld tot resultaten geleid, maar

Prof. Leo Apostel: Het geheel ging stuk...
(foto M. Hendryckx)

door de bomen zoeken mensen als Apostel terug naar het bos, dat uit het gezichtsveld verdween. Ook kunnen ze enkele nieuwe vaststellingen onmogelijk plaatsen in dit schema.

Wereldbeelden is het academisch manifest van die nieuwe zoektocht. In een eerste deel wordt de omvang van de ondernomen arbeid in de verf gezet. Het tweede deel bevat 'n lijst toegelichte onderzoeksvoorstellen, die op „more brains” achten. Het herenwerk wordt geschraagd door een spiritualiteit van herstellende verbondenheid met de natuur in al haar dimensies, ook de „kosmische”. In kort bestek 'n vruchtbare maar eerder grenzeloze akker. De vergelijking met een middeleeuwse katedraal is niet uit de lucht gegrepen. Des te boeiender is het, mensen te ontmoeten, die het nog aandurven. Voor een keer geldt dit ook voor de uitgever.

Marc Cels

— *Wereldbeelden. Van fragmentering naar integratie*. L. Apostel en J. Van der Veken. Uitg. DNB-Pelckmans, Kapellen, 1991. 84 blz., 295 fr.

AANSCHOUWT DE LELIJKE MENS

François Boucq werd in 1955 in Rijsel geboren als zoon van een loodgieter. Hij is autodidakt, hij leerde het vak van striptekeenaar in de praktijk. Wie zijn huidige werk kent zal niet verbaasd staan dat hij zich aanvankelijk ledig hield met het tekenen van illustraties en politieke kartoons voor verschillende Franse dagbladen. Zijn doorbraak kwam toen hij in 1983 begon te werken voor het populaire stripweekblad *A Suivre/Wordt Vervolgd*. Snel ontpopte Boucq zich tot een satirikus van Formaat. François Boucq sleepte tal van prijzen en bekroningen in de wacht. Hij wordt momenteel beschouwd als één van de meest vooraanstaande Franse stripmakers.

De nauwkeurige tekenstijl van Boucq en de onnavolgbare manier van inkleuren die hij ontwikkelde werden zijn handelsmerk. Z'n tekenstijl houdt het midden tussen karikatuur en realisme. Zelf zegt hij daarover: „Als ik zulke ietwat monsterlijke personages teken, is dat omdat ik denk dat de mensen zo zijn. Ik probeer geen personages te scheppen die een uitgewerkt en genuanceerd karakter hebben. Integendeel, ik neig naar het karikaturale, het schematische. De personages zijn grotesk omdat ze net zo bizar en verbazingwekkend zijn als wij de normen van fatsoen en beschaving die we aan anderen opleggen, ook op onszelf zouden toepassen.”

MEEDOGENLOOS

De verhalen van Boucq zijn genadeloos sarkastisch. Hij licht een aspect uit het dage-

Boucq neemt de Westerse ontwikkelingshulp op ongezoeten wijze op de korrel.

lijks leven en vergroot dat tot absurde afmetingen. Zo toont hij de werkelijkheid in haar ware gedaante: misvormd en afstotend. De jury van de Stripschappenning 1986 omschreef z'n werk als volgt: „Boucq krabt het vernis van de beschaving af en laat zien hoe ons leven in werkelijkheid een blinde, meedogenloze strijd om het bestaan is waarin wij allemaal onderworpen zijn aan de wet van de jungle, waarin we eten of gegeten wordt.”

Na het intrigerende *Duivelsmond*, een beklemmend spionageverhaal dat we eerder in dit blad bespraken, verscheen nu *Het vernuft van de grijze massa*. François Boucq schijnt na elk groot werk even een verzetje nodig te hebben. Wat is het beste opkikkertje na een periode van spanning? Humor. *Het vernuft van de grijze massa* is een bundel schitterende korte verhalen waarin hij weer eens door een vergrootglas naar de menselijke eigen-

aardigheden tuurt. In *De tijger en de lichte-kool* krijgt een overspelige oudstrijder een veeg uit de pan, in *Briefing* wordt de westerse ontwikkelingshulp gehekeld, in *De ondraaglijke zwaarte van het bestaan* wordt de draak getoken met de generatiekloof. De bundel bevat 11, met inktzwarte humor doordrongen verhalen, 11 maal is het lachen geblazen, maar een bittere nasmaak blijft aan ons gehemelte plakken, want in feite houdt Boucq ons telkens een spiegel voor, om de schok van herkenning die er vaak op volgt lachen we eerder groen.

(ts)

— *Het vernuft van de grijze massa*. François Boucq. Uitg. Casterman, 1991. 72 blz., 450 fr.

MOEDERS VAN E. CLAES

Op 11 oktober '91 bracht ons weekblad een bespreking van *Moeders*, de jongste uitgave door het Ernest Claes-genootschap. Het boek werd samengesteld door onze medewerker Patrick Lateur en door hem ingeleid met het goed gedocumenteerd essay *De Moeders van Claes*.

Bij het artikel ontbraken echter de praktische inlichtingen, lezers van ons weekblad wilden die wel kennen. Hier volgen ze:

— *Moeders*. Ernest Claes. Uitg. Lannoo/ E.Claesgenootschap, 1991. 160 blz. 985fr. Ook bij het Claesgenootschap, Hemelhuis, Brusselsesteenweg 142 te 3020 Winksele (016/48.11.22) 700fr. +120fr. port op rek. 431-0313761-33.

DE ACHTERKANT VAN TOPSPORT

HET basketbal maakt moeilijke momenten door. Buitenlands is (was, want de tijd staat niet stil) er de affaire „Magic Johnson”, binnenlands is er de volgehouden pelgrimstocht van BRT-sportbaas Mark Stassijns tegen de sport van plank en ring. De man houdt niet op te verkondigen dat basketbal de meest overroepen televisiesport is, dat er nauwelijks een handvol kijkers de knop voor omdraaien. Stassijns bewijst zijn gelijk met kijkcijfers en die moeten in Mechelen en Oostende hard aankomen.

ZEVENDE HEEMEL...

De WIJ-lezers weten dat wij altijd zeer grote vraagtekens hebben geplaatst achter het inderdaad „opgeklapte” basketbalgebeuren. Het beschamend verloop van de zaak Bayer.

Het vertoon rond Racing Mechelen en de final eight die er in feite zestien zijn. De marketing rond de nationale ploeg en haar verzekerde schitterende toekomst. Niets om zich over op te winden, niets om te onthouden. Het basketbal is al langer de prooi van koopmannen die liefst half in de schaduw opereren en de sport en „haar organisatie” naar hun hand zetten. Zelfs de FIBA lijdt aan een absoluut gebrek aan geloofwaardigheid. Dat is bij insiders algemeen geweten. Het Belgisch basketbal maakt zich vele jaren geleden uit geldnood van zijn natuurlijke basis los. Het zweeft nu in ijle luchten. Het blijft bij de gewone man artificieel en onecht overkomen.

Het Amerikaans basketbal ging altijd door voor de zevende hemel. Tenminste, zo hoog reiken de opgestapelde dollarbiljetten die daar onder en boven tafel van hand worden gewisseld. Logisch toch dat Europese kooplieden van zo'n woekertempel dromen en maar al te graag mee een MacDonaldtornooi opzetten. Magic Johnson seropositief. Op zichzelf is dat niet beschamend of ontrend maar wanneer de zwarte reus er boud aan toevoegt dat hij misschien al wel met tweehonderd vrouwen heeft geslapen maar nooit heeft gedacht dat hem „zoiets” kon overkomen... Begrijpelijk dat een veelgeplaagde lesbienne als Martina Navratilova verbitterd reageert en luide roept dat een vrouw in gelijkaardige omstandigheden voor een onvervalste hoer zou worden versleten en niet op het minste medelijden of medeleven zou

mogen rekenen. Topsporters zijn inderdaad maar zeer, zeer gewone mensjes met heel veel kleine kantjes. Precies zoals Jantje Modaal. Dat mag men in momenten van grote bewondering niet vergeten.

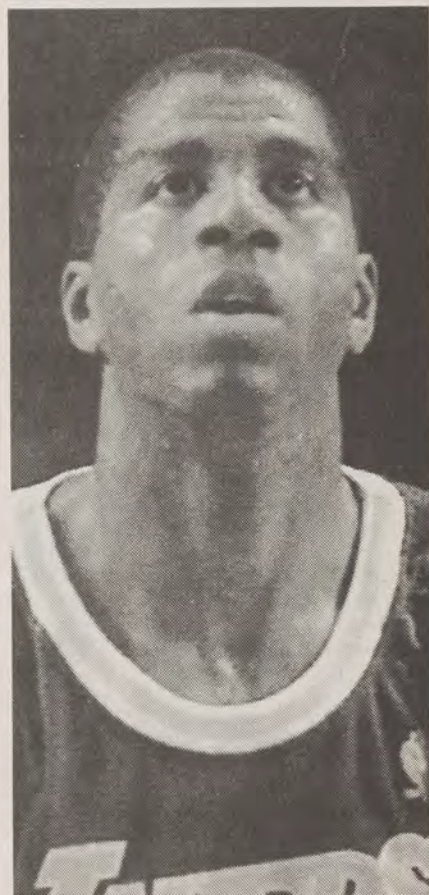
DE KONING IS...

Onthutsend was evenwel de reactie van „Amerika” op het wedervaren van de topsporter. „Het verschrikkelijkste nieuws sinds president Kennedy vermoord werd”. Toen brak mijn klomp. Ons inkassingsvermogen werd ruim overschreden. Nog een geluk dat

Rond de jaarwisseling ademt de sportwereld rustiger. Er is tijd voor bezinning. De ene krant begrijpt dat beter dan de andere. Het Belang van Limburg pakte uit met een merkwaardige reeks reportages die meestal het lezen waard waren en die nieuwe perspectieven openden op mensen en feiten. Zelf werden we een paar keer „geschokt”. De ouders van de overleden voetballer Luc De Rijk legden een ontroerende getuigenis af. De reacties rond de met het HIV-virus besmette sterbasketballer Earving „Magic” Johnson waren onthutsend. De gedachtenronkels van de gewezen PDM-dokter Wim Sanders waren niet altijd te volgen.

men Rome niet heeft gevraagd de ongelukkige heilig te verklaren. Aids werd in de hipokriete States na Johnson plots (tijdelijk) bespreekbaar. Nooit werden in kortere tijden meer onderzoeken naar het virus verricht.

Maar Amerika zou Amerika niet zijn indien het ook niet meedogenloos realistisch reageerde. De meeste publicitaire overeenkomsten met „Magic” zullen niet worden vernieuwd. Het begrip en de simpatie voor de man stoppen voor de portefeuille. Johnson heeft inmiddels verklaard dat hij toch nog graag zou deelnemen aan de Spelen van 1992. Dat is zijn goed recht natuurlijk. Ook voor hem moet het leven verder gaan. De man was per slot van rekening drie jaar na

Ook zonder Magic Johnson zal het VS-basket verder leven... (foto Belga)

elkaar de „most valuable player” van de NBA en van 1983 tot 1991 was hij vaste keus in de basisvijf van een competitie die terecht staat voor de beste ter wereld.

... DOOD, LEVE DE ...

Het Amerikaans basketbal zal ook zonder Magic Johnson verder leven. De koning is dood (figuurlijk), leve de koning en die heet voortaan Michael Jeffrey Jordan. Traditiegetrouw is hij nu al „de populairste sportman aller tijden”. Het vrijheidsbeeld voorbij denkt men nog enkel in superlatieven. Jordan is „maar” 1 meter 98 groot en dat is niet echt „lang” in de NBA.

De pezige kleurling straalt evenwel zoveel kracht en agressie uit dat vriend en tegenstander voor hem opzij gaan. Hij sluipt en

sloft over het veld. Hij heeft iets katachtigs dierlijks in zijn stijl. Hij kan onmogelijk verliezen. Daarvoor heeft hij te hard moeten vechten. Jordan heeft van de Chicago Bulls de virtuele wereldkampioenen gemaakt en daarvoor krijgt hij een standbeeld. Het heet dat Jordan in 1992 bij zijn club een salaris van zo'n honderd twintig miljoen frank zal gaan verdienen. Daar zouden dan nog eens meer dan een half miljard reclamekontrakten bovenop komen... Wie zegde weer dat topvoetballers, wielrenners en zelfs tennisers veel te veel geld meepakken...?

Jordan zou een vedette geworden zijn door als kind altijd tegen de onmacht te moeten en te blijven vechten. Zijn karakter is van staal. Tenminste, dat staat in de *Jordan Rules* - een boek van joernalist Sam Smith van uiteraard *The Chicago Tribune* - te lezen. Er staat nog meer fraais in dat geschrift. Jordan zou er niet voor terugdeinzen een ploegmaat slaag te geven wanneer dat hem goed uitkomt. Hij is bovendien zo competitiegeil dat hij groepstrainingen op bevel mag verzuimen. Jordan zou een geweldenaar, een beest, een despoot en een tiran zijn. Liefst van al kleineert hij alles en iedereen die in zijn omgeving beweegt. Misschien moet men toch maar eens grondig onderzoek verrichten naar de psychologie van topsporters. Niemand hoeft zich daarover ongerust te maken want het grote publiek slikt toch alles: voor de komst van Jordan (in 1984) trokken de Bulls gemiddeld een goede zesduizend kijkers. De voorbije jaren werd er onveranderlijk in een uitverkocht huis (meer dan zeventien duizend!) gespeeld. Het nummer drieëntwintig werd blijkbaar voor Chicago geschapen...

ANGSTAANJAGEND

Meer ontroerend en in wezen ook dramatischer was het verhaal van pijn en verdriet van de ouders van de ongelukkige *Luc De Rijck*, de 25-jarige goalgetter van FC Turnhout die op een vroege lenteavond stierf aan de splinternieuwe zuurstofmachine van de klubboktor. Een heel vreemde affaire waarover de rechtbank het laatste woord zal spreken.

Merkwaardig en voor ons angstaanjagend waren de woorden van die andere sportdokter, die van PDM, over het hele geval: „Neem nu die dokter in Turnhout die verantwoordelijk wordt gesteld voor de dood van voetballer De Rijck. Is toch geen boef, hé? Wat hij deed was een heel gewone, legale medische handeling. In Duitsland staat in ieder ziekenhuis dezelfde machine opgesteld als die hij gebruikte. En de resultaten zijn verbluffend. Iedereen die er mee behandeld wordt, is laaiend enthoesias. De ozontherapie heeft een zuiverende werking, gaat verontreiniging van het bloed tegen, voegt zuurstof toe. Maar in dit geval is een fataal foutje gemaakt. Waarschijnlijk is het bloed

verkeerd teruggebracht. Heel dramatisch, maar ik herhaal, de medische handeling kaderde volledige binnen de wet”.

We vinden dat het ver gekomen is. Renners en voetballers „laten” zich zeer vermoedelijk te goeder trouw behandelen, weten niet welke risico's ze lopen, bewegen zich zonder enige voorlichting in een milieu waarin op het altaar van de resultaten de waanzinnigste offers worden gebracht. Dopingbestrijding begint bij informatie en eindigt bij zware sanktionnering. Midden die weg liggen geen duurzame oplossingen. Dat zou men maar eens moeten beginnen begrijpen.

Omdat er niets illegaals of mysterieus aan is vindt dokter Sanders het heel normaal dat hij renners *intraveneus* produkten toedient. „Je kan de renners op één dag niet over vijf cols sturen en meer dan tweehonderd kilometers laten rijden, zonder dat ze wat ekstra's voor hun lichaam mogen hebben”. Hij vindt ook dat hij maar geen arts moet zijn als hij niets uitprobeert. Hij begrijpt ook niet waarom de ganse wielwereld steigerde toen de PDM-ploeg zich „in blok” ziek moest afmelden midden de Tour de France. „In

deze sport gebeurt toch van alles. Zopas is aan een grenspost een soigneur aangehouden die 60 preparaten in zijn bezit had. Die dienen toch ergers voor. Injekties, infuus... iedereen die iets van het professionele wielrennen snapt, weet dat deze dingen er gewoon bijhoren.

Dokter Sanders kan het weten natuurlijk maar hij mag niet verwachten dat we rechttop gaan staan met de top van de middenvinger tegen de naad van de broek. „Wij” kunnen niet alles volgen. Ook niet dat men een jonge voetballer aan een machine legt die normaal nooit faalt maar die ter plekke nog niet éénmaal zou zijn uitgetroefd. Sport en geneeskunde kunnen duidelijk niet zonder elkaar maar het is zeer de vraag of er nog één deontologische spelregel in het onderling verkeer bestaat. We herinneren ons trouwens waarschuwendende woorden en een ekspert ter zake (Hein Verbruggen, indien we ons niet vergissen): men mag dopingbestrijding niet aan ploeg- of klubboktors overlaten. Die mensen worden betaald voor „prestaties”.

Dat is inmiddels maar al te duidelijk.

Flandrien

Sabine Appelmans, terecht Sportvrouw van het jaar!

ZATERDAG 11 JANUARI

TV 1

10.30 Vak-werk, rond arbeid; 11.00 Bijbenen, een komputer ook in jouw klas?; 11.30 De jaren van vreugde en verdriet: 1940-1960, En toen was het oorlog; 12.00 Babel, voor migranten; 15.00 Maak kennis met John Doe, film; 17.05 Laura en Luis, jeugdserie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Schoolslag, spelprogr.; 18.40 Vlaanderen vakantieland, toeristische infoserie; 19.20 Joker- en lottotrekking; 19.30 Nieuws.
20.00 RIP, serie
20.30 De redding van Jessica McClure, TV-film
22.00 De wet van Wijns, humor. sketches
22.30 Sport op zaterdag
23.00 Vandaag
23.25 Colossus, film

BRT 2

20.00 Night of the proms '91, concert

VTM

15.00 Nieuws; 15.05 Taxi, serie; 15.30 Hanna Barbera, tekenfilms; 16.20 Clip Club, verzoekklips; 16.45 Lassie, gezinsserie; 17.00 Super 50; 18.00 Nieuws; 18.05 De juiste prijs, spelprogr.; 19.00 Nieuws
19.30 Familieraad, spelprogr.
20.00 Meer moet dat niet zijn, humor
20.30 Lethal Weapon, film
22.25 Nieuws
22.40 VTM-Sport
22.50 Looking for mr. Goodbar, film
00.45 Nieuws

Ned. 1

08.00 Studio Trappelzak; 08.20 Naar Timboektoe; 08.23 Gophers, tekenfilmserie; 08.49 Het zakmes, serie; 09.10 Ko de Boswachter Show, kinderprogr.; 13.00 Nieuws; 15.35 Wijnwereld, La Mancha & Valdepenas; 16.00 Nieuws; 16.10 Hollands decor, literaire wandeling; 16.15 Heb ik iets gemist?, TV-hoogtepunten; 17.03 Disneyclub; 18.03 Boggle, woordspel; 18.33 Sportpanorama; 18.58 Land in zicht, toer. mag.
19.28 Growing pains, serie
20.00 Nieuws
20.25 Stakeout, film
22.25 Karel, praatshow
23.13 Kojak, the price of justice, TV-film
00.48 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 15.15 Impact: de magneet, dok.; 16.00 Nieuws; 16.05 Museumsschatten; 16.14 De avonturen van Teddy Ruxpin, tekenfilmserie; 16.42 De kleine wijzer, kwis met en voor kinderen; 17.07 Het meisje uit het jaar 3000, jeugdserie; 17.32 Man over de vloer, serie; 18.00 Nieuws; 18.19 Vroege vogels, natuurprogr.; 18.56 Lingo, woordspel; 19.20 Jules Unlimited, techniek en avontuur.
19.51 The Flying Doctors, serie
20.39 Zeg 'ns aaa, serie
21.06 Op leven en dood, dramaproductie
21.56 Achter het nieuws, aktualiteiten
22.28 Twee voor twaalf, kwis
23.10 Het Dame Edna spektakel, praatshow
23.50 Alien nation, serie
00.37 Natuurmoment
00.43 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 11.55 Studio sport; 15.10 Studio sport; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjournaal ekstra; 19.00 Rap: poëzie van de straat, dok.; 19.30 Een uitkering is niet leuk, dok.; 20.00 Nieuws.
20.24 Kenmerk, aktualiteiten
20.55 Radikaal en rechtlijnig, dok.

ZONDAG 12 JANUARI

TV 1

09.00 Samson; 10.00 Eucharistieviering; 11.00 De zevende dag, praatkaffee; 12.45 Sportmid-dag; 13.15 Onder het Chinees restaurant, jeugd-film; 15.00 1 voor iedereen, familieprogr.; 17.30 De Edison tweeling, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Plons; 18.10 Merlina, jeugdserie; 18.35 Meester, hij begint weer, serie; 19.00 De Cosby show, serie; 19.30 Nieuws; 19.45 Sport-weekend
20.30 Alfa — Papa — Tango, serie
21.20 Tijd voor Koen, klassieke muziek
21.40 De Pré historie, 1981
22.10 I.Q., kwis
22.40 Vandaag
23.05 Ziggurat, kunstprogr.

TV 2

13.40 Belgisch Kampioenschap veldrijden, rechtstreekse reportage

VTM

12.00 Super 50; 13.00 Nieuws; 13.05 Carson's law, advocaten-serie; 14.00 Dynasty, serie; 14.45 Clip Club, verzoekklips; 15.00 Top Gun, film; 16.50 Tekentime; 17.00 De kinderakademie, jong talent; 17.55 VTM-Sport; 18.00 Nieuws; 18.05 Mimi, praatshow; 19.00 Nieuws.
19.30 Familieraad, spelprogr.
20.00 Gaston en Leo, humor
20.30 Luc, praatshow
21.30 Ramona, serie
22.00 Nieuws
22.15 De sportshow

Ned. 1

13.00 Nieuws; 14.40 Wijnwereld, La Mancha & Valdepenas; 15.05 Waar blijf je anders?, discussie; 15.35 Spoorloos; 16.00 Nieuws; 16.07 Hersens op hol, zeepbellen en zwaartekracht; 17.00 Kiekeboe, kinderserie; 17.10 Oren van je kop, poppenreeks; 17.20 De zusters Kokkel, serie; 17.55 Spoorloos, reakties; 18.00 Boggle, woordspel; 18.25 Nummer 28, serie; 18.35 Dagboek van een gezondheidsfreak, jeugdserie; 19.00 Perfect strangers, serie; 19.25 Waku Waku, spelshow.
20.00 Nieuws
20.12 Spoorloos
21.10 Brandpunt, aktualiteiten

Ned. 2

09.00 De grote dikke beer vertelt; 09.30 Purno de Purno; 09.45 Hoeg zit dat en waarom?; 10.00 Mannetje & Mannetje, liedje; 10.05 Pootjes, dienserie; 10.20 Smeerkees, tekenfilmserie; 10.30 Zakken, de zakkenberg; 11.00 Muziek op zondag; 12.00 Tros voetbal plus; 12.45 De Vara Matinee; 18.00 Nieuws; 18.05 Paul Haenen vijf over zes, kultureel progr.; 18.35 Jongens van de Witt; 19.00 The wonder years, serie; 19.25 Onrust, Urban Dance Squad; 20.00 Nieuws.
20.10 Lava, satire
20.42 Van Dis in de IJsbreker, praatshow
21.32 Let the blood run free, komische reeks
21.55 Havo, een klas apart, dok.
22.56 Song of the birds, Pablo Casals, dok.
23.54 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 09.30 Rocky in de pijp, portret; 10.00 Jaouaz, voor Marokkanen; 10.30 Aktuel, voor Turken; 11.00 Studio Salaam; 11.30 Omrop Fryslan; 12.00 Het Capitool; 13.00 Schoolse zaken, onderwijsmag.; 13.30 Integraal management, teleac; 18.30 Sesamstraat; 18.45 Studio sport.
20.00 Nieuws

MAANDAG 13 JANUARI

TV 1

14.30 TV-Tam Tam, schooltelevisie; 15.00 Bouwstenen van de chemie, schooltelevisie; 16.00 Slightly honorable, film; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Plons; 18.10 Bessie en Adriaan en de verdwenen kroon, serie; 18.35 Top score, woordspel; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
20.00 Zeg 'ns AAA, serie
20.25 Tien voor taal, taalstrijd
21.05 Tanamera, serie
21.55 Op de koop toe, consumentenmag.
22.25 Vandaag
22.50 Uitzending door derden

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Relationale opvoeding, schooltelevisie
19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, humor.
20.00 Uitzending door derden
21.00 ABC-auto, info-serie
21.30 Nieuws
22.00 Klein duiveltje, film

VTM

15.00 Nieuws; 15.05 Taxi, serie; 15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club; 17.00 Mickey and Donald, tekenfilmserie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Familie, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van Fortuin.
20.00 De kotmadam, serie
20.30 Mac Gyver, serie
21.30 De vraag van 1.000.000, spelprogr.
22.00 Nieuws
22.15 Star, filmmag.
23.00 Hattrick, sport
23.30 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 15.00 Dokument: Alle mensen, dok.; 15.30 Waar blijf je anders?, discussieprogr.; 16.00 Nieuws; 16.05 Tom en Jerry, tekenfilm; 16.21 Service salon, informatief mag.; 17.32 Winnie de Pooh, tekenfilmserie; 18.00 Boggle, woordspel; 18.28 Sport op 1; 18.53 Toerismee!, kamperen en karavaning; 19.22 De roze panter, tekenfilmserie; 19.29 Ha, die pa!, serie; 20.00 Nieuws.
20.25 Ted's Familiespelshow, spelprogr.
21.29 Hier en nu, aktualiteiten
22.07 Einstein, kwis
22.41 Boek in waterland, literair mag.

Ned. 2

13.00 Nieuws; 15.25 The big valley, westernserie; 16.10 Santa Barbara, serie; 16.55 Explorer; 17.45 Veronica sport; 17.50 Bouli, tekenfilm; 18.00 Nieuws; 18.15 Countdown extra, special Genesis; 18.40 Countdown, pop; 19.20 Veronica Sport; 19.50 Married with children, serie.
20.20 Die 2 special, reisverslagen
20.50 Nieuwslijn, aktualiteiten
21.15 Traffik, dramaserie
23.00 Berg, praatshow

Ned. 3

08.55 Nieuws; 14.30 English spoken, teleac; 16.40 Indonesië: taal en cultuur, teleac; 17.25 Thuis in geldzaken, teleac; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjournaal; 18.40 Het klokhuis; 19.00 Russisch, taal en volk, teleac; 19.49 Ca va?, teleac; 20.00 Nieuws.
20.25 Verbazing
20.35 The end, kortfilm
21.00 Yoy: skinheads, dok.
21.25 Resultaten van 35 jaar ruimtevaart
22.00 Nieuws

DINSDAG 14 JANUARI

TV 1

14.30 Wereldoriëntatie, schooltelevisie; 15.00 Nederlands: van nu en straks, schooltelevisie; 15.45 Grosse Freiheit Nr. 7, film; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Liegebeest, kindermag.; 18.20 Het station, kindermag.; 18.35 Top score, woordspel; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
20.00 De drie wijzen, spelprogr.
20.35 Zeker weten?, praatprogr.
21.55 NV De Wereld, reportage
22.25 Vandaag
22.50 De jaren van vreugde en verdriet: 1940-1960, dok.

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Aardrijkskunde, schooltelevisie; 19.40 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder
20.00 De Vlaams-Nationale Omroepstichting
20.30 National Geographic, dok. serie
21.30 Nieuws
22.00 Jonge Katarina, 2-delige TV-film

VTM

15.00 Nieuws; 15.05 Taxi, serie; 15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club, verzoekklips; 17.00 Mickey and Donald, tekenfilmserie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Familie, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Bompas, serie
20.30 Medisch Centrum West, serie
21.30 Blanco, spelprogr.
22.00 Nieuws
22.15 Telefacts, nieuwsmag.
23.00 Odd Couple, serie
23.25 Nieuws

Ned. 1

10.00 Nieuws; 10.05 Vrouw zijn; 10.55 TV-Fruitmand; 11.15 Een wereld van verschil; 13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.08 Het kleine huis op de prairie, serie; 17.00 Kinderkrant; 17.30 Tijden 1, aktualiteiten; 18.10 De kleine prinses, jeugdserie; 18.35 Blackout, woordspelletje; 19.03 Op weg naar Avonlea, serie; 19.52 Even voor achten, portret; 20.00 Nieuws.
20.23 Het maken van „Overleven in de natuur”, dok.
21.16 Tijden II, aktualiteiten
21.50 Erfenis van een mafialeider, portret

Ned. 2

13.00 Nieuws; 17.05 Bobobops, tekenfilmserie; 17.31 De grote meneer Kaktus show, kinderspel; 18.00 Nieuws; 18.16 Dubbeldekkers, serie; 18.41 Daar komen de schutters, serie; 19.15 Lingo, woordspel; 19.39 De baas in huis, serie.
20.05 Tommy Cooper, compilatie hoogtepunten
20.32 Doet ie 't of doet ie 't niet?, spelshow
21.50 Achter het nieuws, aktualiteiten
22.22 Golden girls, serie
22.47 Met Witteman, praatprogr.

Ned. 3

08.55 Nieuws; 16.25 Japan na 1945, teleac; 17.25 Pronto: Italiaans, teleac; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.40 Het klokhuis; 19.00 De illegalen, dok.; 19.30 Het gezicht van Nederland, Stein; 19.45 Hoogstandjes, populaire wetenschappen; 20.00 Nieuws.
20.25 Achter de dijk, met Mieke Muts, dok.
21.05 Jansen & Co, muzikale praatshow
22.00 Nieuws

WOENSDAG 15 JANUARI

TV 1

15.55 Schoolslag, spelprogr.; 16.30 Samson; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Plons; 18.10 De snorkels, tekenfilmserie; 18.35 Top score, woordspel; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
20.00 Tatort, politiserie
21.25 Married with children, komische serie
21.55 alle 5, wetenschap. progr.
22.35 Vandaag
22.50 Gewoon Toon, leven en werk van Toon Hermans

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Vak-werk, info; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, humor.
20.00 Sportavond
21.30 Nieuws

VTM

14.00 Super 50; 15.00 Nieuws; 15.05 Taxi, serie; 15.30 Dallas, serie; 16.20 Clip Club; 16.30 Kinderklub; 17.00 Schuif af, kinderspel; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Familie, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Dierenplezier, spelprogr.
20.30 Commissaris Roos, misdaadserie
21.30 Empty nest, komische serie
22.00 Nieuws
22.15 De laatste getuigen, oorlogsverleden
23.10 Hill Street Blues, politiserie
00.00 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.07 Tom en Jerry, tekenfilm; 16.20 Service Salon, informatief mag.; 17.30 Klasse, reportagereeks; 18.00 Boggle, woordspel; 18.30 Spaanse peper, Barcelona; 19.00 Woensdagavond met Van Willigenburg, praatshow; 20.00 Nieuws.
20.28 Biloxi Blues, film
22.20 Megabein, kwis
23.00 Brandpunt politiek kaffee, discussieprogr.
23.35 Mancuso FBI, serie
00.20 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 14.15 Come fly with me, film; 16.00 Nieuws; 16.05 Stopwatch, informatief progr.; 16.30 Bekijk het maar, kinderspel; 17.12 Santa Barbara, serie; 18.00 Nieuws; 18.20 Popformule plus, pop; 19.00 Dierenmanieren, dierenprogr.; 19.35 Winnen of wegwezen, Reiskwis.
20.15 Love letters, spelprogr.
21.45 Tros Aktua, aktualiteiten
22.15 Binnenlandse zaken, satire
22.45 Ojevaarsjo, over kinderen
23.28 Top cops, serie
00.15 Classiclip, Dvorak's serenade voor blazers
00.27 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.40 Het klokhuis; 19.00 De toorts, jeugdserie; 19.24 Van gewest tot gewest, regionaal nieuwsmag.; 19.54 Politieke partijen; 20.00 Nieuws
20.20 Stichting Socutera
20.30 Studio sport
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport joernaal
22.30 NOS-laet
23.00 Nieuws

DONDERDAG 16 JANUARI

TV 1

14.30 TV-Tam Tam, schooltelevisie; 15.00 bouwstenen van de chemie, schooltelevisie; 16.00 The big wheel, film; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Plons; 18.10 Draaimolen, kinderspel; 18.20 Prikballon, kinderspel; 18.35 Top Score, woordspel; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
20.00 Schwarzwaldklinik, serie
20.45 Het huis van wantrouwen, sportpraatshow
21.25 Panorama, aktualiteiten
22.25 Vandaag
22.50 Uitzending door derden

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Nederlands: van nu en straks, schooltelevisie; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder.
20.00 De nieuwjongens, serie
20.30 Tekens, Max Ernst
21.30 Nieuws
22.00 Première Film & Video, filmnieuws
22.30 Plenty, film

VTM

15.00 Nieuws; 15.05 Taxi, serie; 15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club, verzoekklips; 17.00 Mickey and Donald, tekenfilmserie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Familie, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Tien om te zien, show
21.00 Beverly Hills 90210, serie
22.00 Nieuws
22.15 Jammers, Lotto-winnaars
23.00 Miami Vice, serie
23.50 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Tom en Jerry, tekenfilm; 16.20 Service salon, informatief progr.; 17.28 Wordt vervolgd, tekenfilmprogr.; 17.58 Boggle, woordspel; 18.23 Forza!, jongerenmag.; 18.52 De uitdaging, onmogelijke opdrachten; 20.00 Nieuws.
20.25 Opsporing gezocht
21.18 Televizier, aktualiteiten
22.00 Hoe voelen we ons vandaag?, serie
22.30 Paradijsvogels, reeks portretten
22.55 Hollands decor, literaire wandeling

Ned. 2

13.00 Nieuws; 15.30 After school special, edukatief progr.; 16.15 Santa Barbara, serie; 17.00 Zorro, serie; 17.25 Starstreet, tekenfilmserie; 17.40 Veronica sport; 17.50 Bouli, tekenfilm; 18.00 Nieuws; 18.15 B.O.O.S., kinderspel; 18.45 Top 40; 19.20 Veronica Film & Video.
19.50 Veronica Award, amusementsprogr.
21.05 Nieuwslin, aktualiteiten
21.35 In de Vlaamse Pot, serie
22.05 Kans voor een kind, dok. serie

Ned. 3

08.55 Nieuws; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.40 Het klokhuis; 19.00 Binnenland, aktueel mag.; 19.30 Freddy & Max, serie; 20.00 Nieuws.
20.25 Clowns, TV-spel
21.31 Tyl Uilenspiegel, slotconcert Richard Strauss
21.49 Verhalenvertellers
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport joernaal
22.30 NOS laat

VRIJDAG 17 JANUARI

TV 1

14.30 Wereldoriëntatie, schooltelevisie; 15.00 Nederlands: van nu en straks, schooltelevisie; 16.00 Macht van de media, film; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Postbus X, serie; 18.30 TV1- To 30; 19.03 Buren, serie; 19.25 Mededelingen; 19.30 Nieuws.

20.00 Sledge Hammer, serie
20.25 De sleutels van het Fort Boyard, spannende strijd
21.30 Matlock, advocatenserie
22.25 Vandaag
22.50 The Free Frenchman, serie

TV 2

18.55 Nieuws; 9.00 Bouwstenen van de chemie, schooltelevisie; 19.30 Het Capitool, serie; 19.53 Benny Hill, kolder.
20.00 Vlaanderen vakantieland, toer. info
20.35 Kijk uit!, verkeerstips
20.40 Ten huize van, Jozef Deleu
21.30 Nieuws
22.00 Affiche, kunstprogr.
22.30 Koncert, slavische dansen van Dvorak

VTM

15.00 Nieuws; 15.05 Taxi, serie; 15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club, verzoekklips; 17.00 Mickey and Donald, tekenfilmserie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Familie, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Wies Andersen Show, kwis
21.00 A good sport, TV-film
22.40 Nieuws
22.55 New Mike Hammer, detektiviserie
23.45 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Tom en Jerry, tekenfilmserie; 16.21 Service Salon, informatief mag.; 17.30 Ereprijs 17, familiemag.; 18.00 Boggle, woordspel; 18.28 Ja, natuurlijk ekstra, dok.; 18.56 Pink Panther, tekenfilm; 19.04 Different world, serie; 19.29 Cosby show, serie.
20.00 Nieuws
20.25 Voyager of terror, miniserie
22.00 Cheers, serie
22.27 Claude Monet, dok.
23.04 Hercule Poirot, serie
23.51 Miniatuur
00.03 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.08 Muziek uit duizenden, Marco Bakker; 16.55 Derrick, serie; 18.00 Nieuws; 18.20 De bal is rond, jeugdvoetbal; 18.58 The Teenage Hero Turtles, tekenfilmserie; 19.27 Over mijn lijf, bloedserieus.
20.00 Op goed geluk, spelprogr.
20.45 Medisch Centrum West, serie
21.44 De TV-dokter
21.45 Tros TV-show
22.39 Crime Time, misdaadmag.
23.20 De aanslag op Gorbatsjov, film
01.00 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 10.00 Nieuws uit de natuur, schooltelevisie; 11.00 SchoolTV-weekjoernaal; 15.50 Studio sport; 18.00 Nieuws; 18.15 Studio sport; 18.50 Sesamstraat; 19.05 Studio sport; 19.40 Jeugdjoernaal; 19.50 Politieke partijen; 20.00 Nieuws.
20.25 Studio sport
21.30 Rotland, popscène

Meryl Streep en Tracey Ullman in *Plenty*, de verfilming van het toneelstuk van David Hare op donderdag 16 januari op TV2 om 22u.30.

ZATERDAG 11 JANUARI LETHAL WEAPON

Amerik. politiefilm (1987) met Mel Gibson en Danny Glover. Vietnampereenaar Roger Murtaugh heeft een even stevige reputatie opgebouwd in het politiekorps van Los Angeles. Voor het onderzoek van de moord op een jong meisje wordt hij gekoppeld aan de brutale Martin Riggs... (VTM, om 20u.30)

ZONDAG 12 JANUARI TOP GUN

Het produktieteam van „Flashdance” maakte in 1986 deze oogverblindende film over een elitaire school voor gevechtspiloten. Diepgang zit er niet in, maar de spektakulaire luchtgevechten lonen de moeite. Met Tom Cruise en Kelly McGillis. (VTM, om 15u.)

MAANDAG 13 JANUARI VIVA MARIA!

Louis Malle noemde dit in 1965 zelf een aktiefilm met de nodige streepjes humor, eksotische dekors en niets om de geest in verwarring te brengen. Het werd een soort muzikale komedie, met de tandem Brigitte Bardot/Jeanne Moreau als sensuele trekpleister. (Télé 21, om 22u. — ook op RTBT1, op zondag)

DINSDAG 14 JANUARI COMPROMISING POSITIONS

Een tandarts werd vermoord. Zijn laatste patiënte stelt zelf een diskreet onder-

zoek in en ontdekt dat de schijnbare brave man een echte vrouwengeek was. Bovendien maakte hij klandestiene kompromitterende foto's. Amerik. film (1985) met Susan Sarandon. (BBC 1, om 23u.55)

WOENSDAG 15 JANUARI BILOXI BLUES

Amerik. komische film van Mike Nichols (1988) met Matthew Broderick, Christopher Walken en Park Overall. De jonge Eugene droomt ervan een bekende schrijver te worden. Om inspiratie op te doen en om kennis te maken met het échte leven trekt hij naar een militair trainingskamp. (Ned. 1, om 20u.28)

DONDERDAG 16 JANUARI PLENTY

Fred Schepisi verfilmde in 1985 het toneelstuk van David Hare over een jonge getormenteerde Britse vrouw (Meryl Streep) die na haar activiteiten in het verzet tijdens WO II haar draai niet meer kan vinden in het gewone leven. Enkele scènes van de film werden gedraaid op het Vrijheidsplein (vlak bij het Barikadenplein). (TV 2, om 22u.30)

VRIJDAG 17 JANUARI THE WICKER MAN

Britse horrorfilm van Robin Hardy uit 1973 met Christopher Lee, Britt Ekland en Edward Woodward. Een zeer gelovige politiemann wordt naar een Schots eiland gestuurd om er de verdwijning van een 12-jarig meisje te onderzoeken. (BBC 1, om 1u.)

ALLE OCHTENDEN VAN DE WERELD

Sainte-Colombe is de naam van een familie van vioolspelers van wie Sieur de Sainte-Colombe in de tweede helft van de zeventiende eeuw een vooraanstaande rol speelde in de Franse school van vioolspelers. Hij was van lagere adel en het hof bleef hem vreemd, maar door een zekere welstand, en als jansenist een uiterste soberheid nastrevend, kon hij zich als amateur met muziek bezig houden. Op een dag bereikte zijn faam toch het hof en de koning liet hem naar Versailles halen, maar zijn boden kregen een hoffelijk neen te horen.

Sainte-Colombe leerde de viool van Nicolas Hotman en was zelf leraar van Meliton, Danoville — die hem in zijn beroemde verhandeling van 1687 de „Orpheus van zijn tijd” noemde, Jean Rousseau — die zijn *Traité de la viole* aan hem opdroeg, en Marin Maris — die in 1701 een *tombeau* publiceerde ter zijner nagedachtenis, en ook van zijn twee dochters en een zoon, met wie hij thuis concerten gaf.

Volgens Titon du Tillet (1677-1762), een Franse aristokraat en auteur, die zijn leven wijdde aan het oprichten van een monument voor de verdwenen dichters en musici van de Lodewijk de Veertiende-tijd, die hij verheerlijkte in *Le Parnasse François*, studeerde Sainte-Colombe viool in een boomhuis. Hij deed alles om onbekend te blijven en sloot zich bijna hermetisch van de wereld af. Hij leefde alleen voor zijn viool, die hij van zes naar zeven snaren bracht enkel en alleen omdat ze een perfect surrogaat zou kunnen zijn voor de menselijke stem, die ze hierdoor in alle intonaties kon evenaren.

MARIN MARAIS

Reeds genoemde Titon du Tillet had ook heel wat lijnen over voor de leerling basvioolspeler Marin Marais (1656-1728), die wel aan het hof speelde, komponist werd en leraar die het vioolspel tot zijn meest idiomatische en verfijnde staat bracht. Titon du Tillet vulde Marais' biografie met veel intieme en lieflijke anekdotes, waaronder het feit dat hij een affaire beleefde met een dochter van Sainte-Colombe, maar ook met de mededeling dat verschillende van de negentien kinderen van Marais zelf gevierde vioolspelers werden. Marais die het walhalla van de kamermuziek bereikt en wist dat het oog van de koning welwillend op hem was gericht, was ooit de leerling van Lully (1632-1687), eigenlijk Giovanni Battista Lulli, maar genaturaliseerd Fransman, de schepper van de lyrische tragedie en die ook een belangrijke bijdrage leverde aan het *grand motet*: de sterkste eksponent van de Franse barokstijl.

DE DEPARDIEUS

De Fransman Marcel Quignard ging zijn mosterd halen in de historische kronieken om zijn geromanceerde biografie over Marin Marais te schrijven. Alain Corneau, filmregisseur die totnogtoe enkel keiharde politietrillers en gangsterfilms maakte, liet zich door deze biografie inspireren om zijn film *Tous les matins du monde* te draaien, een muzikale biografie. Eigenaardig? Helemaal niet, want muziek is al jarenlang een fascinatie. Corneau laat het verhaal aanvangen bij de overpeinzingen van de ouwe Marais, op het ogenblik dat Sainte-Colombe's jonge vrouw sterft. Hij is er niet bij en dat blijft hem de rest van zijn leven achtervolgen.

Hiermee verklaart Corneau de reden van het kluisenaarsschap, waarin de gebeden vervangen zijn door de muziek. Corneau, zoals steeds een meester in de keuze van zijn acteurs, ving Jean-Pierre Marielle voor de bejaarde meester en liet Gérard Depar-

dieu (de volwassen en oudere Marais) opdra-ven, gevolgd door zijn zoon Guillaume (de adolescent en jonge twintiger).

Je ziet bijna niet wanneer de jonge Depardieu in de ouwe overgaat, of het moest misschien aan de frissere blote achterkant zijn, wanneer de jonge Marais met een van de dochters van Sainte-Colombe enkele frisse stoeipartijen houdt. Is het Marcel Quignard of Alain Corneau die voor het gemak even de zoon van Sainte-Colombe in het niets hebben doen verdwijnen? Spijtig, want later oogstte deze zoon wel zekere successen in Engeland, waarover daar nog wordt gepraat.

In ieder geval een rolverdeling om van te dromen, net als van deze film en zijn muziek, schitterend vertolkt door Jordi Savall. Maar je moet er dan wel van houden. Na *Le Maître du musique* en de biografie van Mozart in *Amadeus* en een Wagnerfilm met *Meeting Venus*, een revival van Marin Marais? Weinig waarschijnlijk, alhoewel het wel verdiend zou zijn. Voor cinéfielen.

VROUWELIJKE DETEKTIVE

Meestal zie je het gewoon aan een film. Dat hij gemaakt is voor snel verbruik om ergens een avond in de week op te vullen op de een of andere zender, ergens ter wereld. Liefst op een commerciële zender, want daar is het publiek nog iets minder kritisch. En die film moet dan ook nog ergens in de stijl van zijn, want het zou erg zijn moest ie op niks lijken. Al dit voorgaande is van toepassing op V.I.

Het hoofdpersonage, de vrouwelijke detektive V.I. Warshawski, is ontsproten aan het brein van schrijfster Sara Paretsky, die al meer boeken in deze serie op haar naam heeft staan. De film lijkt dan ook gemaakt als een trailer voor een te volgen serie. Alleen die serie zal er nooit komen, want aan het eind van deze V.I. Warshawski heb je zin om de verdere duizend jaar te slapen. Ondanks Kathleen Turner, ondanks Charles Durning. Ondanks de sterkte van de boeken van Paretsky, die hiermee een loer wordt gedraaid, waar men U kan tegen zeggen. Het enige wat je een ster in deze film zou kunnen noemen, is het steeds weerkerende verrassend uit de hoek komen van de stad Chicago, maar daar kun je beter een toeristische documentaire voor bekijken...

Willem Sneer

Volgende week verkapt onze Biosmedewerker Willem Sneer ons zijn eigen Toplijst van films van het voorbije jaar en zet de spots op het 3de Jeugdfilmfestival dat van 1 tot 8 maart te Antwerpen draait.

Na het bekijken van V.I. Warshawski heb je zin om de verdere duizend jaar te slapen...

HERSENBREKER

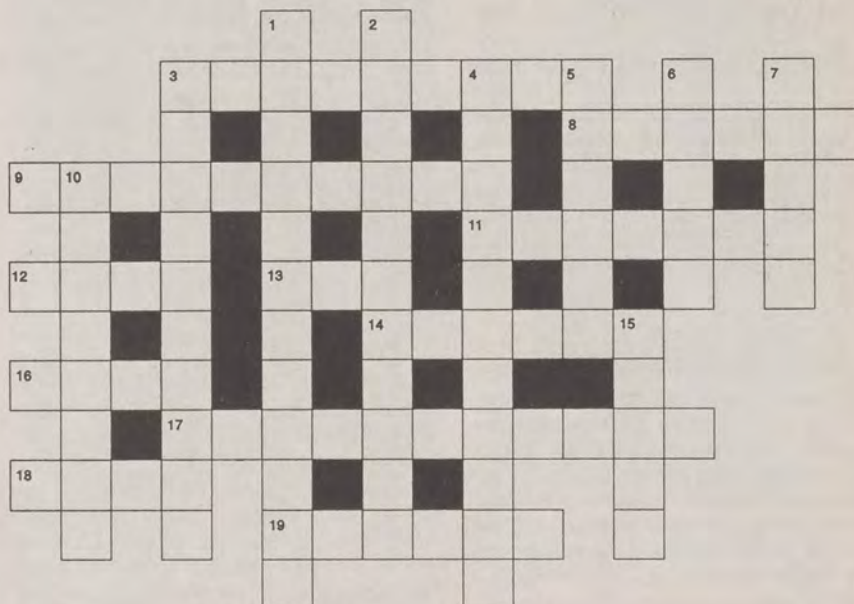
OPGAVE 115

HORIZONTAAL

3. Patiënten onder een glazen dak? (9)
8. Als die verstopt zijn, kun je geen koffie schenken (6)
9. Rode Duivel die aan melodieuze Vlaamse muziek doet denken (10)
11. De meest beminde van allemaal (7)
12. Dreigement achter de deur (4)
13. Door Hindoes wordt zij vereerd (3)
14. Er zijn wel wat bezwaren, maar men zal het toch toestaan (6)
16. Een aangenaam luchtje (4)
17. Nog geen 25 jaar geleden speelden in Brussel blozende roefdieren een rol tijdens de verkiezingen (4, 7)
18. (Goede) gewoonte (4)
19. Wie zich zo gedraagt, zit vol kuren en grillen (6)

VERTIKAAL

1. In zo'n kostuum ziet men er bepaald niet uit als een vredesengel (12)
2. 't Is nog niet waarschijnlijk, maar 't wordt wel verondersteld (11)
3. Heel kleine hoeveelheid, maar je hebt er nu eenmaal weinig van nodig om het voedsel iets meer smaak te geven (10)
4. Zo kalm en beheerst dat de lichaams-temperatuur sterk daalt (11)
5. Dat is een kordaat iemand! (6)
6. Terwijl (5)
7. Het kan heel wat perioden van zeven dagen duren om iets zacht te maken (5)
10. De buitenkant van een knaagdier (8)
15. Dit vind je in een totale leegte (5)

OPLOSSING OPGAVE 113

Horizontaal: 3. stookkelder; 8. weerberichten; 9. streken; 10. telkens; 12. mank; 13. savooien; 16. straatmadelief; 17. folianten; 19. sportkerel; 20. duw.

Vertikaal: 1. ossestaartsoep; 2. gestel; 4. oproerkraai; 5. kiezers; 6. licht; 7. Ende; 11. erover; 14. afmattend; 15. enig; 18. nieuws.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 115 ten laatste dinsdag 21 januari op de redactie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

Marguerite Claeys uit de Torhoutstraat 60 in 8610 Kortemark wint een boekenpakket want haar gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 113 werd uit de talrijke korrekte inzendingen getrokken. Proficiat!

SATERDAG

AHASVERUS

„Oudejaar: verkleedpartijen in trek”,
las Ahasverus
Pa en Ma rok aan

Moskou: EG-hulp verduisterd
Nu ook al geen licht meer?

Geldkollektor in
Tweekerkenstraat?

Zetduivel:
Smeerpennig

Gorbie kijkt maar
... GOSSip

Vlaamse regering
in blauwdruk?

Bergbeklimmers moeten
Everestjes opruimen.

PS niet vies van
Mathotentrekkerij.

1992:
verSchrikkelijkjaar?

OP DE BARRIKADE

■ Ooit liet Tito, de Joegoslaafse president van Kroaatse oorsprong, zijn bunkerplan uitvoeren als voorbereiding tegen een mogelijke atoomoorlog tussen 't Westelijk en 't Oostelijk blok. Overal in Joegoslavië werden een rits atoomschuilkelders gebouwd. In Osijek telt men er tien. Zij zijn nu volgepropt met vluchtelingen die er, in droeve orde opeengepakt, al weken lang samen-leven. Vooral héél jonge kinderen mét hun bleke moeders en voor zich uitstarende, oude mensen. Wie een wapen kan hanteren, wie kan graven, koken of herstellen, werkt aan het front. Osijek-Esseg, een der grootste vier steden van Kroatië, ligt al weken onder vuur in het tijdens de 17e, en 18e, eeuw drooggelegde moerasgebied tussen de Drava (Drau) en de Donau. Van de 164.577 inwoners meldde 66,6% zich bij de volkstelling als Kroaat; 20% als Serb; 1,8% als Hongaar; 0,2% als Duitser en 11,4% als Joegoslaaf. Dit laatste percentage omvat vooral: menhuwelijken, nog overtuigde kommunisten en sedert 1945 aangetrokken migranten uit Bosnië, Montenegro, Macedonië, enz... Na de 2e. WO werden hier immers de Duitstaligen verdreven. Hun huizen en pachthoeven kwamen zo in deze én in Servische handen terecht. Op een ijskoude februari morgen van 1946

moesten de Duitstaligen van dit vruchtbare deel van Oost-Slavonië, aantreden om er westwaarts gedreven te worden in onverwarmde goederenwagens. Over de rechte spoorbaan van dit eindeloze poldergebied reden ze terug van waar hun voorouders kwamen. *Donauschwabens* werden ze genoemd. Na de bevrijding der Turken in Hongarije, Kroatië en Servië trok dit Duits bevolkingsoverschot, op koninklijke uitnodiging, langs de Donau naar de grootste rivierendelta van Zuid-Oosteuropa om er vlijtig te boeren. Heel het Duits-Oostenrijks aandoend architecturaal patrimonium getuigt er nog steeds van. Op de van Turken ontvolkte gebieden, gesteund door harde Hongaars-koninklijke waarborgen van 1689, brachten ze deze *Schwäbische Türken* tot bloei. In zuidwestelijk Roemenië (toen ook nog Hongarije) sprak men over *Banaatduitsers*. Het nu door de opstand bekend geworden Temeschburg (Temesvár — H, Timisoara — R) zou daar de kernstad zijn. In *Syrmien* (= Srem), nu een deel van 't overwegend Hongaarse Vojvodina in Servië werd zelfs een *Klein-Berlin* (nu Apatin) neergepoot door 'n

De voorgevel van het Ziekenhuis in Vinkovci.
(foto R. Szommer)

overschotje Pruisische landadel. Hier rekruteerde Hitler ooit het trotse Duitse Bataljon Prinz Eugen voor het Oostfront... Op de Donau varen nu geen Ulmerboten en Kehlheimerplatbodems met migranten meer. De Russische duwvaart is er nog steeds enorm actief, precies of er op de bevochten oevers geen oorlog woedt. En in de ondergesneeuwde uiterwaarden, tussen hoge rietvelden en deels stuk geschoten rijen wilgen, huizen de kinderen-van-de-wind, de Zigeuners, die taai elk regime overleefden op dit drieluikerenpunt.

■ En dan staan we daar — onder meters beton — onwennig mekaar te bekijken. Met enkele geschenkjes uit Vlaanderen willen we 't leed trachten te delen van deze haveloze machtelozen, rond een kalend kerstboompje met een piepkleine kribbe. *Dubravko Kucanda*, 'n leraar Engels, die ooit aan de UIA les volgde, vertaalt voor ons. We vragen om het jongste kind uit de keldermassa... Dat krijgt in zijn graaiende handjes onze leeuwewelp toegestopt. En de oudste vertrouwen we een leeuwewelp toe met de boodschap om ze — Europees verbonden — in het mooie stadshuis van Esseg-Osijek op te hangen, eens de wapens zullen zwijgen. Hij meldt zich, stramrechttop, met een stoppelbaard van vele dagen en vuil tot onder de ontstoken ogen.

Kouwelijk kijkt hij van onder zijn schipperspet. Geen vertaling is er nodig. Hij spreekt Duits. Hij is een der weinige overgebleven *Donauschwabens* die-naar-Oostland-voeren en er de vreselijke oorlogsmoerlemeien overleefden. 92 jaren telt hij. Wanneer we mekaar omarmen denken we tussen de vuile urine- en keldergeur, met boven ons 't vage geluid van inslaande bommen, aan de zovelen, slachtoffers van oorlog en migratie. Terwijl we met onze jonge ploeg naar buiten stappen, toont een wenende moeder de foto van haar dochter, getroffen even buiten Osijek door een granaatsplinter... Het had je dochter kunnen zijn...

Willy Kuijpers
Algemeen Sekretaris

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Na afloop van haar vergadering van maandag jl. verspreidde het VU-partijbestuur volgende mededeling aan de pers.

Het Partijbestuur van de VU Vlaamse Vrije Demokraten wenst Vlaanderen en de Vlamingen een voorspoedig, gelukkig en verdraagzaam 1992. Samen met de Vlamingen wil de VU werken aan een beter en zelfstandig Vlaanderen.

Het Partijbestuur moet echter met spijt vaststellen dat Vlaanderen hiertoe een valse start heeft genomen. Alhoewel het meer dan duidelijk is dat CVP en SP opnieuw in de regering willen stappen, weigeren zij hun verantwoordelijkheid voor Vlaanderen op te

nemen. Ondertussen is er wel een sterke regering aan Waalse zijde tot stand gekomen en kunnen de onderhandelingen voor de federale regering in functie daarvan worden gevoerd. Niets laat echter vermoeden dat deze vlot zullen verlopen, zeker niet nu PS-voorzitter Spitaels zijn prijs als regeringspartner opdrijft.

De VU meent dat er bij hoogdringendheid een einde moet gemaakt worden aan deze Vlaamse onmacht. Het wettelijk kader voor de vorming van een zelfstandig Vlaamse regering is voorhanden. De uitdaging om een antwoord te bieden op de maatschappelijke problemen die op 24 november aan de orde

werd gesteld is des te groter en maakt deze opdracht des te belangrijker. De VU wil dan ook dat er een proportioneel samengestelde regering wordt samengesteld en zal hiervoor een kandidaat voorstellen.

De VU meent dat deze regering in de eerste plaats een Vlaams programma tot stand moet brengen. Het goed bestuur van de Vlaamse instellingen, de rechtstreekse verkiezing van het Vlaams parlement en het tot stand brengen van een onafhankelijk en sociaal-rechtvaardig regeerprogramma moeten hierin centraal staan. De VU is bereid hiervoor haar verantwoordelijkheid op te nemen.

HET BUITENBEEN...

Vanaf deze week starten wij onder de titel *Het Buitenbeen van de Week* een nieuwe rubriek in onze bladzijden *Uit de Regio*. Het Buitenbeen van de Week wordt de VU-afdeling die wat bijzonders doet of heeft gedaan. Dat hoeft niet per se politiek te zijn, het mag ook cultureel of historisch zijn of sociaal; misschien een tentoonstelling of een lezing over een echt 'Vlaams' onderwerp of over een buitenaards wezen, maar liefst een tikkeltje ongewoon. Dat vooral hebben de mensen en... onze lezers graag, als het maar iets 'buitenbenig' is!

Wat vragen wij de afdelingen? U organiseert iets — al dan niet met succes — dat de goeie gemeente aanspreekt en beroert, u maakt ons een kort verslag-met-foto en WIJ doet de rest. En zeg nu zelf, daar wilt U toch ook bij zijn?

Welke afdeling neemt de handschoen op? Afspraak (misschien reeds) volgende week...

De VU-afdeling van Deerlijk opent deze week de rij: zij nam deel aan een gemeentelijke milieudag, tot daar niets ongewoons, maar die van Deerlijk hadden een eigen originele inbreng - zeg maar een stunt - waar ze in Deerlijk naar 'op' keken. U leest het!

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING

PETRA

P.V.B.A.

HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openlucht-
zwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen
en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek
met geleid bezoek aan de forellenkwekerij
kontakteer ons. Speciale groepsmenu's.

HET BUITENBEEN VAN DE WEEK

Spektakulair, ongetwijfeld! Een VU-afdeling kan de belangstelling van de goeie gemeente (nog steeds) 'bekoren' wanneer zij aandacht vraagt voor problemen die beroeren en met middelen die tot de verbeelding spreken!

(foto HOL, Kortrijk)

DEERLIJKS SCHROOT VOOR MEER VEILIGHEID

Door de Deerlijkse Gemeentelijke Milieuraad werd onder het thema *Kom op voor de natuur...* En laat je zien, een milieudag georganiseerd. Uit partijhoek was alleen de plaatselijke VU op de uitnodiging ingegaan en bedacht een 'andere' activiteit.

Met de materiële steun van een schroothandel (Casier) werd op één van de belangrijkste en gevaarlijkste kruispunten van de gemeente een heus autokerkhof aangelegd. Dag na dag nam het kerkhof toe, het dagelijks toenemend aantal verkeersongevallen symboliserend; een week lang...

HOOGTE...PUNT

Aldus ijverde de plaatselijke VU Vlaamse Vrije Democraten — in navolging van het *Vervoersplan* van minister Johan Sauwens — voor een verkeersveiliger Vlaanderen. De Deerlijkse VU wil er bij de gemeentenbesturen op aandringen om zoveel mogelijke maatregelen te verwezenlijken om de verkeersveiligheid in de centra te verhogen, vooral voor de bescherming van de zwakke weggebruikers. Zeker de aanbreng van de *Zone 30* in woonkernen, speelstraten, het degelijk onderhouden van de wegen en een voldoende aantal fiets- en voetpaden hebben daarbij voorrang.

Absoluut hoogtepunt, letterlijk en figuurlijk, was het ogenblik dat een delegatie van het VU-bestuur samen met provincieraadslid Jan Fon-

teyne bovenop het autokerkhof werd gehesen.

Een stunt die niet onopgemerkt voorbijging en waarbij het probleem vanuit 'de hoogte' werd bekeken met de bedoeling het belang en de ernst ervan beter (in) te zien...

Dirk Demeurie

IN MEMORIAM E.P. LONGIEN

Op 28 december j.l. werd pater Longien begraven. Hij ging zacht van ons heen op 22 december „Om in de hemel Kerstmis te vieren” zoals in het overlijdensbericht geschreven staat.

E.P. Longien werd als Robert De Munter geboren op 17 maart 1899 in Dadizele. Op 12 juli 1917 trad hij in de Orde bij de Paters Franciscanen. Hij werd tot priester gewijd op 16 augustus 1925. Pater Longien was voor vele slachtoffers van de repressie die geïnterneerd waren in het hechteniskamp van Lokeren een symbool van menselijkheid en medeleven. Pater Longien was geheel doordrongen van zijn zending, maar met evenveel overgave wijdde hij zich aan een andere grote passie, de fotografie. Met ongekeerde akkuratessie wist e.p. Longien te portretteren, z'n merkwaardig oeuvre is nog altijd een voorbeeld voor menig fotograaf.

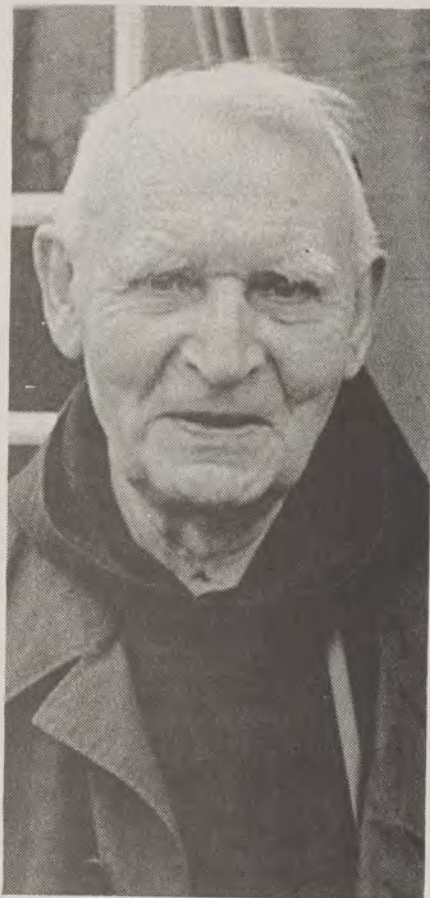
Op het rouwprentje dat tijdens de plechtige uitvaartdienst in de Sint-Antoniuskerk in Lokeren werd uitgedeeld staat een tekst van Anton Van Wilderode. Een mooier in memoriam voor pater Longien kunnen we ons niet indenken:

*Van jou, Longinus, blijft een lichtend spoor
dat liep de nacht van Vlaanderen in, en door,
barmhartigheid van toegestoken handen.
Je ging met moed de moedelozen voor,
het prinsenvolk der oude Nederlanden
dat zijn gezicht en zegewil verloor!*

*Dit heb je met een groot geloof gekund:
de krachten van de liefde aangemunt
en het gedoopte vuur opnieuw doen branden.
De rangen, door ontredde gedund,
het prinsenvolk der Nederlanden
heropstanding en levenskracht vergund!*

*Samaritaan Longinus, nu de dood
je doodvermoeide blinde ogen sloot
voor het geluk van eeuwig licht ophanden,
bergt Vlaanderen jouw lichaam in zijn schoot.
Het prinsenvolk der oude Nederlanden
begroet ontroerd zijn trouwste tochtgenoot!*

Anton Van Wilderode

Na de uitvaartmis werd het stoffelijk overschot van pater Longien teraardebesteld op de begraafplaats van de Paters Franciscanen in Lokeren.

Ieder jaar heeft in de Sint-Antoniuskerk in Lokeren een herdenkingsmis plaats voor overleden eksen-gevangenen van het hechteniskamp van Lokeren. De mis gaat dit jaar door op de 2de zondag van september. De herdenking zal uiteraard ook in het teken staan van e.p. Longien.

Golden spaarboekje
8,75% intrest.
Dagvalutering en geen kosten.

**ZAKENKANTOOR
MARTENS - DE KEGEL N.V.**

BRUSSELSTRAAT 61
9400 NINOVE
Tel.: (054) 33.43.47

LIMBURG

JANUARI

10 NEEROETEREN: VU-Neeroeteren-Opoeteren nodigen uit in het Ontmoetingshuis van Voorshoven-Neeroeteren. Ann en Jaak trakteren...

18 NEEROETEREN: Toneelavond. Opvoering door 't Oeters Teatertje in het Opoeters dialect. Om 20 u. in het Ontmoetingshuis van Voorshoven. Inkom 150 fr., vvk. 120 fr.

18 BOCHOLT: Jos Claessens dankt zijn kiezers en nodigt uit voor een avond gezelligheid in zaal Tip-Top, vanaf 20u.30.

OOST-VLAANDEREN

JANUARI

10 WONDELGEM: Nieuwjaarsreceptie in zaal De Nachtegaal, Westergemstraat 96, om 20u. Org.: VU-Wondelgem.

19 GENTBRUGGE: Nieuwjaarsreceptie van VU-Gentbrugge-Ledeberg. Om 10u.30 in Dienstencentrum te Gentbrugge. Eregenodigde: Walter Luyten over „1991-1992: Volkeren werden vrij, lessen voor de Vlamingen!”. Info: Robert Bogaert (091/31.19.41) en Oswald Van Ooteghem (091/30.72.87).

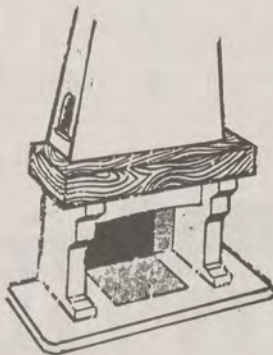
25 DEINZE: Van 10u.30 tot 12u. Nieuwjaarsontmoeting voor alle VU-leden en hun gezin in het Brielpaviljoen aan de ingang tot de Brielsemeers.

28 LEDEBERG: Om 12u. Nieuwjaarsmaal in de parochiezaal van Ledeberg, Kleine Kerkstraat. Org.: VVVG-Gentbrugge/Ledeberg.

FEBRUARI

2 LEDE: Pannekoekenavond-Ledenfeest in zaal „Hoop in de toekomst”, Dorp-Wanzele. Om 17u. Deelname 150 fr. Gastspreek: Vic Anciaux. Org.: VU-Lede.

4.500 m² TOONZALEN

De grootste en meest gespecialiseerde sierschouwvanzak.

Terwijl U even wacht ontwerpen wij Uw schouw helemaal volgens Uw persoonlijke woonwensen.

Doe-het-zelvers ontvangen bij het materiaal een duidelijke werktekening.

Omdat het onder Vlamingen blijft, „10% extra korting op onze laagste prijs”. Recent nummer van „WIJ” volstaat als bewijs.

OPEN HAARDENBOUW, Esserstraat 1, 3688 KINROOI.
Open van 9 tot 19 u. 's Zaterdags tot 18 u., 's Zondags 17 uur.

Café

In de Groene Poort

Dorp 31, GOOIK

Tel. 02/532.10.21.

Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland. Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.

Terras, speeltuin, vergaderzaal.

Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.

Dinsdag gesloten.

**N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT**

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**

Wenst u uw handelszaak over te laten?
Zoekt u een handelszaak over te nemen?
Geselecteerde zaken.
Persoonlijke en diskrete bemiddeling

WALTER MAES

Handelsovernamen —
Commercieel advies.

Kapel Milanendreef, 32,
8550 ZWEVEGEM (bij Kortrijk)
Tel.: 056/75.45.59.

Kostuums naar maat

HERENKLEDING

Vermees

Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

AA Tekstieldrukkerij

**Levering van vlaggen,
banieren, masten
en toebehoren.**

Spijker 86
2190 ESSEN
Tel. 03/667.29.73 Fax. 667.55.31

ANTWERPEN

JANUARI

10 ANTWERPEN: Worstenbroodavond in Creme-
rie De Bie, Carnotstraat 132. Deelnameprijs 150 fr.
Inschrijven noodzakelijk (03/238.82.08). Aanvang:
vanaf 19u. Eregast: senator Hugo Schiltz.

10 MOL: Werkgroep familiekunde in bowlingzaal
Eden te Mol om 10u. Org.: VVVG-Mol.

12 KONTICH: Nieuwjaarsreceptie, om 11u. in zaal
D'Ekster, Ooststatiestraat 1. Gastsprekers: Hugo
Schiltz en Hugo Coveliers. Org.: VU-Kontich-Waar-
loos.

13 MOL: Natuurwandeling in Pijnven-Eksel. Org.:
VVVG-Mol.

14 MOL: Diskussienamiddag „Mols dialect” in
lokaal Malpertuus, Turnhoutsebaan 15 om 14u.30.
Org.: VVVG-Mol.

15 EDEGEM: Gesprek met Rik Keyaerts over reis
Friesland. In Drie Eiken om 20u. Org.: FVV-Ede-
gem.

16 MOL: Natuurwandeling Heidehuizen. Org.:
VVVG-Mol.

16 EDEGEM: Gesprek met Gaston Durnez. Om
20u. in Drie Eiken. Org.: Kulturele Kring-Edegem.

17 MOL: Eksotische rondreis Sri Lanka t.a.m. 2/2
Org.: VVVG-Mol.

17 WIJNEGEM: Kaas- en Wijnavond. Aperitief om
19u.30. Prijs: 275 fr. (1 glas wijn inbegrepen). In de
polyvalente zaal van het „Gasthuis”. Verdere info:
Mathieu Mees (03/353.94.64). Org.: VU-Wijnegem.

17 BERCHEM: Viering 10 jaar FVV-Berchem. Om
20u. in Zaal Poly II Cultureel Centrum, Driekonin-
genstraat. Gastspreker: Huguette De Bleeker-
Ingelaere.

17 TONGERLO-WESTERLO: Statutaire vergade-
ring van het SMF-Kempen. Om 20u. in Kapellekes-
hoef. Gratis Kempische Koffietafel voor alle aanwe-
zigen. Org.: SMF-Kempen.

18 KAPELLEN: Nieuwjaarsreceptie in De Oude
Pastorij, Dorpstraat 45. Vanaf 19u. Gastspreker:
ondervoorzitter Annemie Van de Castele. Org.:
VU-Kapellen.

18 EDEGEM: Kaartavond in Drie Eiken om 20u.
Inschrijven op voorhand. Org.: VNSE.

19 EDEGEM: Worstebrood en appelbollen. Om
20u. in Drie Eiken. Inschrijven op voorhand. Org.:
VNSE.

20 MOL: Natuurwandeling Warme Nethenpad-
Retie. Org.: VVVG-Mol.

20 MOL: Bijeenkomst zanggroep in lokaal Malper-
tuus, Turnhoutsebaan 15, om 19u.30. Org.: VVVG-
Mol.

20 MOL: Bijeenkomst volksdansgroep Luksie in
lokaal Malpertuus, Turnhoutsebaan 15, om 18u.
Org.: VVVG-Mol.

21 MOL: Werkgroep Kalligrafie in lokaal Malper-
tuus, Turnhoutsebaan 15, om 10u. Org.: VVVG-
Mol.

22 ANTWERPEN: Kandidaturen voor bestuursver-
kiezingen voor 22/1/92 aan voorzitter Koen Pauli, J.
Liesstraat 2 te 2018 Antwerpen. Alle leden vanaf 16
jaar kunnen zich kandidaat stellen. Verkiezingen
op 31/1 van 16 tot 21u. Later meer info.

23 MOL: Studiereis naar het fort van Eben Emael
en geleid stadsbezoek aan Tongeren. Vertrek aan
lokaal Malpertuus om 8u.30. Org.: VVVG-Mol.

23 DEURNE: Natuurwandeling. Bijeenkomst termi-
nus tram 24 om 13u.30. of aan kerk te Broechem
om 14u. Org.: VVVG-Deurne.

27 MOL: Natuurwandeling Molenpad-Meerhout.
Org.: VVVG-Mol.

30 ZWIJNDRECHT: Ledenvergadering met voor-
dracht. Org.: VU-Zwijndrecht.

30 MOL: Boswandeling te Geel. Org.: VVVG-Mol.

31 ANTWERPEN: VU-Antwerpen, bestuursverkie-
zingen tussen 16 en 21u. in de lokalen van het
Museum, Durlletstraat 4 te 2018 Antwerpen. Gele-
genheid tot babbel met Hugo Coveliers, Hermans
Lauwers en Hugo Schiltz.

FEBRUARI

1 EDEGEM: Kwis van FVV-Edegem. Inschrijven en
info bij Hilde Dewit, 449.17.66.

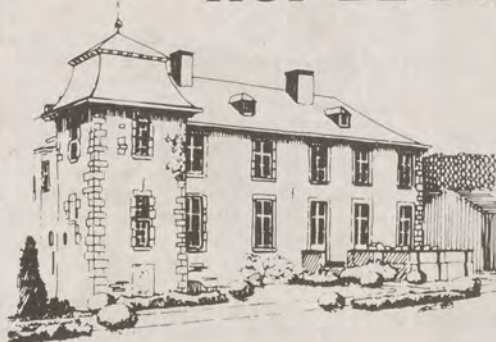
ZOEKERTJE

— GEZOCHT — Zeer dynamische en sportieve
jongeman van Vlaams-nationalen huize met HO-
NIM-diploma Marketing, zoekt na stages in multina-
tional, hotelwezen en bekend marketingbureau,
passende aanvangsbetrekking. Hij is vlot viertalig
en heeft informatika-ervaring (Lotus). Voor inlichtin-
gen zich wenden tot senator Valkeniers
(569.16.04).

— GEZOCHT — 20-jarige jongedame met huma-
nioradiploma Ekon. Wetenschappen en Informati-
ka-opleiding en specialisatie Verzekeringen, zoekt
passende betrekking in de hoofdstad of in Zuid-
west-Brabant. Voor inlichtingen senator Valkeniers
(569.16.04).

Advertentie

HOF DE DRAECK

Groen, rust en gastronomie
in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service
volledig afstemt op een gastvrij
en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie
overnachtingen met ontbijt en
3 viergangendiners: 4.950 B.F.
per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17

WEST-VLAANDEREN

JANUARI

10 BRUGGE: „Joris van Severen. Droom en Daad", door Antoon van Severen. Om 20u. in het Ontmoetingscentrum De Gulden Spoor, 't Zand 22. Org.: vzw Informativa. Iedere zaterdag ts 11 en 13u. ontmoeting in De Gulden Spoor voor gezellige babbel. U komt toch ook?

10 IZEGEM: Vlaams Huis, vanaf 20u. Elfde kaart. Ook op 12/1 vanaf 10u. Org.: Kaartersklub De Vlaamse Vrienden.

13 OOSTENDE: Dia-voordracht: Een reis door Sicilië. Org. en info: VVVG-Oostende.

14 IZEGEM: 't Spiegelaarken, om 20u.: voordracht door Betty Hoste, gevolgd door nieuwjaarsreceptie. Org.: FVV-Izegem.

15 ROESELARE: V-dag voor kinderen: werken met aardappelstempels. Inkom 50 fr. In de H. Verrieststraat 4. Meebrengen: schilmesje, enkele aardappels, schilderdoos. Org.: Vlanajo-West-Flandria.

20 IZEGEM: Zaal Oud Stadhuis, Korenmarkt, om 15u.: Jozef Seynaeve met „Schoolanekdoten". Org.: VVVG-Izegem.

24 IZEGEM: Zaal ASLK, Roeselaarsestraat, vanaf 19u.30: VU-nieuwjaarsreceptie. Verwelkoming door eerste schepen Geert Bourgeois. Gelegenheidstoespraken door Jan Maertens, en dr. Jef Valkeniers. Org.: VU-Izegem.

FEBRUARI

2 BRUGGE: 2 jaar Vlaams Ontmoetingscentrum De Gulden Spoor. Om 12u. receptie. Om 13u. Feesttafel. Info: 050/36.25.78

„Vlaanderen 2000" is de dynamische jongerenploeg die o.m. het vormingsschrift **MEER** — een aanrader! — uitgeeft. Zondag 5 januari 1992 liet de groep voor het EG-Berlaumontgebouw aan het Schumannplein te Brussel, een reuze-nieuwjaarsbrief de lucht in. Daarop wensen dat Vlaanderen-in-Europa al zijn leefkansen kan bewijzen. De senatoren Nelly Maes en Willy Kuijpers kwamen hun simpatie betuigen. (foto DANN)

BRABANT

JANUARI

8 JETTE: Driekoningenviering. Org.: VBG-Jette.

18 WILSELE: Kaas- & Wijnavond, met zigeunerorkestje. Om 20u.30. Parochiezaal Wilsele-Putkapel. Inlichtingen en inschrijven bij J. Schellekens, tel. 016/44.31.62. Org.: VU-Wilsele.

20 JETTE: Nieuwjaarsreis. Org.: VBG-Jette.

21 DILBEEK: Nieuwjaarsfeest en ledenvergadering in Westrand, Kamerijkland om 13u.30. Org.: VVVG-Dilbeek.

24 MERCHTEM: Om 20u. Nieuwjaarsreceptie van VU-Groot-Merchtem, in de Sporthal.

24 MACHELEN: Nieuwjaarsreceptie. Gast spreker: Walter Luyten. Om 20u. in Kasteel Pellenberg. Org.: VU-Machelen.

25 SINT-PIETERS-LEEUEW: Schrikkelkwis. Om 19u. in Parochiecentrum van Negenmanneke. Inschrijven t/m 11 januari en info bij: Dirk Verdoodt (02/377.93.22 — na 17u.). Org.: Vlaamse Werkgroep De Vrede.

Cafetaria - Brusselse wafels
Tea-Room - Buffet

Boterstraat 42-44 — 1000 Brussel
Tel. 02/511.26.12

VAN KERCKHOVEN €25
KEUKEN- EN WINKELINRICHTING
bvba

ZAAKVOERDER
FRANS HENDRICKX

Wouwerstraat 45, Heist-o/d-Berg

Tel.: 015/24.45.76

's avonds: 015/25.16.16

Fax: 015/25.13.44

UW PERSOONLIJKE WENSEN
EN ONS VAKKUNDIG ADVIES VOOR
UW KEUKENS-, WINKELS-
en WOONINRICHTINGEN

STAAN TE UWER BESCHIKKING:

- gespecialiseerde vakmensen
- binnenhuisontwerpers

WIJ BIEDEN U:

- ★ Maatwerk
- ★ Afwerking in detail
- ★ Apparatuur
- ★ Verzorgde plaatsing en service
- ★ Eerlijke prijzen op Uw en/of onze ontwerpen.

☆ Volledig pakket naar wens:
RUWBOUW - AFWERKING - INRICHTING.

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler

VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuur lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij DE ROOSE N.V.

Algemene hout- en platenhandel
Schaverij

AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86

AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen tel. 03/236.45.31

Open van 10 tot 19 u.
Maandag gesloten

TOTALE UITVERKOOP

DELILLE Jan

**D.D.H. Verzekeringen
& Hypoteken**

Kempstraat 3, 3590 Diepenbeek
Grotestraat 83, 3631 Maasmechelen
Tel.: 011/32.49.86/81.46.25
011/76.49.33

Guido NUYTTENS

Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING

Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettlingformulieren
boekdruk - direct mail

baron ruezetteaan 78
8320 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35.74.04

**WILLY
MICHIELS**

MAKELAAR IN VERZEKERINGEN

Torleylaan 51 • 1654 HUIZINGEN
tel. 02/360.20.40

Kantooruren: 9-12 - 15-18 (zaterdag: 10-12)
Waar Vlamingen méér dan thuis zijn

PVBA J. BORREMANNS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen

Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdrape — luxaflex —

ZWARTEKOP

Senator Willy Kuijpers schreef in WIJ (13 dec.j.l.) een ironisch kursiefje over de verheerlijking in de Benelux van oorlogsstrategie Norman Schwarzkopf. Ook ik ontvang — namens het Vlaams Economisch Verbond dan nog wel! — een uitnodiging om Zwarte-kop te beluisteren in Antwerpen, mits dat astronomisch hoog toegangsgeld te storten.

Grootvader Schwarzkopf week destijds uit naar de VSA vanuit het Duitse Zwarte-Woudstadje Pfedelbach. Dat stedeke viert nu zijn 750e verjaardag. Sommige stadsbewoners wilden daarbij de grote Amerikaanse Irak-strategie officieel en met luister — wellicht ook met een ereteken — ontvangen. Maar een normaal-denkende meerderheid wees er vredevol de ontvangst van de grote „Christian Soldier” af. Het VEV kan er een voorbeeld aan nemen.

G.G.R., Oostende

HOE VLAAMS IS OPERA?

De Vlaamse Opera brengt met 550 miljoen, opera te Antwerpen. Als het prachtige operagebouw te Gent zal hersteld zijn, en de huidige directie ook te Gent opera zal moeten brengen, dan heeft intendat Marc Clemeur, 100 miljoen meer nodig boven die 550 miljoen.

De vraag blijft open hoeveel diezelfde Marc Clemeur ooit nodig zal hebben, om ook — en ik heb begrip voor het woord opera — slechts jaarlijks op zijn minst één Vlaamse opera te brengen. Want is de naam Vlaamse Opera, dan ontbreken er Vlaamse werken. Eens te meer is voor het jaar 91-92, het geld van Antwerpen en Gent, en van de Vlaamse Gemeenschap, slechts voor vreemden en met vreemden.

Geen Vlaamse werken in de opera in 19-92, en ook geen Vlaamse liederen of operafragmenten, in de reeks van 23 lunchconcerten van 8 november 1991 tot 24 april 1992. Wij kunnen dus noteren dat Marc Clemeur geen oor heeft voor onze Vlaamse komponisten, gelijk hij ook elk gevoel mist voor het nochtans in Vlaanderen geliefde operettegenre.

Wij kunnen slechts hopen dat onze Vlaamse vertegenwoordigers voor cultuur, hier ook zullen over gaan tot het verplichten van Vlaamse werken te brengen, wil men subsidies krijgen. Als men bedenkt dat men met 90 miljoen van Gent, en met 90 miljoen van Antwerpen, zonder dan nog te spreken over de 250 miljoen van onze Vlaamse deelregering, onze eigen Vlaamse komponisten in de kou laat staan.

Gelijk ook onze Vlaamse operazangers beter werk zoeken buiten Vlaanderen, daar zij bij ons toch geen kans hebben, en wij ons de vraag kunnen stellen tot wat onze konserveria dienen? Tot daar dat onze zangers

moeten voorzingen of auditioneren, daarom onze vraag, als wij zien en horen, wie een kans krijgen in die Vlaamse Opera, dan stellen wij ons toch de vraag of zij ook auditiioneerden, of, vreemden genoeg hebben, aan een curriculum of goede impressaria.

De Vlaamse Opera, is tot heden die naam niet waardig.

Roger De Vocht, Gentbrugge

EUROPA (1)

Het is opvallend hoe weinig kritisch de Vlaming is.

„Europa” gaat nu de onderwijsregelingen maken. Nochtans was dit een Vlaamse bevoegdheid. Die wordt nu door Belgische

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

ministers aan „Europa” weggeschenken. En wij, naïeve Vlamingen, laten ons onze pas verworven, nog onvolkomen autonomie domweg afpakken. Sedert 1986 moeten de etiketten, om nogal voor de hand liggende redenen, in het Nederlands. Voor de EG mag het ook in het Engels, of het Frans. En weer laten we ons zonder protest onze kulturele bevoegdheid afpakken.

De EG gaat de immigratieregels vastleggen. Zij gaat dus bepalen wie straks in ons dorp en gemeente burgemeester kan worden. Eisten de Vlamingen niet de splitsing van het Belgisch ministerie van Binnenlandse Zaken, om haptariaanse toestanden te kunnen voorkomen? Maar weer: geen Vlaams protest!

Europa doet België niet opdrogen, maar holt de zwakke Vlaamse bevoegdheden uit. Het wordt een unitaire constructie. Was het een technisch en economisch coördinatiebureau geweest, zouden we er allemaal voordeel bij hebben gehad. Nu wordt het een verstikkende, onverdraagzame heruitgave

van het imperiale Sovjetrijk, waarin nationaliteitsloze „heren” over de hoofden van de volkeren heen heersen en de „macht” uitoefenen ten koste van de volkeren. Wie voor een Europees „parlement” pleit, moet verder goed beseffen dat hij deze heersersconstructie aan middelen helpt om zichzelf in stand te houden — net als een „Belgique in het groot”. Zoals Belgique voor Vlaanderen nooit aanvaardbaar kan zijn, is een „Europese multinationale staat” dat evenmin. De volkeren moeten zichzelf besturen. Al de rest leidt tot oorlog en ellende.

Jaak Peeters, Olen

EUROPA (2)

Bij deze wil ik pleiten voor een Europese Statenbond of voor een Europees Gemeenbest i.p.v. een Europese Bondstaat.

Ik pleit in dit verband voor een klausule in de Europese Grondwet, die elke staat afzonderlijk de waarborg verschaft terug uit de Europese Bond of Federatie te treden.

Want waar staan de kleine volkeren nu en waar zullen zij in de toekomst staan? Er dreigt geen gevaar, indien deze volkeren politiek, staathuishoudkundig en kultureel volledig zelfbestuur bekomen.

Ik had liever het eertijdse Ludwig Erhard-De Gaulle-Europa zonder Engeland.

A. Jacobs, Gent

BESCHAAMD

In verband met de open brief aan de Katholieke Gemeinde Deutscher Sprache vanwege VVB (arr. Leuven), het TAK en het Vlaams Komitee Druivenstreek waarin deze verenigingen verzoeken niet langer Duitse missen in te richten in Vlaams-Brabant, ben ik beschaamd Vlaming te zijn. Het gebeurt mij tegenwoordig meermaals.

Waar zijn wij in Gods naam mee bezig? Kan of wil men geen verschil meer maken tussen gastvrijheid en verdraagzaamheid en de onderdrukking van de eigen taalgemeenschap door derden? Is men zo fanatiek of naïef dat Vlaanderen het echt kan redden zonder internationale reflexe? Of gaat men straks de Vlaamse missen in Benidorm voor de duizenden Vlaamse overwinteraars daar ook bekritisieren?

Indien men echt deze kerkgemeenschap zou gekend hebben, zou men het niet gedurfd hebben en zeker moeten toegeven dat deze alles in het werk stelt om deze Duitse gemeenschap vertrouwd te maken met onze geschiedenis en onze Cultuur. Ik durf zelfs meer zeggen: menig Duitse gast kent beter onze geschiedenis en cultuur dan zogenaamde Vlamingen.

Marc Lenaerts,
Erelid van de Evangelische
Gemeinde Deutschsprachigen
Antwerpen

Knack

Columbus breekt de wereld open

Vijfhonderd jaar geleden zette Cristoffel Columbus als eerste Europeaan voet op Amerikaanse bodem. Zelf dacht hij in Azië te zijn aangekomen. Een weids panorama over een misverstand met verstrekende gevolgen: een nieuwe serie van deze week af in Knack.

Uit zijn as verzeze

Akteur-regisseur-schilder-fotograaf Dennis Hopper over zijn carrière: "Ik speelde nooit iemand op wie ik zelf gelijk." Een interview, deze week in Knack.

Koopjesperiode

Het kristelijk middenstands-verbond waagde zich in de haute finance, met Electr rail als holding. Hoe het slecht afliep, na het faillissement van Tonton Tapis, en trekt Lessius de zaak recht? Deze week in Knack.

Barcelona '92

1992 is het jaar van de Olym-pische Spelen in Albertville en Barcelona. Voorzitter Jacques Rogge van het Belgisch Olym-pisch en Interfederaal Komitee kijkt in een interview vooruit naar de zomerspelen, deze week in Knack.

En verder...

- Politiek: België, Vlaanderen en de metropool
- Tentoonstellingen: Toulouse-Lautrec en de Dynosauriërs
- Boeken: Marguerite Yourcenar en Italo Calvino • Reportage: olie of de streep toekomst van Rusland en omstreken • Burundi: bericht van een ooggetuige

3 MAGAZINES IN 1:
KNACK + WEEKEND
+ TELE KNACK (64 pag.)
ELKE WOENSDAG
TE KOOP

WEER GEEN AMNESTIE?

Weer hebben wij het grote feest van de Vrede gevierd en beleefden de jaarwisseling zonder enige vorm van amnestie vanwege de leiders van dit zogezegd kristelijk land!

1991 werd het jaar van de Koningsfeesten zonder enige vorm van amnestie. De oproep vorig jaar van koning Boudewijn werd door de leiders van dit land genegeerd. Amnestie was geen gewetensconflict of regeringskrisis waard! Van racisme tegen eigen volk gesproken.

Mensen die zich crimineel gedroegen of dronken een gans gezin van de weg maaiden kregen wel strafvermindering. Begrijpe wie kan!

Oostfronters, idealisten... worden gebroodroofd tot in deze dagen. De haat tiert nog welig, dat mochten we ervaren in Rekem waar het monument ter ere van Frans Kusters enkele weken na de feestelijke onthulling op 14 september 1991 werd besmeurd en onteerd door bekende onbekenden! Arm Vlaanderen!

We blijven hopen en bidden dat eens het gezond verstand zal zegevieren. Het is onze plicht te blijven ijveren voor amnestie!

W. Rosiers, Neeroeteren

NU ROSSEM?

Met matige belangstelling heb ik uw artikelenreeks over het programma van het Blok overlopen.

Ik kijk nu uit naar een artikelenreeks over het Libertijns manifest van ROSSEM. Dit manifest is immers minstens even interes-

sant, heeft minstens evenveel inhoudelijke diepgang en heeft minstens evenveel te maken met volksnationalisme.

Frans Alpaert, Brugge

1936-1991

Op de tekstverwisseling na heb ik met genoegen het artikel over de (niet-) vergelijkbaarheid tussen 1936 en 1991 gelezen. (WJJ, 27 dec.'91)

Toch zou ik aan de vergelijkingspunten wat willen toevoegen. U schrijft dat in 1936 „nog geen hond wakker lag van het leefmilieuprobleem". Het vergt verder onderzoek om te achterhalen of dat wel waar is. Ik meen namelijk te weten dat er reeds in november 1935 te Antwerpen een 'Week van de stilte' werd georganiseerd, dat was een actie tegen het...autolawaai. U ziet dus, niets nieuws onder de zon!

Voor wat de politiek-financiële schandalen (les bancsters) betreft moet er op gewezen worden dat Paul van Zeeland op 25 oktober 1937 als eerste minister diende af te treden n.a.v. het schandaal van de Nationale Bank. De feiten dateerden uit de periode ('34-'35) dat Van Zeeland vice-gouverneur van de NB was.

Tijdens de oorlog was Van Zeeland in Londen voorzitter van een commissie die België na de oorlog (niet federalistisch) wilde hervormen, een van de voorstellen bestond er in de provincie Brabant te splitsen. Later sprak Van Zeeland zich herhaaldelijk uit voor een federalisme met de provincies als deelstaten, een soort pré-Coudenberg.

Er is inderdaad weinig nieuws onder de zon!

P.L., Hofstade (Aalst)

ZOEKERTJE

— GEZOCHT — 24-jarige jongedame met diploma hoger secundair beroepsonderwijs afdeling kantoorwerken, met bijscholing boekhouden en handelskorrespondentie en vaardig op PC, wenst betrekking in de hoofdstad of ten zuidwesten ervan. Voor inlichtingen senator J. Valkeniers, 02/569.16.04.

— AANBIEDING — Het Europees Parlement werft aan: architecten of bouwkundig ingenieurs. Vereisten: voltuilde opleiding, twee jaar beroepservaring, geboren na 10.2.56, grondige kennis NI en F. Uiterste datum kandidatuur 10.2.92. Inlichtingen: EVA-sekretariaat, 284.23.94 of 284.30.41.

— GEZOCHT — 45-jarige man uit Lokeren, met ervaring in verkoop, personeelsbeleid, marketing, boekhouding, publiciteit, etalage, doe het zelf-technieken, zoekt werk. Aanbiedingen aan ere-senator Oswald Van Ooteghem (091/30.72.87).

SCHOENEN

Willy VERDIEVEL
Hilde DEMAREY

Albert I-laan 171A
8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96
Fax (058) 23 51 96

DOCKSIDES

AIGLE
TRETORN
ROMIKA

Scholl

Ronny

TEKO

AMBIORIX

BAMA

Kickers

adidas

GUMA

Gabor

BAMA

JED

Ward G. modus

JED

Think Pupples

diadora

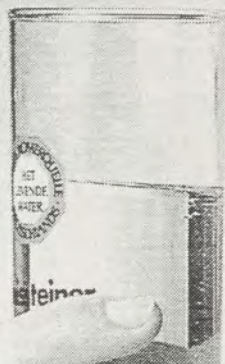
MEPHISTO

TROPS

SEBAGO

WEEK-END altijd open
Woensdag gesloten

Tönisteiner. Kieser je gezondheid.

Het levende water.

Gezondheid begint bij Tönisteiner. Al 2000 jaar een bron van natuurlijk mineraalwater, rijk aan magnesium en calcium. Daarom werkt het bevorderend op de werking van hart en nieren. Het normaliseert alle lichaamsfuncties en is een uiterst geschikt diët-water. Tönisteiner, lekker bruisend of zacht sprankelend, koestert je gezondheid. Verkrijgbaar in de betere voedings- en drankzaak.

Meer info: IMPORT ABTS Tiensesteenweg 63 3290 BIERBEEK (KORBEK-LO) - Tel.: 016/46.03.11

ONS CONTACT GEEFT ENERGIE.

Tientallen keren per dag hebben wij contact met elkaar. Elke keer u het licht aansteekt, de televisie of de verwarming aanzet. Elke keer u elektriciteit of aardgas nodig hebt, voor uw beroep of uw onderneming.

Tientallen keren per dag ervaart u hoe onze 17000 medewerkers steeds klaar staan. Om op elk moment van de dag of nacht de energie te leveren waarop u rekt.

ELECTRABEL

Телекоммуникации* made in "Bell"gium.

Vanaf vandaag breekt voor de USSR een nieuw communicatietijdperk aan. Voortaan maakt de Sovjetunie deel uit van de wereld van Alcatel Bell. Zopas heeft Alcatel Bell immers met dit land een miljardencontract afgesloten. Zodoende is Alcatel Bell het eerste bedrijf dat een joint venture opricht in de USSR in het domein van de digitale telecomapparatuur.

Na verloop van een vijfjarige inlooperperiode zal deze nieuwe joint venture jaarlijks 1.500.000 digi-

tale System 12 telefoonlijnen en 100.000 digitale 5400 BCN PABX-lijnen produceren.

Hiernaast werd een overeenkomst ondertekend over wederzijdse samenwerking met het oog op de ontwikkeling van de telecommunicatie-industrie.

Telecommunicatie is een belangrijke factor in de economische herstructurering van de Sovjetunie. Perestroika via de telefoonkabel, als het ware.

Communicatie is onze wereld.

▼
ALCATEL
BELL